

MOŠČANSKA SKUPNOST

GLASILO OBČINSKEGA ODBORA SZDL MOSTE-POLJE

LETO IV.

MAJ 1963 — IZREDNA IZDAJA

ŠT. 6

V maju in juniju bomo v skladu z načeli nove ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije volili svoje predstavnike v občinsko, republiško in zvezno skupščino.

Delovni ljudje v delovnih organizacijah bodo 24. maja volili svoje predstavnike v zbor delovnih skupnosti.

Občani v mestu in vaseh bodo volili v občinski zbor — 26. maja, v republiški in zvezni zbor skupščine pa 16. junija.

Nova organizacija skupščin omogoča, da lahko v predstavniške organe vseh družbenopolitičnih skupnosti izvolimo več delovnih ljudi neposredno iz proizvodnje in družbenih dejavnosti, da bodo sklepi skupščin še bolj izraz težanj delovnega človeka in, da se bo še močnejše razvil sistem neposredne socialistične demokracije.

V našem nadaljnjem razvoju bomo hitreje napredovali, če bomo slabosti odstranjevali, težave pa premagovali. Močno orožje za to sta program Zveze komunistov, nova ustava socialistične federativne republike Jugoslavije in Slovenije in konč-

— investicijska vlaganja se vspešno povišujejo v gospodarstvu in negospodarstvu;

— sistem samoupravljanja se je razširil na vsa področja in se še uveljavlja tudi v družbenih službah, krajevnih skupnostih, družbenih organizacijah in društvih;

— delitev dohodka po delu je delovnim ljudem jasna perspektiva za hitrejši dvig proizvodnje in produktivnosti.

Gornje ugotovitve kažejo, da smo na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja dosegli velike uspehe. Te pa bo možno še povečati, če bo vsak občan na svojem delovnem področju in območju krajevnih skupnosti, kjer stanuje, prispeval svoj delež za hitrejšo razvijanje gospodarstva ter drugih služb, od katerih zavisi izboljšanje življenjskih, kulturnih in drugih pogojev.

Naloge bodo tudi v prihodnjem obdobju velike. Rešili pa jih bomo z aktivnim sodelovanjem občanov, z občinsko skupščino, ki v novi ustavi in občinskem statutu dobiva vse bolj značaj samoupravne skupnosti.

Sestav in način formiranja občinske, okrajne ter republiške in zvezne skupščine

V tem sestavku želim na kratko orisati način formiranja družbeno-političnih skupnosti, tj. občine, okraja, republike in zveze, kar naj bi istočasno služilo kot pojasnilo k objavljenemu shematičnemu prikazu.

Na osnovi sprejetih ustav federacije in republike se formirajo občinske skupščine tako, da jih sestavljata dva zbora — občinski zbor in zbor delovnih skupnosti. Zbor delovnih skupnosti sestavljajo skupine s področja socialnega varstva in zdravstva, kulture in prosvete, javnih služb, gospodarstva ter podskupine kmetijstva in obrti. Na osnovi odloka, ki ga je sprejel naš ljudski odbor dne 12. 4. 1963, bo štela skupščina naše občine 40 članov občinskega zbora in 40 članov zbora delovnih skupnosti. Kot že omenjeno, se zbor delovnih skupnosti deli na skupine in podskupine; število, s katerim so zastopane posamezne skupine oziroma podskupine, pa se določa na osnovi števila zaposlenih s področja posameznih skupin — razen v podskupini kmetijstva, kjer se to določa na osnovi ustvarjenega družbenega produkta v kmetijstvu v odnosu na celotni družbeni bruto produkt, ustvarjen v občini. Ob upoštevanju teh kriterijev je občinski ljudski odbor na isti seji z odlokom določil, da volijo v občinski zbor delovnih skupnosti v skupinah:

1. gospodarstvo — 26 odbornikov,
2. kmetijstvo — 2 odbornika,
3. obrt — 2 odbornika,
4. kultura-prosveta — 4 odbornike,
5. socialno-zdravstvo — 4 odbornike,
6. javna uprava in politične organizacije — 2 odbornika.

Sestav republiške skupščine je urejen z zakonom o volitvah poslancev skupščine SRS, ki določa, da sestavljajo republiško skupščino:

1. republiški zbor, ki šteje 120 poslancev,
2. gospodarski zbor, ki šteje 70 poslancev,
3. prosvetno-kulturni zbor, ki šteje 70 poslancev,
4. socialno-zdravstveni zbor, ki šteje 70 poslancev,
5. organizacijsko-politični zbor, ki šteje 70 poslancev.

Z zveznim zakonom o volitvah zveznih poslancev je določen sestav zvezne skupščine. Zvezna skupščina je sestavljena — kakor republiška — iz petih zborov, ki pa vsi štejejo enako število: po

120 poslancev. Dopolnilo zveznih skupščinskih organov je v tem, da jo sestavlja še zbor narodov, ki šteje 70 članov in vanj volijo republiški zbori enako število — po 10 poslancev, avtonomne pokrajine pa po 5 poslancev. Tako šteje nova skupščina SFRJ 670 poslancev. Nova okrajna skupščina bo enodomna in bo štela 80 odbornikov. Odbornike volijo iz svoje srede občinske skupščine po ključu, ki je določen na osnovi števila prebivalstva. Našo občino bodo v okrajni skupščini zastopali 4 odborniki.

Eno od osnovnih načel zvezne in republiške ustave je sistem obvezne rotacije. Po tem določilu ne more biti nihče izvoljen dvakrat zaporedoma v katerokoli skupščino; to praktično pomeni, da se v mandatni dobi, ki je določena na štiri leta, obvezno izmenjajo vsi odborniki oziroma poslanci. Da bi se obdržala kontinuiteta skupščin, se izmenja na vsaki dve leti polovica odbornikov oziroma poslancev. Tudi način volitev je z novimi predpisi zakona o volitvah bistveno spremenjen. Imamo sistem posrednih in neposrednih volitev. To pomeni, da občani volivci neposredno na voliščih glasujejo za kandidate ali pa posredno preko svojih predstavnikov v občinski skupščini. Ves sistem je postavljen na široke demokratične temelje, mehanizem predlaganja in volitev pa je nekoliko kompliciran.

Volitve v občinsko skupščino se izvajajo takole: na zborih volivcev, ki se sklicujejo za volilna območja, določena z občinskim odlokom, predlagajo volivci kandidate v občinsko skupščino. Območja zborov volivcev so formirana tako, da predstavljajo na terenu določeno teritorialno zaključno celoto in približno enako število volivcev. Območja zborov volivcev za volitve v zbor delovnih skupnosti pa se formirajo tako, da jih tvorijo volivci, zaposleni v gospodarskih organizacijah, socialno-zdravstvenih, kulturno-prosvetnih in upravno-političnih organizacijah. Za tako izbrane kandidate se bodo volivci odločali na neposrednih volitvah, ki bodo za občinski zbor dne 26. maja 1963, za zbor delovnih skupnosti pa 24. maja 1963, z izjemo podskupine kmetijstva, ki voli enako kot za občinski zbor v nedeljo 26. maja 1963. Na istih zborih, kjer so bili predlagani kandidati za občinsko skupščino, se predlagajo tudi kandidati za zvezno in republiško skupščino.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Volivcem in vsem občanom občine

no tudi statuti občine, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij, ki jih bomo sprejeli v najbližji bodočnosti.

V zadnjem petletnem obdobju so bili na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja doseženi veliki uspehi:

— skupna vrednost družbenega bruto produkta je v primerjavi s prejšnjim obdobjem višja za 140 odstotkov in bo koncem leta 1963 znašala preko 55 milijard dinarjev;

— pomembno mesto v družbenem bruto produktu ima industrijska in kmetijska proizvodnja, ki sta za 100 odstotkov, oziroma za 183 odstotkov višji;

— število zaposlenih se je podvojilo, tako da je danes na območju občine zaposlenih 12.800 oseb.

— narodni dohodek je narasel za 1,5 krat in znaša na prebivalca 550.000 dinarjev.

V tej težnji moramo:

— proizvodnjo podvojiti, izvoz pa povečati na četrtno vrednosti skupne proizvodnje;

— hitreje uvajati modernizacijo tehnoloških postopkov, izboljšati organizacijo dela ter urediti vse druge pogoje, od katerih zavisi hitrejši razvoj proizvodnje.

Zato bomo s 100-odstotno udeležbo na volitvah v maju in juniju oddali svoj glas za kandidate, ki se bodo v predstavniških organih dosledno zavzemali za izvajanje programa in nadaljnje utrjevanje sistema družbenega samoupravljanja po načelih ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije in Slovenije ter občinskega statuta.

Občinski odbor socialistične
zveze delovnega ljudstva
Ljubljana Moste-Polje

S tretje redne
seje ObO SZDL

KANDIDATI PRIPOVEDUJEJO

stim, kar jim nudi ta edina trgovina.

Potem je tu še Kajuhova ulica. Ni še minil zbor volivcev, na katerem ne bi na dolgo in na široko govorili o prahu, blatu in luknjah... Ze nič kolikokrat smo prosili, da bi to cesto uredili vsaj vzdolž stanovanjskih hiš, toda vse zastoj. Urbanistični načrt predvideva tu moderno cesto, za tako cesto pa ni denarja.

Potem se tole! Pred leti nam je občina odobrila lokacijo za otroško igrišče, ki smo ga potem uredili z udarnimi delom. Posadili smo drevesa, postavili klopi, zgošči rokami položili še betonsko ploščad, potem pa so na občini lokacijo dodelili privatni stanovanjski za drugi. Ta ukrep občine nas je zelo prizadel in zdaj težko dobimo človeka, ki bi bil pripravljen kaj pomagati.

V Novih Jaršah je zadnje čase zrastle veliko novih hiš in se priselilo veliko ljudi. Kako se ti ljudje vključujejo v novo terensko skupnost.

ZB je opravila dve akciji za aktiviranje članstva. Najprej smo vsaki novodošli družini poslali obvestilo, da naj se družinski člani, ki izpolnjujejo pogoje za članstvo v ZB, zglasijo pri tajniku, potem smo to akcijo ponovili z vabilom po vseh pisemskih nabiralnikih. Ljudje so prišli in se nekako spoznali, aktivirali... Toda kakor hitro smo z občine dobili navodilo, da v članstvo ZB ne smemo sprejeti nikogar, ki ne prinese izpolnitve iz organizacije, v kateri se deloval doslej, petnajst do dvajset ljudi sploh ne pride več blizu.

Veliko uspešnejša je bila ta akcija v okviru SZDL. Toda ko že govorimo o aktivizaciji priseljenih ljudi in terenski skupnosti, potem se moramo povrniti na začetek — na pomanjkanje prostora, ki nam onemogoča kakršnokoli delo. Brez prostora ne moremo zaživeti. Še strelska družina, ki je bila nekoč na področju naše občine najkvalitetnejša, se je v takih pogojih razšla, medtem ko o kakšni drugi dejavnosti ne moremo niti govoriti.

SKULJ ING. SAŠO

kandidat za Gospodarski zbor Republiške ljudske skupščine.

»Večanje produkcije in produktivnosti je važna naloga naše skupnosti. Ob tem moramo intenzivno misliti in se pripraviti na nadaljnje jačanje industrializacije v našem mestu in v njegovi tradicionalno industrijski občini Moste-Polje. V primerjavi z drugimi jugoslovanskimi mesti razvoj industrializacije na teritoriji mesta Ljubljana, zaostaja. Ta problem je značilen tudi za našo, sicer industrijsko občino, katere industrija se sestoji iz nekaterih večjih že starih tovarnih in večjih števil manjših tovarnih obratov. Iztrošenost strojev in naprav je v povprečju, kljub novim proizvodnim zmogljivostim, zelo velika. Zato bo potrebno podpreti prizadevanja kolektivov in omogočiti potrebne obnove strojnih parkov, rekonstrukcije in razširitve obratov, uvajanje novih tehnoloških postopkov in avtomatizacije ter osvajanje novih proizvodnih področij.

Tradicionalna industrijska pripadnost občine, torej obratov, kar je važen pogoj premlajene industrializacije, pa poleg ugodnih lokacijskih pogojev narekuje v perspektivi nadaljnjo razširitev predvsem kemične in strojne in-

dustrije na tem področju. Vsporedno s temi razvojnimi nalogami ne smemo pozabiti na sinhrono rast komune, na pravočasno graditev potrebnih komunalnih naprav, servisov, potrošniških centrov itd., ter na potrebno povečanje stanovanjske gradnje, tako da bi bilo mogoče v prihodnosti ublažiti stanovanjsko stisko in pridobiti možnosti za nastanitev novih v industrijo pri-tekajočih kadrov. Da bo možno učinkovito izpolnjevanje te naloge, bodo potrebni energični ukrepi, potrebno bo povečati sredstva, predvsem pa bo treba stroške gradnje vseh vrst, z uvedbo tipizacije in primerne industrializacije gradbeništvu, zmanjšati. Važen osnovni pogoj pri tem je pravočasno pripravljena perspektivna razvojna dokumentacija, kot je načrt urbanistične ureditve občine v sklopu z načrtom enovitega razvoja celega mesta, perspektivni program razvoja industrije itd.

Vsa ta hotenja bodo morala najti mesto v sedemletnem gospodarskem načrtu, ki naj bi bil rezultat skrbnih ekonomskih analiz in širokih razprav, da bo tako omogočil skladno rast, pregrupacijo in razvoj industrije v naši občini oziroma v širši skupnosti.

POTOČNIK SLAVKA

je kandidat za splošni zbor Občinske skupščine. To priznanje zanj ni novo, ker je delala v Občinski skupščini že doslej, toda volilci s terena. Večje so ji z zaupanjem naložili dolžnost, naj jih zastopa še nadaljnji dve leti.

Kakšne so Vaše želje in načrti, ki jih nameravate uresničiti na terenu v prihodnje?

Zelja in načrtov je veliko. Predvsem si želim, da bi končno tudi na našem terenu poskrbeli za mladino ozi-

roma za njeno otroško igrišče. Proračun je sicer visok in znaša nič manj kot 1.200.000 dinarjev, toda nekaj sredstev že imamo, zemeljska dela in ostalo bomo opravili s prostovoljnimi delom, tako da kljub vsemu upam, da bomo še letos prišli do peskovnika, igrišča in osnovnih igral.

Tudi terensko stanovanjsko skupnost bi bilo treba čimprej poživiti in oskrbeti vsaj z najnujnejšim. Vse bolj se kaže potreba po servisih — pralnicah, popravilnicah gospodinskih aparatov in podobnem — toda tako lokalna kot denarja za to zaenkrat ne nimamo. Tudi je potreba po novi prodajalni zelenjave, primernejši pekarni in mlekarji. Vse te prodajalne so zdaj združene v enem prostoru, ki postaja iz dneva v dan tesnejši in nikakor ne ustreza številu prebivalcev na terenu oziroma kupcev. Sama terenska organizacija vsega tega finančno seveda ne bo mogla, toda v sodelovanju s podjetjem — v mislih imam večjo papirnico — bo morda

le nekako šlo. V prvi vrsti čakamo na zidavo prve stanovanjske zgradbe, v kateri bomo spodnje prostore zlahka preuredili v lokal.

Mimo tega je nujna tudi ureditev restavracijskega poslojpa. To je velika zgradba, ki je bila postavljena z družbenim denarjem, toda za zdaj ljudje razen kina niso imeli od nje popolnoma nič in nam je bila bolj v sramoto kot v ponos. Zdaj se restavracija preureja v obrat družbene prehrane, ki bo v začetku zaprtega tipa, uredili pa bomo seveda tudi manjšo kavarno in bife. V zgornjih prostorih bomo uredili dve, tri sobe za tovarniške goste in manjši klubski prostor, medtem ko bomo klet prepustili mladini, njenim sestankom in igram.

GRČAR SLAVKO

Med občani, ki bi imeli pogoje, da bi v bodoči občinski skupščini zastopali krajevne skupnosti, je tudi tov. Slavko Grčar. To je nedvomno eden tistih ljudi, ki so dokazali, da se da v delo na terenu živeti in tudi marsikaj storiti.

Star je 33 let, toda že s štirinajstim letom je aktivno deloval v narodno osvobodilnem gibanju kot mladinski aktivist, obveščevalec itn. Po dvajsetih letih dela še vedno z zanosom in širokimi perspektivami, ki so nedvomno odraz njegovih vsestranskih udeleževanj in uveljavljanj. Zaposlen je kot načelnik v Republiškem sekretariatu za proračun in občo upravo, toda ravno teren, kjer živi preostali čas, je tisto zaledje, ki ga najbolj neposredno povezuje z življenjem in problemi. Po njegovem mnenju je terensko delo za vsakega delovnega človeka, ne glede kje in kaj dela, nujen in najboljši način povezovanja z našo socialistično stvarnostjo. Da pa bi tako povezanost dosegli, bi morali z načrtnim kadrovanjem in večjim zaupanjem vključevati nove ljudi v razne družbene organizacije in organe družbenega upravljanja, hkrati pa jih v čim večjem številu vključevati v reševanje predvsem tistih vprašanj, ki so najbolj pereča, zanimiva in občanom najbližja.

Kot sekretarju poverjenstva ZK krajevne skupnosti, je tov. Grčarju uspelo ob prizadevnosti še ostalih terenskih delavcev, pravilno politično delovanje. Z novimi kadri so pomladili razne organizacije in tako ustvarili pogoje za večjo aktivnost. Če pa bomo še uspeli, kakor predvideva tov. Grčar, v bodoče res organizirati javne tribune o posameznih problemih terena tako, da bi izluščili nek problem, ga ob soodložitvi odgovornih za poedina vprašanja skušali rešiti z občani, ki marsikdaj ne najdejo prave podpore, čeprav so njihove težnje čestokrat upravičene, bi dosegli še več zaupanja. S tem pa smo tudi že pri najosnovnejšem, kar se kot nenehni refren pojavlja v izvajanjih tov. Grčarja: povečanje odgovornosti vsakega in vseh. Več odgovornosti do dela, do družbe, do sočloveka. Ker je osnova našega sistema — CLOVEK —, to je pač največ, kar more kak sistem postaviti v ospredje, je torej potrebno, dokler je še čas, in to še je, težiti, da bodo bodoči zastopniki občanov, kjerkoli že bodo občane zastopali, imeli kar največ poslušala za človeka in njegove probleme.

Mnenja smo, da ga tov. Grčar ima in občanom želimo le, da bi našli čimveč takih.

VIŽINTIN AVGUST

kandidat za Prosvedno kulturni zbor Rep. lj. skupščine.

Na področju prosvete in kulture smo v urejanju bi-

stvenih vprašanj, kot so samoupravljanje, delitev dohodka, delitev osebnega dohodka, vzgojna problematika, šolska reforma, strokovna raven dela v kulturnih zavodih, šele nekje na začetku. To ne pomeni, da doslej ni bilo ničesar storjenega. Začetek pravimo zato, ker na teh področjih šele prevzemamo celo vrsto dolžnosti in odgovornosti, ki so še ali ki so bile v rokah raznih drugih forumov in večkrat tudi posameznikov. Novi odnosi med družbo in kulturno-prosvetnimi zavodi, novi odnosi v samih kolektivih pri naša val novih problemov, dvomov, strahu, upanja, incitativo, materialno stimulacijo in osvoboditev določenih birokratskih spon. Prav na po-

dročju kulture in prosvete je zelo težko najti objektivne osnovne za nove odnose, realna merila za povezanost med materialno rastjo komune in kulturno-prosvetnim področjem. To pa seveda ne pomeni, da je nemogoče v določenem času taka merila in zveze tudi najti.

Vsega tega se ne da doseči preko noči. To je proces, ki zahteva stalno aktivno prizadevanje vseh članov šolskih in kulturnih kolektivov; in ne samo teh temveč cele komunne, zlasti pa proizvajalcev. Zdeli smo z družbenimi in samoupravnimi organi, z novo delitvijo osebnih dohodkov, nadaljevali z nekaterimi novimi elementi v delitvi sredstev med komuno in zavodi ter or-

ganizacijami in poskušali povezati dotekanje materialnih sredstev s programi, z dejavnostjo, z vzgojnimi in strokovnimi uspehi. Kljub uspehom so to šele začetki. Marsikaj je ostalo še formalnost in nedoživetost. Bližnje obdobje bo še posebno za kulturno in prosvetno področje živahno, polno novosti in sprememb. Zahtevalo bo, da dobi samoupravljanje resnično odgovornost in vrednost, delitev sredstev pa osnovo v delu in prizadevanju.

Namesto cvetja na grob pokojne Malči Zidanove so žene terena Kodeljevo prispevale 30.000 din za predvideno socialno ustanovo na Kodeljevem.

Mladina pred volitvami

Mladinska organizacija se že dalj časa poglobljeno pripravlja na volitve v občinsko, republiško in zvezno skupščino. Ta dejavnost se je začela že z razpravami o osnutkih zvezne in republiške ustave.

Pri teh razpravah je Zveza mladine posvečala veliko pozornost razlaganju novih načel našega družbeno političnega sistema. Med ta načela sodita načeli rotacije in volilnega sistema. Mladina se namreč zaveda, da ji uresničenje načela rotacije omogoča aktivnejše vključevanje v družbeno življenje. Načelo novega volilnega sistema pa je odraz današnje stopnje in razvoja neposredne ter posredne demokracije v prihodnosti.

V pripravah na same volitve ima mladinska organizacija posebno važne naloge, saj je 15 odstotkov volivcev, ki letos prvič volijo. Dobro se zaveda, da so volitve važen dogodek v družbenem življenju. Še posebno so važne za tiste volivce, ki bodo 19. maja prvič stopili na volišča. Voliti je treba z zavestjo, da si član družbene skupnosti, ki razvija najnaprednejši sistem — socializem.

Da bi mladi spoznali važnost volitev in se pripravili nanje, bo občinski komite Zveza mladine organiziral pred volitvami tri zborna mladinskih občanov. Zbori bodo v gimnaziji za dijake, v Kulturnem domu v Zeleni jami in v osemletki v Polju za mladince iz gospodarskih organizacij ter terenov. Na zborih bodo mladinci in mladinke spoznali svoje vrstnike, ki bodo kandidirali v občinsko skupščino. Mladi občani se bodo na zborih pogovorili o njihovem položaju v občini, o gospodarskem stanju in

možnostih njegovega razvoja ter še o vrsti drugih zanje zanimivih vprašanj.

Mladino naše občine bodo predstavljale tri tovarišice, ki bodo kandidirale v zbor delovnih skupnosti. Tatjana Jurca, uslužbenka, stara 22 let bo v občinski skupščini predstavljala javne službe, Senica Danica, tehnična risarka, stara 22 let bo v občinski skupščini predstavljala delovni kolektiv tovarne Saturnus. Marta Znidaršič, laborantka, stara 22 let bo predstavljala delovni kolektiv Kolinske tovarne. V kolikor bodo vse tri izvoljene, bi to pomenilo 2,6 odstotka mladih od skupnega števila članov občinske skupščine. S takim številom mladih v najvišjem organu samoupravljanja občine nikakor ne moremo biti zadovoljni še posebno, če upoštevamo, da prebiva v naši občini nad 6.000 ljudi, ki so mlajši od 25 let. Pa pustimo številke in nemojnost se vprašamo ali pomeni mladina določeno zavestno silo, ali lahko pričakujemo od mladih, da bodo vložili vse svoje napore za čim hitrejši napredek. Ne morem trditi, da je dejavnost mladih na zadovoljivi višini. Trdim pa, da od mladih lahko pričakujemo, da se bodo zavestno vključevali v družbeno življenje. Seveda jim je treba to omogočiti in jim smeleje zaupati odgovorne družbene funkcije. Pri izpolnjevanju dolžnosti bosta mladim glavno sredstvo pri delu želja po izpolnjevanju zaupanih nalog ter mladostni polet, ki mnogokrat odtehta manjše izkušnje. Nedvomno smo tudi letos premalo smelo vključevali med kandidate mlade ljudi. Vzrokov je več. Nezaupanje starejših je še vedno

zelo močno, organizacija Zveze mladine pa tudi ni, odkrito priznamo, zadostno ukrenila, da bi na kandidatski listi bilo več mladih.

V zadnjem času, posebno ob razpravah o zvezni in republiški ustavi, je opaziti povečano aktivnost mladih, vendar člani ZM ugotavljajo, da bi lahko še več naredili. Da bi podprli ta interes, organizira ObK ZMS v tem času različna športna tekmovanja, delovno akcijo in druge oblike dejavnosti. Omeniti moram posebno važni tekmovanja za dvig produktivnosti dela in za doseganje boljših učnih uspehov.

ObK ZM tudi smatra, da morajo biti idejni vodje pripravljeni na volitve prav mladi v aktivnih delovnih skupnosti in na terenih. Dejavnost, ki naj zajema kritično obravnavo dosežene stopnje razvoja na vseh področjih družbenega življenja in ki naj temeljito pregleda možnosti in načine razvoja v prihodnosti mora biti osnova dela mladinske organizacije pred in med volitvami. Le tako bodo mladi spoznali svojo vlogo in naloge, ki so pred njimi. Aktivni naj v ta namen organizirajo razne sestanke, tribune, klube, krožke zborov mladih občanov in drugo, seveda tisto za kar menijo, da je zanje najbolj primerno.

Organizacijske priprave in izvedbo volitev ter ureditev volišč naj bi prevzeli mladinski aktivni. V tem, za našo družbo tako pomembnem obdobju naj mladi pokažejo, da so tudi sedaj v prvih vrstah ljudi, ki se borijo za hitrejši in še bolj poglobljen razvoj našega družbenega sistema.

Peter Marn

PREGLED VSEBINSKIH IN ORGANIZACIJSKIH PRIPRAV NA VOLITVE

Že v začetku marca so se pričele organizacijske in politične priprave za volitve; imele so tako v občinskem kot v krajevnem merilu izrazito delovni značaj. Koordinacijski odbor, ki je bil prvotno odgovoren samo za enotno akcijo pri zbiranju in predlaganju kandidatov za občinsko skupščino, je prerastel v politični štab za pripravo volitev in bil zato dopolnjen s predstavnicami raznih družbenih organizacij.

Ta politični štab naše občine je razpravljal in usmerjal vsebinske in organizacijske priprave za volitve, vzporedno pa je reševal kadrovska vprašanja. Svoje naloge je prvotno uresničeval preko krajevnih organizacij SZDL. V delovnih organizacijah pa preko sindikalnih podružnic. Kmalu pa so bili tudi tu ustanovljeni politični štabi za pripravo volitev.

Za razdobje od redne občinske konference SZDL, ki je bila 2.2.1963, pa do sredine marca je značilna živahna politična dejavnost, ki je bila usmerjena predvsem na razprave o predlogu občinskega družbenega načrta. Istočasno je bil v pripravi osnutek občinskega statuta, po krajevnih skupnostih pa so živahno razpravljali o osnovnih dejavnostih krajevne skupnosti in novih organizacijskih oblikah na mestnem področju. Vse te razprave so bile pod vplivom nove republiške in zvezne ustave.

Težišče vsebinskih priprav je bilo usmerjeno predvsem v to, da se KO SZDL in sindikalne podružnice čim bolj osamosvojijo in usposobijo za predvolilne naloge. Ta program je bil povezan z dosežki in perspektivnim razvojem ožjih območij, ki so zanje najzanimivejša. Vse organiza-

cije so dobile gradivo o razvoju gospodarstva in družbenih služb občine v zadnjih 5 letih, izvlečke iz razprav na raznih seminarjih in drugo. V gospodarski organizaciji so razpravljali zlasti o lastnih dosežkih, spoznali pa so se tudi z novo ustavo in s strukturo predstavniških organov.

Pri vseh pripravah na terenu in v delovnih organizacijah so sodelovali tudi člani občinskega političnega akta, ki so v skupinah ali posamezno obiskovali sestanke in posvetovanja in vsklajevali akcije.

Ko so bile zaključene vse priprave za zborna volivcev in zborna delovnih ljudi, je bil 16. aprila 1963 sklican širši politični aktiv, katerega so se udeležili člani ObK ZKS, sekretarji osnovnih organizacij ZK, člani predsedstva ObSS, člani Obo SZDL, pred-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Od Most preko Ljubljanskega polja tja do obronkov Zasuvskega gričevja preko Lipoglav, Janč in Senožet se na površini 15.203 ha razprostira naša komuna, imenovana tudi vzhodna Ljubljana.

Na kmetijskih površinah v ravninskem predelu so se razvili moderni kmetijski obrati: farma krav molznic v Zadobrovi, farma piščancev za cvrtje v Zalogu in veterinarski obrat v Zadvoru, v hribovitih predelih pa sodobni plantažni nasadi jablan in hrastov.

Razvoj ostalih panog gospodarstva, kot so trgovina, obrt in gostinstvo, ni potekal v skladu z naglim tempom porasta industrijske proizvodnje, in to kljub znatnim sredstvom, vložnim v te veje gospodarstva. Vzrok sorazmerno počasni rasti na tem področju je iskati tudi v velikem dotoku novega prebivalstva, za katerega ob sami stanovanjski gradnji niso bila zagotovljena potrebna sredstva za izgradnjo ostalih obratov družbenega standarda.

V minulem petletnem obdobju se je letno povečal družbeni bruto proizvod povprečno za okoli 26 odstotkov, tako, da je letos v primerjavi z letom 1959 za 1,5 krat večji. Vzporedno s porastom družbenega bruto proizvoda

Materialna baza, ustvarjena v preteklih letih, predvsem pa ugodnejša delitev dohod-

S popolno dograditvijo družbenih kmetijskih obratov bo še nadalje poudarjena preskrba potrošnikov s kvalitetnimi kmetijskimi pridelki.

Vzporedno s tem bo zgrajena moderna preskrbovalna mreža z več novimi potrošnimi centri; že obstoječi obrati pa bodo modernizirani.

Posebna pozornost bo posvečena razvoju domačega turizma, ki naj bi se razvijal predvsem na znanih izletni-

Toplarna: Južno od proge Ljubljana — Zalog, vzhodno od tovarne železniške postaje smo pričeli z gradnjo termoelektrarnskega objekta za kombinirano proizvodnjo elektrike.

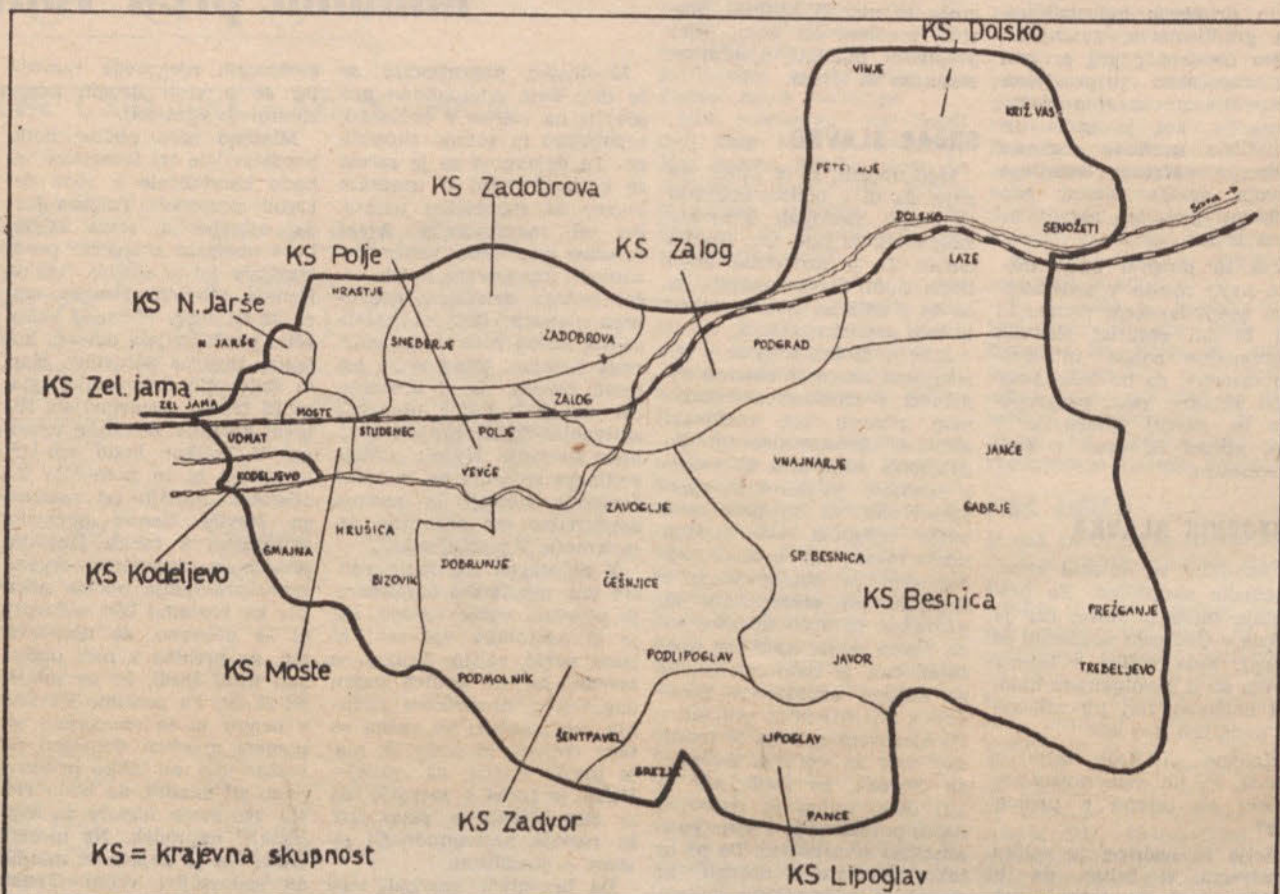
Kemična tovarna: Popolna dotrajanost proizvodnih naprav v tem obratu nujno narokuje obnovitev celotnega obstoječega obrata. Z dograditvijo aluminijevega in glinčnega giganta v Kidričevem pa se postavlja vprašanje smotnosti take obnove. Kolektiv se je po dolgoletnih studijah ter ob sodelovanju strokovnih in drugih organov odločil preusmeriti proizvodnjo. Tako je predvidena na dosedanjem letališču nova tovarna poliamidne svile — perlon, v prvi fazi s kapaciteto 1.127 ton. Predvidena investicijska sredstva v višini okoli 3.700.000 din bodo za-

tekočega leta. V ta namen bo porabljenih 682.000.000 dinarjev. V naslednjem letu bomo pričeli z gradnjo tovarne keksov z letno zmogljivostjo 2.200 ton raznih izdelkov; sredstva za to investicijo bodo znašala 450.000.000 dinarjev. V naslednjih letih pa bomo v okviru razvojnega programa kombinata Zito zgradili še silos in električni mlin.

Papirnica Vevče: Tovarna celuloze in papirja Vevče-Medvode je ena najstarejših tovarn te vrste pri nas, in to ne samo po obstoju, temveč tudi po zastarelosti strojnega parka. Zato so se v obeh obratih lotili široke rekonstrukcije, in sicer v obratu Vevče v smeri modernizacije, razširitve asortimana in izdelave kvalitetnejših papirjev. V obratu Medvode pa bo po končani rekonstrukciji stala popolnoma nova tovarna za proizvodnjo surovin, ki bo omogočila nemoten potek proizvodnje kvalitetnega papirja, s čemer bodo dane večje možnosti za plasiranje izdelkov na zunanjem tržišču.

Tovarna kleja: Po večletnih naporih začenja letos kolektiv tovarne kleja z modernizacijo in rekonstrukcijo svoje tovarne. Izvršena bo v treh etapah. Do leta 1964 bo končana modernizacija obrata kožnega kleja, za kar je potrebno vložiti 164 milijonov dinarjev. Sledila bo premestitev obrata razmaščevanja koži v Zalog, kar bo tovarna kleja predvidoma zgradila v kooperaciji s podjetjem Koteks in bo ta obrat pričel z obratovanjem konec leta 1965. V ta namen bodo porabili 320 milijonov dinarjev.

Saturnus: Znana tovarna kovinske embalaže Saturnus še vedno ni zmožna kriti vseh potreb tržišča kljub večjim rekonstrukcijam in novogradnjam, ki jih izvaja že od leta 1953 dalje. Z izgradnjo novega obrata tehničnih predmetov v Mostah in z adaptacijo in postavitvijo sodobnega konzervnega oddelka v Zalogu so bile dane osnove za nadaljno razširitev podjetja. Vendar tudi te izboljšave še niso v celoti odpravile oziroma grl. V okviru proizvodnega programa predvidevajo letos v Saturnusu razširitev tiskarne z dvema novima pečema in novim tekočim trakom za izdelavo konzerv v Zalogu. Skupno bo v tekočem letu vloženi okoli 360.000.000 dinarjev. Po končani modernizaciji bo vrednost proizvodnje povečana za okoli 2.000.000.000 dinarjev.

Program gospodarskega razvoja za nadaljnjih 5-7 let predvideva, da se bo proizvodnja podvojila in se bo v letih 1968-1970 gibal ob 100-120 milijard. V tem obdobju naj bi bila povečano modernizirana že obstoječa industrija in zgrajeni novi industrijski objekti po perspektivnem programu.

šklih točkah, kot so Pečar, Janče in druge. V gostinstvu pa bo posebno poudarjena gradnja novih zmogljivosti.

Z realizacijo predvidenih nalog se bo naša komuna razvila v izrazito industrijsko občino z modernim družbenim kmetijstvom.

V tekočem letu bo vloženih za rekonstrukcije in novogradnje v industriji okoli 5 milijard dinarjev. Začeli bomo z gradnjo toplarne na Poljski poti; na dosedanjem letališču v Mostah bomo zgradili novo kemično tovarno za proizvodnjo poliamidne svile; dograjena bo moderna pekarna živilskega kombinata Zito na

ne in toplotne energije, ki bo oskrbovala obstoječo in bodočo industrijo s paro in električno energijo in sodobno ogrevala velik del mesta. Gradnja bo trajala od 1963. do 1965. leta, skupni stroški bodo znašali 12 milijard dinarjev. V tem letu bo vložnih okoli 2 milijarde dinarjev. Dograjena toplarna bo letno proizvajala 367 milijonov KWh električne energije, 410.000 ton tehnološke pare in 201.000 Gcal toplote za ogrevanje; v njej bo zaposlenih 250 delavcev, ki bodo ustvarjali okoli 3 milijarde dinarjev letnega bruto produkta. Z dograditvijo toplarne bodo krite potrebe po energetskih virih in položeni osnovni temelji za industrijski razvoj naše komun.

gotovila, da bo ta objekt zgrajen do leta 1965. Bruto produkt bi znašal 4.700.000.000 do 5.000.000.000 dinarjev. Letos bo vloženih za začetna dela preko 200.000.000 dinarjev. Z dograditvijo tega objekta bodo krite domače potrebe po dosedaj uvoženem perlonu in bo tako dana trdna podlaga za takovni razvoj tekstilne industrije, ki uvaža sintetična vlakna.

Zito: Ob Šmartinski cesti je bila lani v sklopu živilskega kombinata Zito dograjena tovarna testenin. V tekočem letu bomo nadaljevali z gradnjo moderne industrijske pekarnice s 25 ton dnevne peke in drugih objektov kombinata. Pekarna bo predvidoma začela obratovati proti koncu

(Nadaljevanje s 3. strani)

sedniki KO SZDL, predstavniki ZB, ZMS in drugi. Na tem aktivu je politični stab analiziral dotedanje priprave, nakazal bodoče naloge, seznanil aktiviste z občinskimi odloki in volilnim sistemom. Aktiv je obravnaval tudi predlog kandidatov za občinsko skupščino in sprejel predlog občinskega aktiva za poslance v republiško in vezavno skupščino. Temu aktivu je sledilo še deset širših sestankov političnih delavcev v pokrajinskih organizacijah SZDL, ki so razpravljali o konkretnih nalogah v zvezi z zbori volivcev in volitvami.

benopolitične organizacije in društva. Razna društva, posebno kulturno-umetniška, telesnovzgojna in strelske družine so sodelovale v prvomajskih proslavah, ki so bile letos v duhu predvolilnih priprav.

Vseh zborov volivcev in zborov delovnih ljudi je bilo v naši občini 117. Začeli so se 21. 4. 1963 in bili končani 7. maja.

Analiza priprav za zборе in volitve nedvomno kaže, da so se nove oblike dela v predvolilnih pripravah izkazale v primerjavi z dosedanjimi klasičnimi kot kvalitetnejše in primernejše in se to dejstvo odraža na vseh področjih našega življenja.

V petek, 26. IV. 1963 so se zbrali volivci volilne enote stopenja vas in do zadnjega kotečka napolnili dvorano v Trpinčevi ulici. Tako obiskalega zbora volivcev že dolgo ni bilo, kar kaže, da je za izbor, kjer so predlagali in volili kandidate za občinsko, republikansko in zvezno ljudsko skupščino, vladalo veliko zanimanje.

Dosedanji odbornik ObLO Moste-Polje je poročal o gospodarskem razvoju naše občine. Volivci so v razpravi o poročilu ugodno ocenili razvoj občine Moste-Polje v minulem obdobju. Zbor volivcev je soglasno potrdil kandidature naslednjih kandidatov:

- za občinsko skupščino to-rišarja Albina Hočevarja,
- za republikansko ljudsko skup-

čino tovarišico Marijo Cer-
tovnik in
za zvezno ljudsko skupšči-
no tovariša Silva Hrasta.
Iz razprave o kandidatih
ni že iz utemeljite predloga
er iz biografskih podatkov o
kandidatih je bilo razvidno,
da imajo le-ti potrebno stro-
kovnost in moralnopolitične
kvalitete in da bodo uspešno
delovali v skupščinah, za ka-
re so jih volilci predlagali,
in dostojno zastopali volilce.
V razpravi volilcev rudi niso
prezrli nekaterih še neresenih
prašanj.

Tako so kritično ocenili do-
jato slabo avtobusno poveza-
no med centrom in Hrušico.
Ugotovili so, da imajo na
razpologo dnevno le šest av-
tobusnih zvez, kar je odločno
premalo, saj so avtobusi na
seb šestih voznih prenapol-

ajeni. Kritika zaradi slabega in neurejenega mestnega prometa je padla na račun podjetja Ljubljana-transport. Voivci so odločno sodili, da je podjetje Ljubljana-transport ustanovljeno predvsem za organizacijo in vzdrževanje mestnega prometa in naj bi sredstva, ki so kakorkoli na razpologo, uporabilo za razvoj mestnega prometa in ne za vzpostavljjanje medkrajevnih linij, kjer je že tako dovolj avtobusnih zvez ostalih prevozniskih podjetij.

Kot večji problem krajevnega pomena so na zboru voivcev obravnavali tudi prekrbo prebivalstva s potrošnimi dobrinami. Kljub temu, da je Štepanja vas zelo blizu mestnega centra, je glede prekrbe s vsakodnevnimi življenjskimi potrebami, med z-

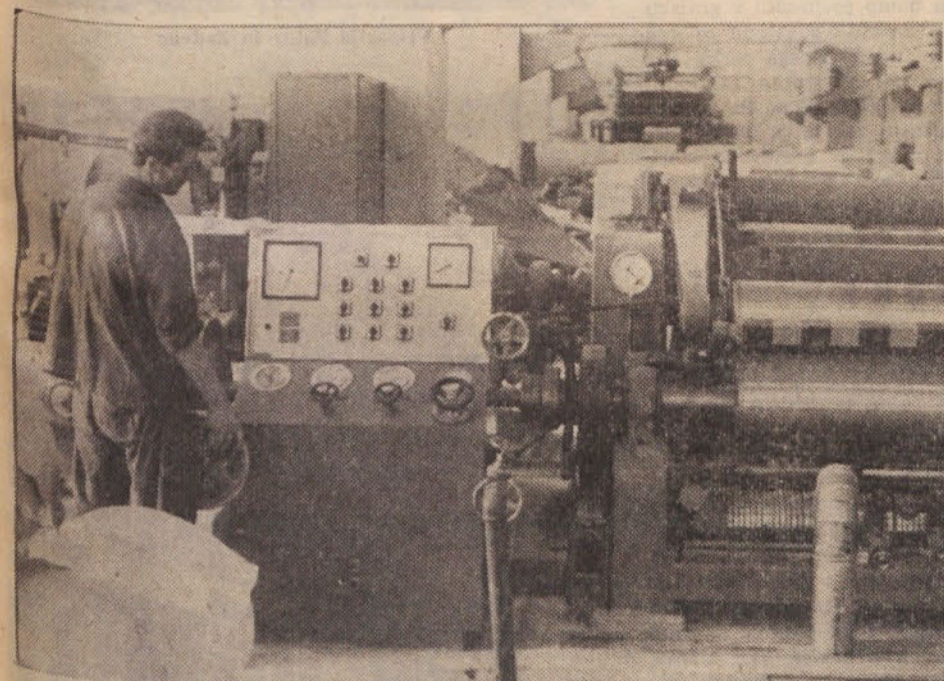
to zaostalimi kraji daleč izven
nestnega področja. Prav tako
je problematično vprašanje
družbenih prostorov. Volivci
so predlagali, da bi bil za šte-
panjsko območje čimprej po-
stavljen potrošniški center z
družbenimi prostori, ki bi
zadovoljevali krajevne potre-
be prebivalcev. Nadalje je
Zbor volivcev razpravljal tudi
o vodovodni napeljavi in usko-
mil, da prebivalci hiš še
vedno nimajo na razpolago
dobre pitne vode; sami so
pripravljeni opraviti potreb-
ne izkope, da bi bil problem
čimprej rešen.

Zbor volivcev je ob koncu
izrekel priznanje dosedanje-
mu odborniku občinskega
judskega odbora tov. Belincu
Ivanu za njegovo uspešno de-
lo in mu izročil majhno spo-
minsko darilo.

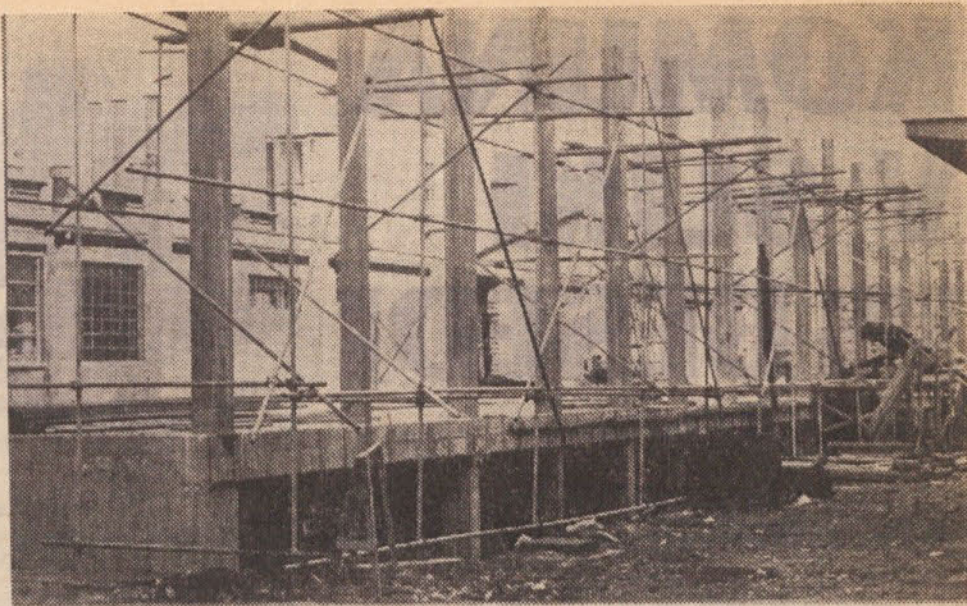
KOMUNA V SLIKI IN BESEDI

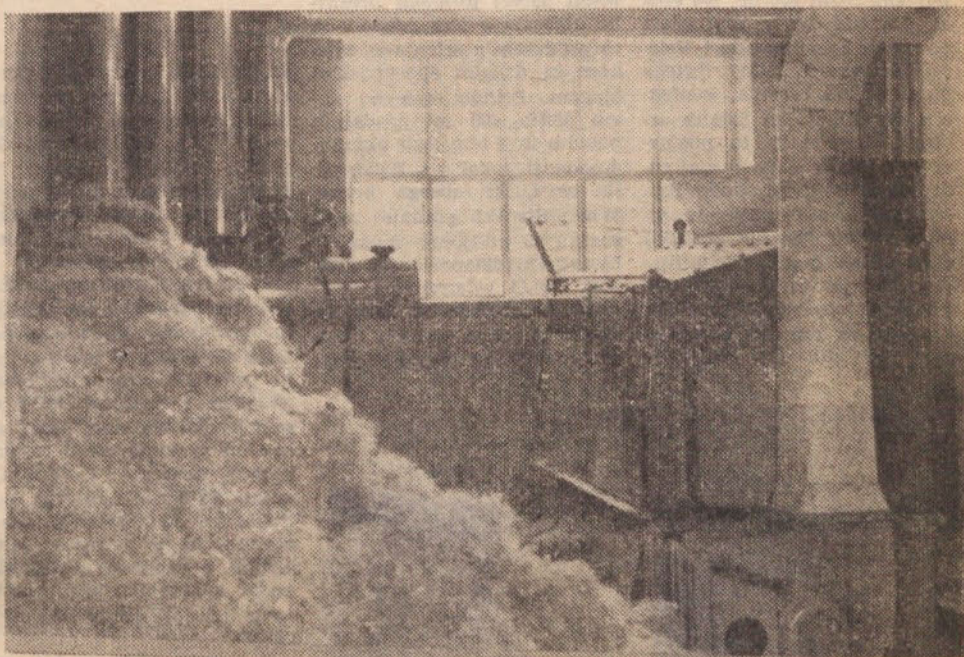
Rekonstrukcijski obrati SAP

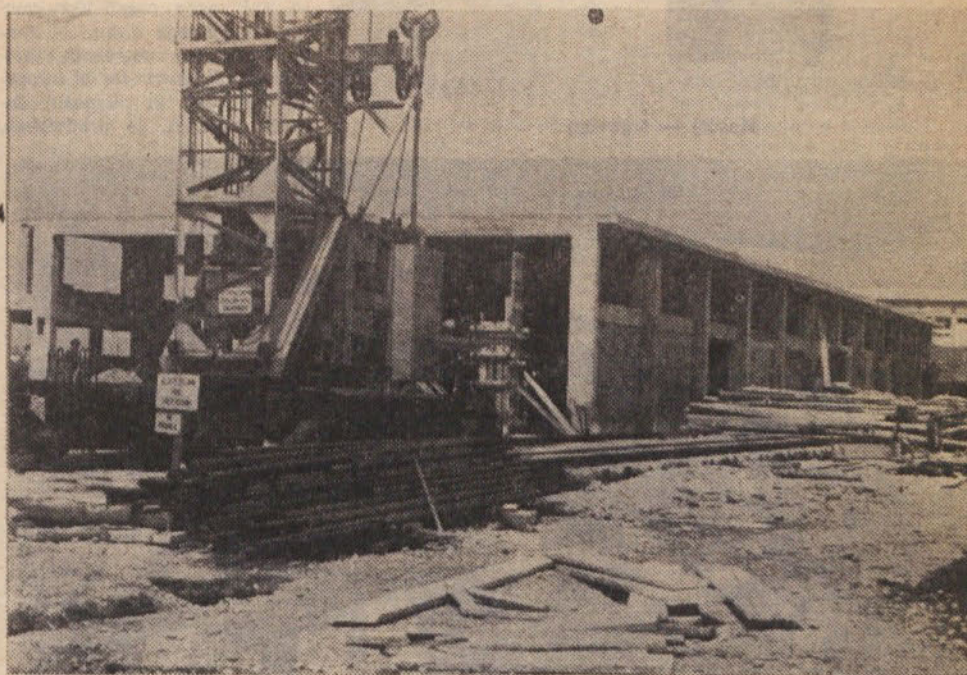
Papirnica Vevče

Saturnus — izgradnja nove tiskarne

Zima

»Zito« — nova poslopja

Totra

KMETIJSTVO

Za razvoj družbenega sektorja kmetijstva na področju občine v zadnjih letih je značilno, da se je razvilo iz dveh manjših kmetijskih posestev in sedmih kmetijskih zadrug v moderne specializirane kmetijske obrate za proizvodnjo mleka, mesa, vrtnin in sadja. Družbeni bruto proizvod se je od leta 1959 do letos povečal za okoli 1,5-krat. V tem času sta bila zgrajena obrata farne krav molznic v Zadobrovi in Dolškem s 1.200 glav krav molznic jersey pasme in s proizvodnjo 3.550.000 litrov mleka v letu 1962. Farma piščancev za cvrtje v Zaloju je dosegla v letu 1962 proizvodnjo 820 ton piščancev.

Kmetijska zadruga je na vrtnarskem obratu v Sostrem proizvedla na površini 40 ha 383 ton raznih vrtnin. Na področju Vinj, Senožeti, Javorja in Volavetj so zasadili 84 ha plantažnih nasadov jablan, hrušk in črnega ribeza.

V tem času so družbeni kmetijski obrati povečali lastne površine za 500 ha, tako da ima sedaj družbeni sektor kmetijstva 14,1 odstotka vseh obdelovalnih površin na področju občine; pri tem pa znaša vrednost kmetijske proizvodnje vseh kmetijskih površin na področju občine.

Razvoj družbene kmetijske proizvodnje se bo razvijal še naprej v obliki specializiranih obratov. V Agrokombinatu bodo rekonstruirali tovarno močnih krmil, katere proizvodnja bo porasla od sedanjih 27.000 ton na preko 40.000 ton močnih krmil za potrebe lastnih obratov in ostalih družbenih kmetijskih obratov. V Zadobrovi in Dolškem bodo razširili zemljišča tudi na področja izven naše občine, tako da bo imel obrat Zadobrova okrog 1.000 ha obdelovalnih površin, pri čemer se bo povečalo tudi doseganje števila krav molznic na 2000 glav.

Kmetijska zadruga Polje bo razširila svoje vrtnarske površine na področje Stepanje vasi in Bizovika; pri tem bodo znašale dokončne površine vrtnarskega obrata preko 100 ha, v sadjarstvu pa bodo prav tako povečali površine plantažnih nasadov na 120 ha. Poleg tega bo zadruga razvila še tesnejšo kooperacijsko proizvodnjo s privatnimi kmetovalci, predvsem za proizvodnjo vrtnin in mesa v ravninskem področju, v hribovitih področjih pa za proizvodnjo mesa in sadja.

V ta namen bosta potrebovali obe gospodarski organizaciji okoli 1200 milijonov investicijskih sredstev.

TRGOVINA

V zadnjem obdobju so bila vložena znatna sredstva za modernizacijo in razširitev trgovine. Tako je bil zgrajen moderen potrošniški center na Kodeljevem, ki oskrbuje potrošnike z osnovnimi živili in industrijskimi artikli. Manjši tak objekt je bil zgrajen v Polju, samopostrežna trgovina pa v Zaloju ter v Bernekarjevi ulici. Poleg tega so bile primerno urejene tudi ostale trgovine. Kljub temu pa trgovska mreža še vedno občutno zaostaja za potrebami prebivalstva, ki skokoma narašča. Posledica takega stanja je, da so usluge nekvalitetne in še zdaleč ne dosegajo zaželenega nivoja kulturne postrežbe in izbire. V merilu komune je napravljen program za razvoj trgovske mreže, ki bo zadovoljeval potrebe občanov za naslednjih 10 let. V tem sklopu smo pričeli z gradnjo blagovne hiše v središču Most, potrošniškega središča na Pokopališki cesti in z gradnjo trgovskega lokala v Kašlju in Sostrem. Kot nadaljevanje tega programa bo v Novih Jaršah sledila gradnja podobnega potrošniškega centra kot na Pokopališki cesti in modernizacija ostalih trgovin v obrobni predelih.

KOMUNA V SLIKI IN BESEDI

Blagovna hiša v Mostah, ki so jo pričeli graditi v preteklem letu in bo predana svojemu namenu leta 1964, bo kvalitetno izboljšala preskrbo občanov s trgovskim blagom nasploh. V pritličju te stavbe bo veletrgovina Mercator odprla veliko samopostrežno trgovino živilskih artiklov na površini okoli 600 m². Na enaki površini bo v prvi etaži po istem principu odprl Veletekstil trgovino industrijskega blaga — od tekstila, konfekcije do obutve in ostalih artiklov. Stroški za to poslovno stavbo, ki bodo v njej tudi druga podjetja, bodo znašali preko 450 milijonov dinarjev. Od tega je dosedaj vloženi že preko 130 milijonov dinarjev in bo do konca tekočega leta v glavnem dograjena, za kar bo porabljenih nadaljnjih 110 milijonov

dinarjev. Z dograditvijo te trgovske hiše bodo ukinjeni zastareli trgovski lokali v bližnji okolici.

V gradnji je že tudi potrošniški center na vogalu Pokopališke in Kavčičeve ulice, ki bo predvidoma dograjen do oktobra letošnjega leta. Z dograditvijo tega središča bo rešen pereči problem preskrbe občanov v tem predelu in to predvsem z zelenjavo, mlekom in drugim špecerijskim blagom. Pridobljenih bo novih čistih 400 m² prodajnih površin in s tem tudi ukinjen dosedanja lokal na Pokopališki cesti, ki obsega komaj 44 m². Stroški gradnje bodo znašali 63 milijonov dinarjev. Investicijo financira ob podpori ObLO veletrgovina Mercator. V naslednjem letu bo sledila podobna gradnja v Novih Jaršah kot nujen objekt,

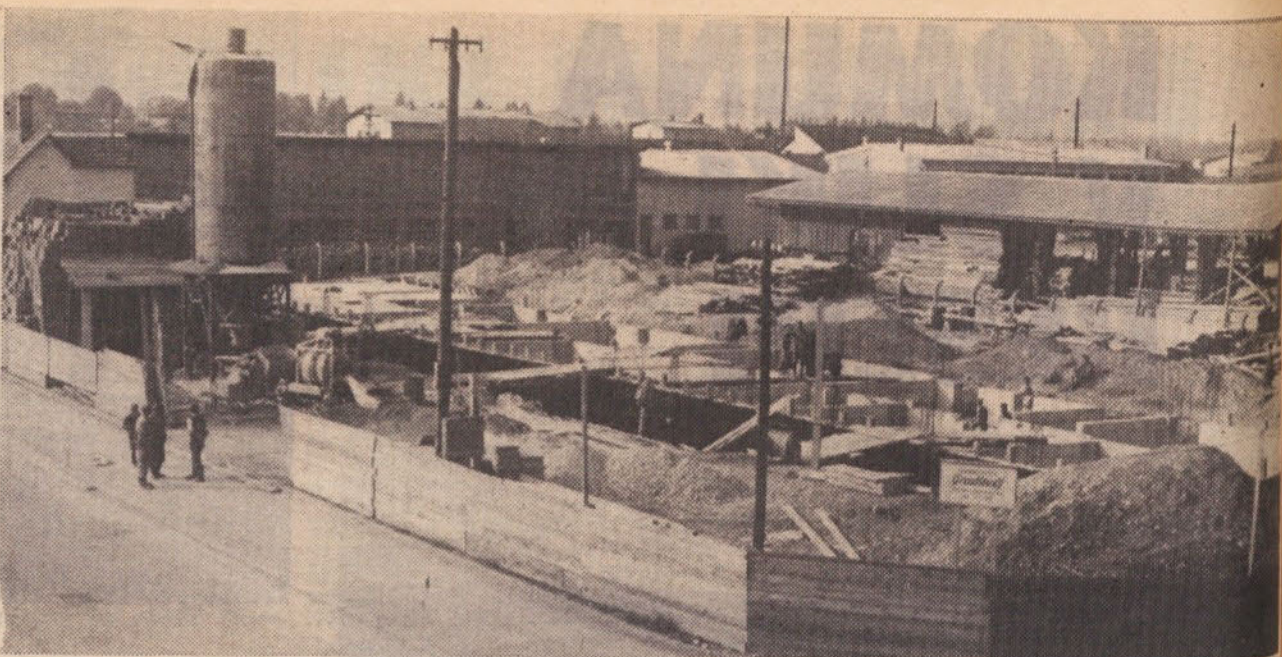
ki bo služil za preskrbo predvsem novonaseljenim prebivalcem tamkajšnjega novega naselja. V Zg. Kašlju bomo dogradili sodobni trgovski lokal v družbenem domu poleg gasilskega doma. Investicije za ta lokal bodo znašale okoli 13 milijonov dinarjev. S tem bo rešen problem preskrbe prebivalstva v Zg. Kašlju in porajajočega se novega naselja v Vevčah. S preureditvijo pritličnih prostorov bivše ubožnice v Sostrem bo v jeseni urejen trgovski lokal, za kar bo vloženi okoli 10 milijonov dinarjev. Ti gradnji nujno narekuje krajevna potreba, ker so dosedanja lokali pretesni in ne ustrezajo sanitarnim predpisom in bi bila vsaka adaptacija, oz. renoviranje teh prostorov negospodarsko.

V zadnjih letih je bilo za pospešitev domačega turizma storjenega relativno zelo malo, saj razen napol zgrajenega turističnega doma na Jančah nimamo ustreznih turističnih objektov. Da bi odpravili ta vrzel in pospešili domači turizem, je predvidena

gradnja turističnega doma planinsko — hotelskega tipa na Pečarju in dograditev planinske postojtnke na Jančah. Na tako imenovani stari Savi v Zalogu ob ribjem pitališču je predvidena gradnja rekreacijskega prostora z ustreznim bazenom, športnim ribolovom in sezonskim gostiščem. Graditi bodo predvidoma začeli v letu 1964 in bo za to potrebnih okoli 150 milijonov dinarjev. Ko bo izprazen grad na Kodeljevem, ga bomo preuredili v grajsko restavracijo v sklopu celotne ureditve športnega parka, kar vse naj bi služilo za oddih delovnega človeka. Po urbanističnem načrtu je predvidena za razširitev gostinskih kapacitet tudi gradnja moderne restavracije v središču Most.

OBRT

V obrtništvu se opaža stagnacija, in to kljub temu, da se je v preteklem obdobju vrednost obrtniških uslug podvojila. Na to so delno vplivali spremenjeni instrumenti delitve dohodka, predvsem pa zastarela strojna oprema in neustrezne delavnice. V tem času so bili ustanovljeni različni uslužnostni obrtni obrati — od šivalnic in pralnic, pleskarstva, do brivnic in česalnic in podobno, vendar še zdaleč ne krijejo potreb občanov po tovrstnih uslugah. Vložena so bila večja sredstva, ki so jih v glavnem porabili za modernizacijo obstoječih obratov, vendar je nadaljnji razvoj odvisen od večjih vlaganj v to panogo gospodarstva. Zato pripravljamo v okviru komune perspektivni program razvoja obrti s posebnim poudarkom na razvoju uslužnostne dejavnosti.

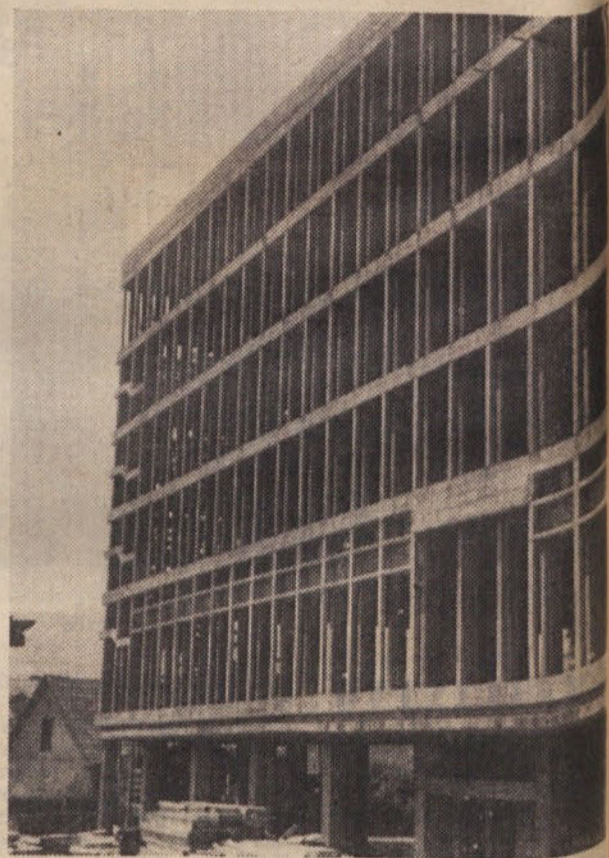
Gradnja samopostrežbe in stanovanjskega bloka ob Pokopališki ulici

Kašelj — trgovina

Vrtnarija Zalog in Zadvor

Potrošniški center v Mostah

Gradnja mostu v Dolskem

Hruškovi nasadi v Senožeti

PRORAČUNSKA
POTROŠNJA

Proračunski dohodki, ki pripadajo ljudskemu odboru po zakonu o proračunih, so se v primerjavi z letom 1959 povečali. Povečanje se nanaša predvsem na nov sistem plačevanja prispevkov občanov. S povečano stanovanjsko gradnjo ter doselitvijo novih občanov pa se bistveno večajo dohodki naše občine. Povečuje se največ proračunski prispevek iz osebnega dohodka ter maloprodajni davki. Padajo pa davki od kmetijskega, in to predvsem zaradi arondacij ter zazidave zemljišč v občini. Z dvigom družbenega bruto produkta v gospodarstvu ter z doselitvijo novih prebivalcev se je dvignila tudi proračunska potrošnja občine. Dvig potrošnje proračuna je vezan na nove pristojnosti ljudskega odbora, na večanje sredstev za vzdrževanje novih gospodarskih investicij občine ter na dvig stroškov za funkcioniranje posameznih služb ljudskega odbora. Pregled proračunske potrošnje naše občine za razdobje 1959 do 1963 je takle:

Potrošniški center Kodeljevo

	1959	1960	1961	1962	1963
prosveta in kultura	130.546	157.072	241.671	309.214	329.433
socialno varstvo	28.460	31.766	40.394	42.621	41.100
zdravstvena zaštita	12.073	12.333	15.058	21.873	25.000
družbena uprava	66.414	89.944	128.827	151.449	184.238
komunalna dejavnost	44.949	41.879	77.153	108.043	124.650
dotacije	25.364	29.439	36.681	104.072	137.629
anuitete	14.100	22.385	57.040	94.548	102.226
rezerva	5.355	939	3.287	30.049	58.259
skupaj:	327.262	385.757	600.091	861.860	1.002.577

večali za 54%. V preteklih letih je bilo za financiranje šol porabljenih premalo sredstev, in je zato ljudski odbor moral dodeliti dodatna sredstva, če smo hoteli, da se bo družbeno upravljanje v šolstvu začelo pravilno razvijati. Komunalne naprave so bile v preteklih letih na področju naše občine zanemarjene. Zato je bilo potrebno posvetiti vso pozornost in dodeliti čimveč sredstev za vzdrževanje komunalnih naprav. Večanje sredstev za komunalno dejavnost je potrebno zaradi vedno novih komunalnih investicij, katerih vzdrževanje je vezano z visokimi stroški. Problem pri financiranju proračuna predstavljajo tudi anuitete za plačilo najetih posojil. Zaradi primanjčevanja sredstev pri posameznih skladih za negospodarske investicije je bilo v preteklih letih

Največji napredek pri financiranju izdatkov iz proračuna je bil dosežen v preteklih letih na področju šolstva in komunalne dejavnosti. Sole in ostali prosvetni zavodi so leta 1961 prešli na nov sistem financiranja in delitve dohodka po delu. V primerjavi z letom 1960 so se izdatki za šole po-

KOMUNALNA
DEJAVNOST

Občinski ljudski odbor Ljubljana Moste-Polje je v dosedanjem svojem obstoju

skrbel za vzporedno gradnjo novih komunalnih naprav in za vzdrževanje obstoječih v smislu splošnega napredka in razvoja naše industrije, prometa, obrti, trgovine in naraščanje splošnega standarda naših občanov. Obseg komunalne dejavnosti in njen razvoj s predvidenimi novogradnjami ter modernizacijo obstoječih naprav je predvsem odvisen od sredstev, s katerimi razpolaga naša občina in gospodarska organizacija. Glede na velike potrebe in želje zborov volivcev, kakor tudi zaradi raznih perspektivnih načrtov bodočega razvoja splošnega napredka v naši občini so potrebna ogromna sredstva, da bi vsaj delno uresničili želje za izpolnitev komunalne mreže in ureditev najnujnejših naprav, ki so nujno potrebne za zdravje in osnovni standard občanov. Ker je bilo že v preteklosti precej zamujenega, se moramo zavedati, da ni bilo mogoče v teh letih izvršiti in ustreči vsem željam in potrebam prebivalcev — zaradi prenizkih oziroma nezadostnih finančnih sredstev, s katerimi smo razpolagali za komunalno dejavnost, in ker so bile tudi na drugih področjih potrebe prav tako važne za enakomeren napredek našega prebivalstva.

1. Ceste
V preteklih štirih letih je bilo vloženih za modernizacijo cest in rekonstrukcijo raznih objektov preko 300 milijonov dinarjev, in sicer predvsem za naslednje ceste in ulice:

- Kodeljevo:**
Kosovelova, Koširjeva, Klunova, Miklavčeva, Ob Ljubljani, Okiškega in Zadružna;
Zelena jama:
Bavdkova, Kavčičeva, Ob Železnici, Proletarska, Rožičeva, Središka;
Moste:
Pokopališka, Prvomajska, most čez Ljubljano, Ulica 15. aprila, Vide Pregarčeve;
Nove Jarše:
Cilenškova, Šmartinska — hodniki;
Polje:
Cesta Polje—Zadobrova, Litijska cesta;
Zalog:
Cesta Zalog—Emona.
V letošnjem letu se pred-

Občinske ceste	1959	1960	1961	1962	plan 1963
asfaltnih km	3,8	4,9	5,7	5,7	6,0
makadamskih km	90,2	89,1	88,3	88,3	
sredstva din (v 000)	51.000	59.000	206.000	2.500	200.000

videva, da bodo asfaltirane in dokončno urejene ceste: Jana Husa, Goce Delčeva, Miklavčeva, Okiškega, Menardova, Gortanova, Ob Ljubljani. Povšetova — v skupnem znesku 150 milijonov dinarjev; Kajuhova od Zaloške do železniške proge in priključek interne ceste do tovarne — 25 milijonov dinarjev; Asfaltiranje ceste Polje—Zadobrova (17 milijonov dinarjev) in rekonstrukcija ceste Hrastje—Sneberje—Zalog kot prva etapa v znesku 52 milijonov dinarjev. Gradnja mostu čez Savo v Dolskem 40 milijonov dinarjev. Litijska cesta do priključka na Vevško cesto v znesku 10 milijonov dinarjev. Kavčičeva cesta od Pokopališke do Kajuhove — 21 milijonov dinarjev. Skupne investicije za rekonstrukcijo cest bodo torej znašale 315 milijonov dinarjev. Za prihodnje leto in nadaljnjih letih pa bo treba predvsem urediti in asfaltirati ceste v Jaršah, kjer je zazidava že v zaključni fazi. Prav ta-

ko pa bo treba nadaljevati z deli na drugi etapi ceste Hrastje—Sneberje—Zalog, urediti stanovanjske ceste v naselju Polje—Slape, rekonstruirati Kajuhovo ulico od železniške proge do Šmartinske ceste in urediti podvoz pod železnico v Proletarsko cesto mimo Doma Angelce Ocepkeve.

2. Javna razsvetljava
Omrežje javne razsvetljave se je v zadnjih letih izredno povečalo, saj je bilo v ta namen vloženih 63 milijonov dinarjev; osvetljene so bile predvsem tiste ulice in ceste, katere so prometno najvažnejše in ob katerih je največ stanovanjskih gradenj. Gre

za ulice na Kodeljevem in v Mostah ter za vpadnici: Zaloška in Šmartinska cesta. V letošnjem letu predvidevamo, da bo končana razsvetljava ulic na Kodeljevem z istočasno rekonstrukcijo cest, osvetlitev zunanje okolice stanovanjskih blokov na Zaloški cesti in v ulicah Vide Pregarčeve, Kajuhovi, Rožičevi v Jaršah itn. Prav tako predvidevamo namestitve posameznih cestnih svetilk v naseljih, ki še nimajo urejene javne razsvetljave. Za letošnje leto predvidevamo preko 20 milijonov dinarjev samo za javno razsvetljavo. V prihodnjih letih pa bo treba urediti javno razsvetljavo predvsem v stanovanjskih področjih Jarše, Polje—Slape, podaljšek Zaloške ceste do Zaloga, Litijska cesta in Polje—Zadobrova.

3. Zunanja ureditev pri stanovanjskih blokih
Ker so stanovanjski bloki že vseljeni, ni pa še dokončana zunanja ureditev s potrebnimi pešpotmi, z dovozi, zelenicami in podobno, predvidevamo v letošnjem letu 71 milijonov dinarjev za dokonč-

no ureditev vseh stanovanjskih blokov na Kodeljevem, Mostah in Jaršah. V prihodnjih letih pa bomo prakticirali tako, da bo osnovni investitor oziroma izvajalec gradbenih del še pred dovršitvijo stanovanjskih objektov opravil vsa potrebna dela za dokončno ureditev zunanje okolice stanovanjskih blokov.

4. Kanalizacija
V preteklih letih smo gradili predvsem glavne zbiralnike za potrebe ulične kanalske mreže in za potrebe industrijskega področja severno od železniške proge Ljubljana—Zalog. V ta namen je bilo vloženih preko 380 milijonov dinarjev in smo z njimi usposobili predele za nadaljnjo intenzivno stanovanjsko in industrijsko gradnjo. Istočasno pa smo sanirali tudi naselja, ki so bila že v gradnji in niso imela potrebne kanalizacije za odvod vseh odpadnih voda.

Zgrajena je bila predvsem kanalska mreža na področju Kodeljevega, Most in Jarš, Medtem ko je bila na vzhodnem predelu zgrajena le industrijska kanalizacija za potrebe industrije v Zalogu.

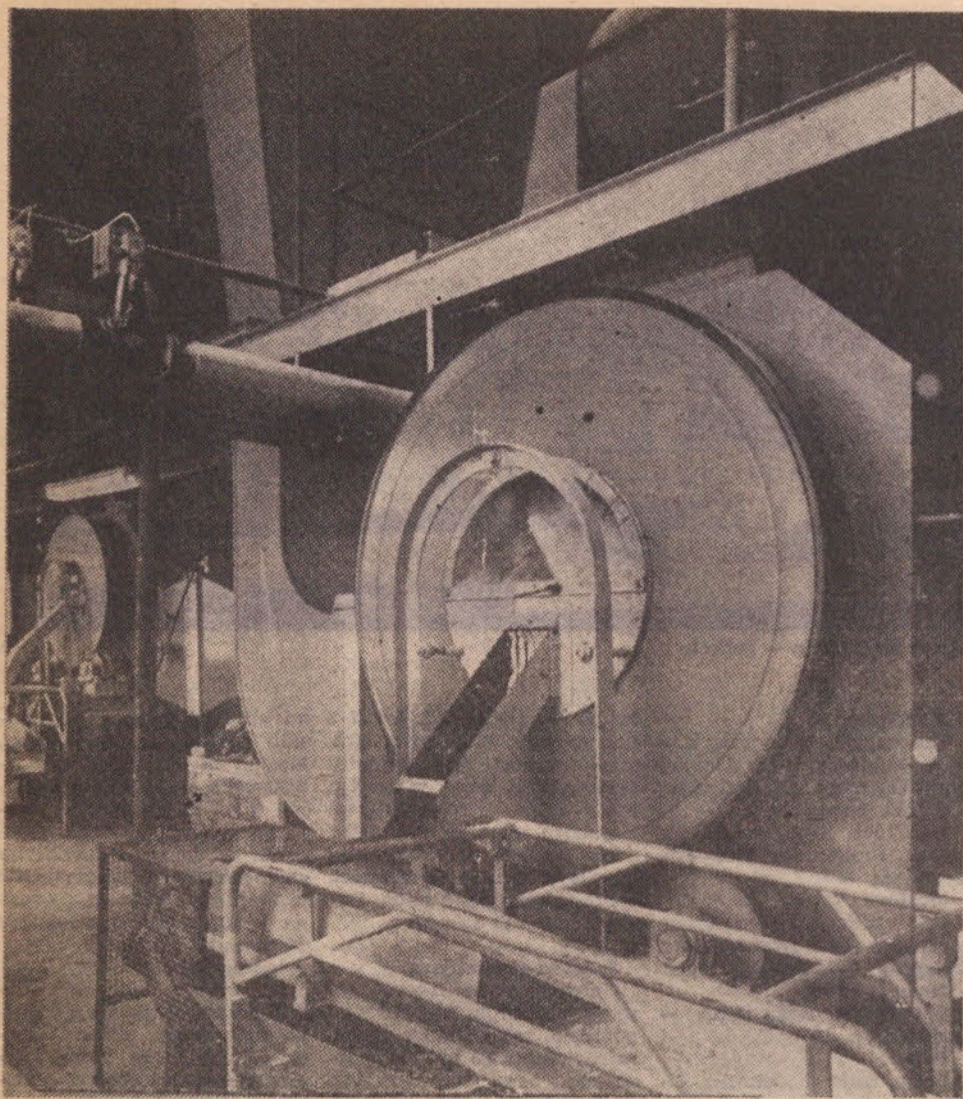
V letošnjem letu je predvidena gradnja kanalskega zbiralnika Na peči, gradnja drobne kanalske mreže v Jaršah in kanalizacija v Kavčičevi cesti. Istočasno z urejanjem kanalizacije bodo v letošnjem letu opravljena regulacijska dela potoka Mejaš, potoka v Hrušici in očiščevalna dela potoka v Kašlju. Prav tako bo v letošnjem letu izvršena kanalizacija v Sostrem za potrebe šole, zadržnega doma in stanovanjskega bloka.

Za vsa ta dela je v letošnjem letu predvidenih preko 60 milijonov dinarjev. V prihodnjih letih pa bo treba pričeti z gradnjo kanalske mreže na vzhodnem predelu občine, predvsem v naselju Polje—Slape in predvidene nove zazidave v okolici novega zdravstvenega doma v Polju.

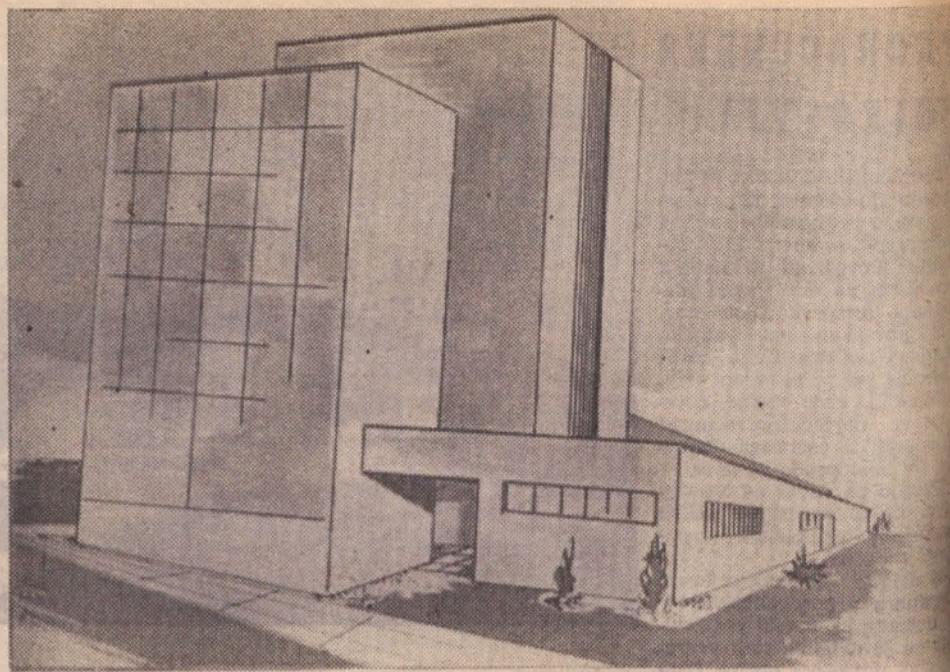

Zaloški hram pred otvoritvijo

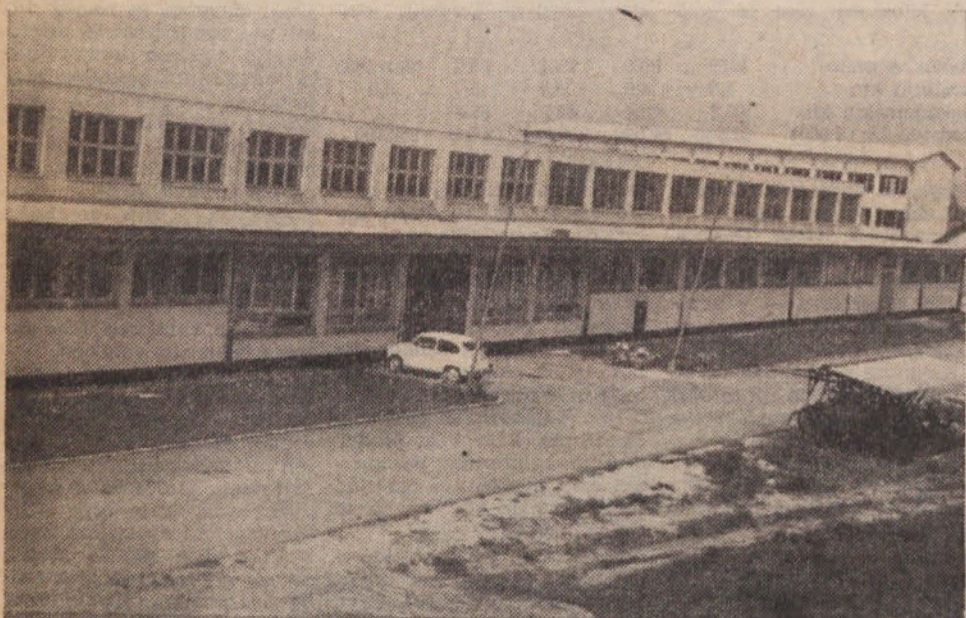
KOMUNA
V SLIKI
IN BESEDI

Del bodočih naprav za izdelavo kožnega kleja

Kemična — obrat poliamidne svile

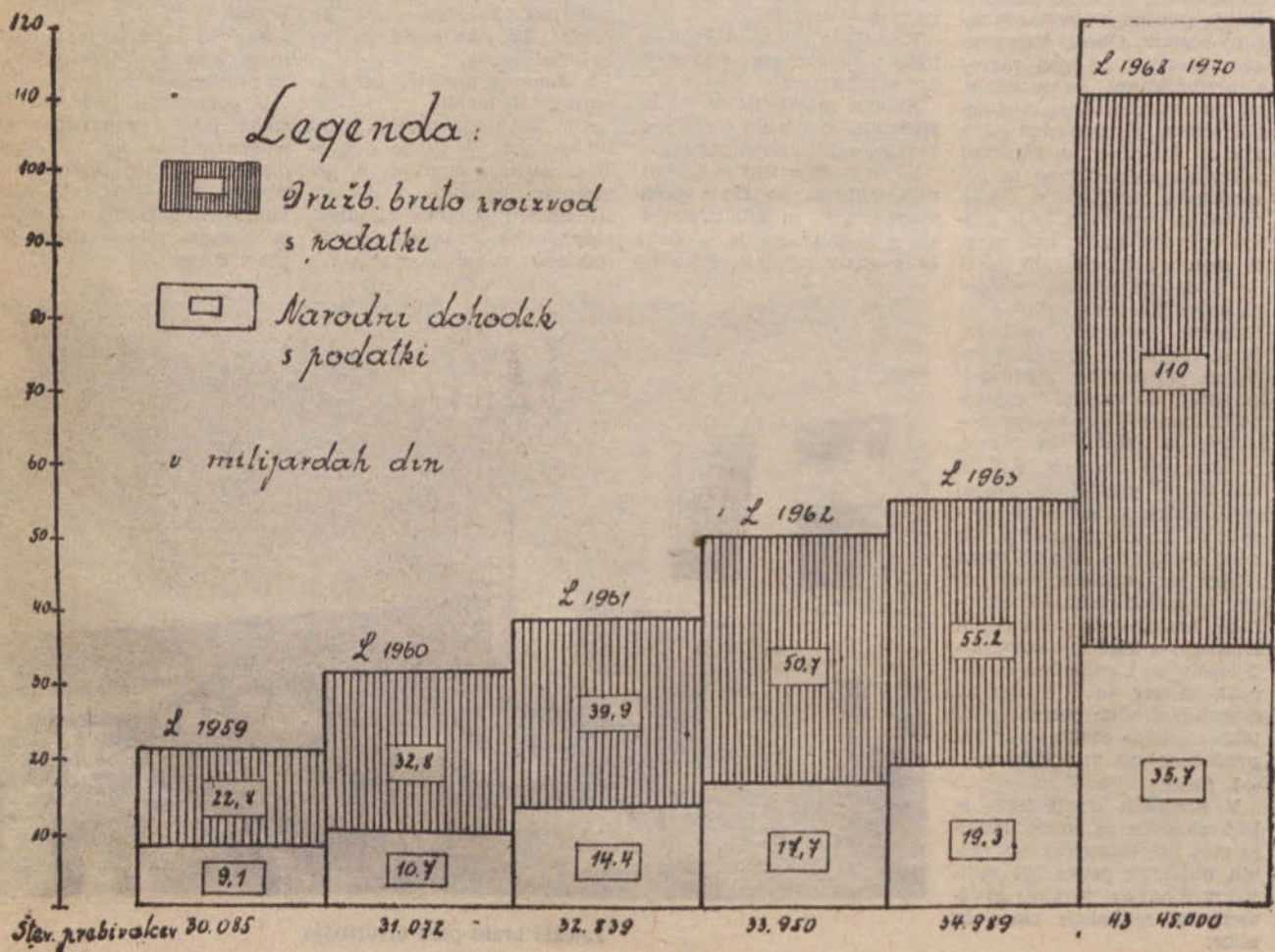
»Zito«

K
O
M
U
N
A

Saturnus — novi stroj v OTP oddelku

V SLIKI IN
BESEDI

Pripravljanje terena za gradnjo toplotrne

KOMUNA V SLIKI IN BESEDI

že v posameznih naseljih in za napeljavo glavnih vodovodov za nova področja, ki jih bomo po urbanističnih programih intenzivneje zazidavali. Prav tako bo treba rešiti pereč problem gradnje vodovoda v vaseh, ki nimajo zdrave pitne vode in so odvisna od samostojnih zajemališč.

6. Stanovanjska gradnja
V zadnjih štirih letih se je stanovanjska gradnja na področju naše občine izredno povečala, in sicer predvsem z blokovno gradnjo z večjim številom stanovanjskih enot. Pregled gradnje v zadnjih 4 letih prikazuje naslednja tabela:

Leto	Število stanov. zgradb	Število stanov. enot	Število m ² stanov. površine
1959	32	175	5.775
1960	104	273	17.455
1961	185	725	39.120
1962	123	572	26.000

Kodeljevo — ob Moškričevi ulici

speval sklad za šolstvo, ostala sredstva pa bo dala šola sama.

4. Gradnja zdravstvenega doma »dr. Miha Kamin« v Polju je v četrti gradbeni fazi. Letos bo dograjen in opremljen del zgradbe za ordinacije, šolski dispanzer, zobozdravstvo in splošno ambulanto. Celotne investicije za gradnjo in opremo znašajo 220 milijonov dinarjev. Za nadaljevanje gradnje in za nakup opreme je potrebnih v letu 1963 sto milijonov dinarjev; zanje bo ljudski odbor najel kredit.

5. Zdravstveni dom dr. Mihe Kamina — Moste.

Letos bo v njem opremljenih pet zobnih ordinacij. Z dotacijami gospodarskih organizacij bodo opremljene tri (v skupni vrednosti 10 milijonov dinarjev), za dve in za pohištveni del vseh petih ordinacij pa bo investiral sredstva zdravstveni dom sam z najetimi posojilom v višini 6 milijonov dinarjev. Tako bodo znašala skupna vložena sredstva 208.000.000 dinarjev.

6. Obratna ambulanta Saturnus.

Je v letu 1963 povečala svoje ambulantne prostore za zobozdravstveno ordinacijo z zobnim in splošnim rentgenom. Za gradbena in obrtniška dela in za opremo je bilo vloženo 5 milijonov dinarjev, ki jih je prispevalo podjetje Saturnus.

7. Zgradba hišnega sveta ob Rožičevi ulici v Jaršah

Je namenjena potrebam stanovalcev tega terena. V njej so predvideni prostori za servisno pralnico, za pisarno in sejno dvorano hišnega sveta, za otroško varstvo ali klubsko delovanje in stanovanje hišnika. Gradnja bo letos končana, skupni stroški pa znašajo 22.500.000 dinarjev.

8. Rekonstrukcija družbenega doma v Kašlju

Z adaptacijo obstoječega gasilskega doma bodo pridobljeni novi prostori za trgovino in za gasilsko društvo, klubski prostori za družbene organizacije in povečano bo hišnikovo stanovanje. Stroški

Stanovanja smo gradili predvsem na urbanistično urejenih kompleksih, to je Kodeljevo, Moste, Jarše, Polje-Slape in Zalog. Ker gradimo stanovanjske enote neprekinjeno, so v naši preglednici upoštevana samo vseljena stanovanja oziroma stanovanja, ki so bila končana; pri tem nismo upoštevali stanovanj, ki se iz leta 1962 dokončujejo in bodo predvidoma končana v letošnjem letu. Po računih je bilo v ta stanovanja vloženo preko 9,8 milijarde dinarjev; prispevali so jih različni stanovanjski skladi, gospodarske organizacije, zadrage in individualni graditelji.

V letošnjem letu predvidevamo nadaljnjo vselitev v ok. 400 stanovanjskih enot in začetek gradnje novih 200 stanovanj, ki so jih že oziroma jih bodo začela graditi gradbena podjetja za potrebe tržišča.

Za prihodnja leta je predvidena še močnejša stanovanjska gradnja in to na področju novih urbanističnih kompleksov v Jaršah, Mostah, v Polju in Zalogu. Pri gradnji teh stanovanj bo občinski stanovanjski sklad sodeloval kot kreditor posameznim interesentom na osnovi razpisanih natečajev, ker bo gradnja stanovanj oddana izključno gradbenim podjetjem za potrebe tržišča. Tako bomo dosegli, da se bo razmah stanovanjske gradnje še povečal, ker se bodo lahko angažirala še dodatna sredstva posameznih kupcev.

Investicije družbenega standarda v letu 1963

1. Gradnja osnovne šole v Jaršah

Nova šolska zgradba bo imela 15 učilnic s potrebnimi kabineti, delavnicami in telovadnico. Predračunska vsota z opremo vred znaša 275 milijonov dinarjev.

Z gradbenimi deli prično v juniju in bodo konec tega leta zaključena do tretje gradbene faze, jeseni leta 1964 pa bo gradnja verjetno končana. Za gradbena dela, opravljena v letu 1963, bo vloženo okoli 70 milijonov dinarjev.

2. Osnovna šola Sestro

Konec lanskega leta so nabavili novo opremo za vse učilnice v vrednosti 4.000.000 dinarjev. Sredstva so bila dodeljena iz sklada za šolstvo. Letos je iz istih virov določenih 11.500.000 dinarjev za ureditev sanitarij in vodovoda. Ta dela bodo opravljena v šolskih počitnicah.

Za napeljavo kanalizacije s priključkom na kmetijsko zadrugo, stanovanjski blok in na šolo bo vloženo h iz vodnega sklada 15.000.000 dinarjev.

3. VI. gimnazija Moste

Glede na to, da je občinski ljudski odbor izdal šoli garancijsko izjavo za pridobitev verifikacije, je treba šolske prostore adaptirati in usposobiti za reformirani pouk. V letu 1963 bodo urejeni kemični in biološki praktikum in

fizikalna predavalnica; celotni stroški bodo znašali 6.600.000 dinarjev; 4 milijone bo pri-

Osnovna šola Sestro

Razsvetljava na Kodeljevem

Kanali v občini zbirnih, industrijskih in uličnih km	1959	1960	1961	1962	plan 1963
	14,5	16,7	18,6	20,0	1,2
sredstva din (v 000)	45.000	178.000	119.000	35.000	67.000

5. Vodovod
V prihodnjih letih pa bo potrebno predvsem skrbeti za izpopolnitev vodovodne mreže, če je bilo v preteklih letih izpopolnitev vodovodne mreže.

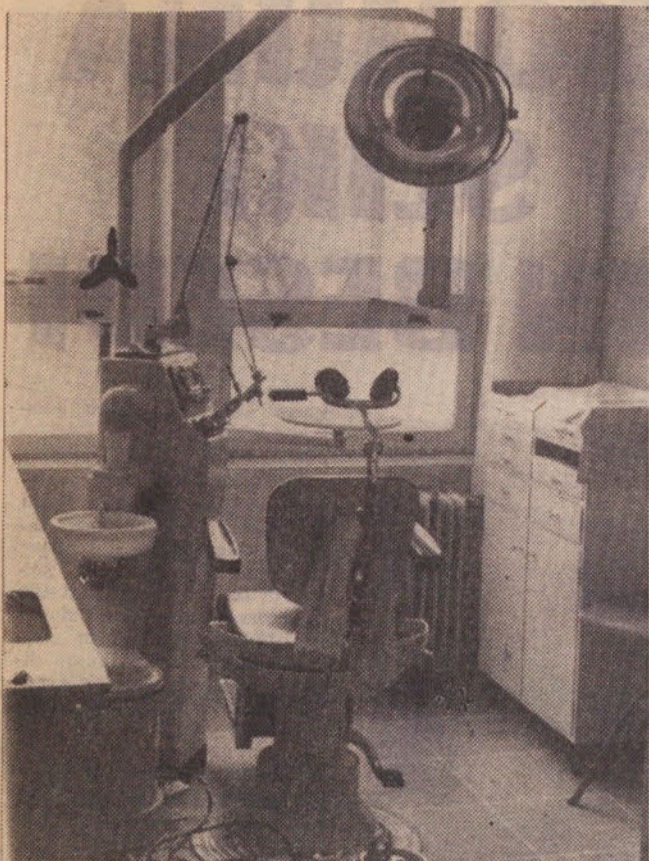
Nove Jarše

vloženo preko 83 milijonov dinarjev in to predvsem za področja, ki niso imela zdrave pitne vode. Poleg tega pa so bila opravljena dela pri izmenjavi premajhnih profilov zaradi povečane potrošnje vode na področjih, ki smo jih intenzivneje zazidavali. Tako je bilo v preteklih letih izpopolnjeno vodovodno omrežje na Kodeljevem, v Zeleni jami, Novih Jaršah, Stepanji vasi, Smartnem, po Litijski cesti in na Fužinah. Predvsem pa se posveča izredno skrb za nadaljevalna dela na glavnem cevovodu iz Polja preko Vevč do Litijske ceste.

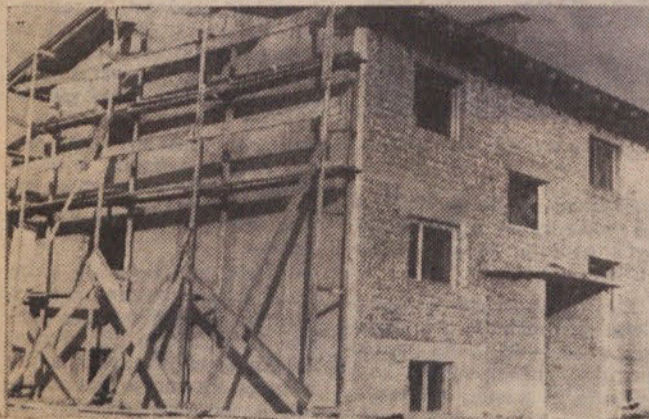
V letošnjem letu je predvidena gradnja vodovoda v Kašlju (delno v Zalogu), v naselju Polje-Slape, nadaljevanje glavnega cevovoda iz Polja preko Vevč do Litijske ceste, izpopolnitev vodovodne mreže v Jaršah in pojačitev posameznih profilov na področju nove gradnje na Kodeljevem. Na področju Podlipoglava so dela za napeljavo vodovoda že v teku in bodo letos v glavnem končana. Za vsa predvidena dela bo v letošnjem letu vloženo preko 61 milijonov dinarjev.

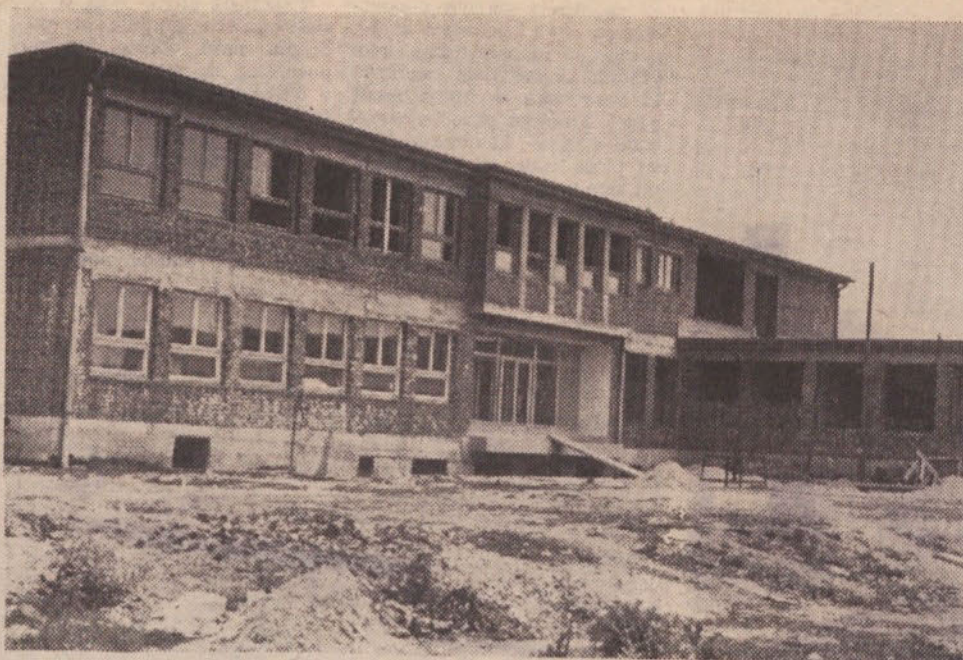
Urejevanje okolja blokov

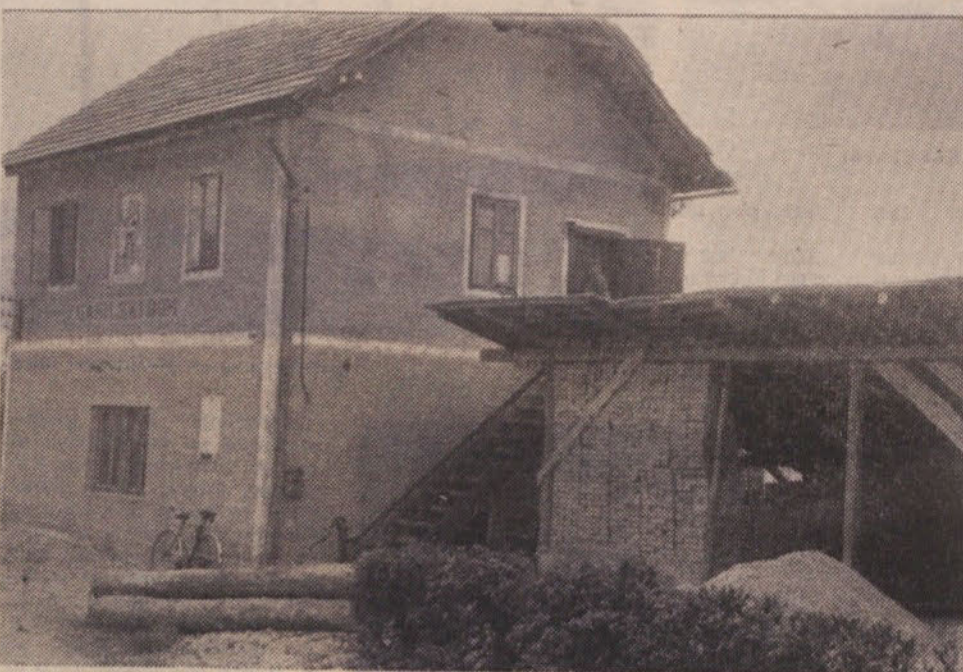
Zdravstveni dom — zobna ambulanta Gradisa

Nove Jarše — stavba stanovanjske skupnosti in hišnega sveta — Rožičeva ulica

Zdravstveni dom Vevče

Kašelj

Zdravstveni dom dr. Miha Kamin

Otroško igrišče ob vrtcu Angele Ocepek

Vevče — otroški vrt

za adaptacije bodo znašali 20 milijonov dinarjev. ObLO prispeva 12 milijonov, trgovsko podjetje Merkator 13 milijonov in terenske organizacije 3 milijone dinarjev.

9. Gradnja vzgojno-varstvene ustanove Angele Ocepek bo končana letos konec avgusta. V njej bo prostora za 170 otrok stalnega in 150 otrok občasnega varstva; zmogljivost kuhinje bo 400 kosil. Ob ustanovi je predvideno igrišče za razne interesne dejavnosti in igre otrok.

Vrednost celotne investicije z igriščem vred znaša 220 milijonov dinarjev.

10. Varstvena ustanova v Vevčah bo v letu 1963 dobila dodatne prostore, tako da se bo njena zmogljivost povečala najmanj za 40 mest. Za opremo teh prostorov bo sklad za varstvo otrok prispeval 400.000 dinarjev. Ob tej ustanovi bodo letos zgradili centralno otroško igrišče. Predračun zanj znaša 1.157.000 dinarjev. Sklad za varstvo otrok ObLO bo prispeval 300 tisoč dinarjev za nakup igralnega sredstva, ki bo prispevala na pirnica, stanovavci Vevče pa bodo sodelovali s prostovoljnimi delom.

11. Varstvena ustanova v Jaršah, ki je začela delovati koncem lanskega leta, bo letos dobila tudi otroško igrišče. Urejanje na bo istočasno s stanovanjskim naseljem.

12. Pri varstveni ustanovi na Kodeljevem ob Povšetih cesti in Jana Husa ulici bo zgrajeno otroško igrišče za otroke tega predela. Skupna sredstva za igrala in manjše adaptacije v vrtcu bo finančni sklad za varstvo otrok v letu 1963 prispeval 400.000 dinarjev.

13. Baza za dnevno letovanje otrok na Gmajni lahko sprejme dnevno najmanj 300 otrok, katerim bo omogočena tudi prehrana. Letos bo urejeno igrišče za razne interesne dejavnosti, šport in razvedrilo. Potrebna sredstva za nakup igralnega sredstva za varstvo otrok v letu 1963 dodeli sklad za varstvo otrok.

14. V počitniških domovih za letovanje otrok v Zambli in Pacugu bo letos treba urediti manjša popravila opreme, beljenje in pleskanje, za kar je razpisanih 1.500.000 dinarjev. Skladu za varstvo otrok.

15. Gradnja novega mladinskega doma v Novih Jaršah bo zamenjala neustrezne prostore v gradu na Kodeljevem, kjer zavod sedaj deluje. Prohodni mladinski dom je dognostični — triažni zavod za publiškega pomena, ki sprejema predvsem šoloobvezne otroke z motnjami v razvoju osebnosti. Zavod bo internatsko urejen in bo njegova kapaciteta 60 gojencev; imel bo večje igrišče in vrtno površino. Skupna vrednost vseh objektov z opremo bo znašala 228.500.000 dinarjev, ki jih dodeli sklad za negospodarske investicije SR Slovenije.

16. Športni park Kodeljev je v gradnji od 1959. leta. Letni investicijski program vsega športna igrišča za nogomet, rokomet in košarko, klubna za vsako igrišče (skupno z ok. 2800 sedeži), klubna in upravne prostore. Predvideni predračun za te investicije znaša 190.000.000 dinarjev. Do sedaj je bilo v gradnjo vloženo 40.000.000 občin in okrajnih sredstev. Za nadaljevanje del v letu 1963 je samo ObLO Moste-Polje dodeli 2.800.000 dinarjev.

KOMUNA V SLIKI IN BESEDI

Gradnja novega prehodnega mladinskega doma v Ljubljani

Med Jarško cesto in Križno ulico v Novih Jaršah bo v kratkem začel rasti nov poseben vzgojni zavod. Prehodni mladinski dom v Ljubljani, ki domuje sedaj v sila neustreznih prostorih v gradu na Kodeljevem, bo z novo gradnjo dobil ustrezne sodobne prostore, v katerih bo razvil svojo dejavnost skladno z namenom, za katerega je bil ustanovljen.

Zavod je ustanovil izvršni svet LS LRS v letu 1954; poudarja za njegovo ustanovitev pa je dal svet za socialno varstvo LRS, in sicer zaradi tega, da bi se razne sodobne vzgojne obravnave otrok z motnjami v razvoju osebnosti vršilo po določenih strokovnih kriterijih, smotrno in izključno takim otrokom v prid. Po svojem namenu, nalogah, delu in po organizacijski strukturi je prehodni mladinski dom diagnostično-trižni zavod republiškega pomena. Strokovno osebje, ki sestoji iz pedagogov, psihologov, socialnih delavcev in zdravnikov (pediatra in pedopsihiatra), opravlja naslednje naloge:

— sprejema predvsem šoloobvezne otroke z motnjami v razvoju osebnosti, zaradi katerih ne napredujejo svoji razvojni stopnji primerno; v izjemnih primerih sprejme lahko tudi mlajše od sedem in starejše od petnajst let;

— ugotavlja vrsto in stopnjo otrokove motnje ter vzroke in možnosti za odpravo teh motenj;

— v skladu z ugotovitvami usmerja otroke v ustrezno okolje, v katerem so deležni svoji osebnostni strukturi ustrežajočega zdravstveno-pedagoškega obravnavanja.

Po dosežanjem delu in uspehih se je zavod močno družbeno uveljavil. V devetih letih svojega delovanja je z družbenega vidika povsem opravičil svoj obstoj. Brez nje ga si danes ne moremo predstavljati uspešnega zdravstveno-pedagoškega obravnavanja

huje osebnostno motenih otrok ter uspešnega reševanja socialno-varstvenih problemov na področju domače zaštite. Doslej je obdelal preko 1.500 otrok. Sprejeti otroci so bili iz 63 občin, kar pomeni, da so bili zastopani prav vsi danes obstoječi okraji v Sloveniji. Največ otrok je bilo iz ljubljanskega okraja (51 odstotkov), nato pa po naslednjem vrstnem redu: iz mariborskega (25 odstotkov), celjskega (15 odstotkov) in koprškega okraja (9 odstotkov).

Po socialni strukturi je bilo največ otrok iz delavskih družin (predvsem iz večjih industrijskih središč), na drugem mestu so bili otroci iz uslužbenskih družin, na tretjem kmečki otroci, na četrtem mestu pa otroci obrtnikov.

Rezultati opazovanj posebnih preiskav in preizkušenj v zavodu so pokazali, da je napravilo 93 odstotkov od vseh sprejetih otrok v času od dveh do štirih mesecev bivanja v njem precejšen razvoj v pozitivni smeri. Pri 35 odstotkih je prišlo do popolne korekcije njihovih motenj, pri 58 odstotkih otrok je prišlo do delnega izboljšanja, pri enih večjega, pri drugih manjšega. V skladu s tem so bili ti otroci izročeni v nadaljnjo prevzgojo mladinskim domovom oziroma posebnim vzgojnim zavodom. Le pri 7 odstotkih otrok ni bilo zadovoljivega izboljšanja. Ti otroci so bili osebnostno tako močno oškodovani, da niso bili dovzetni za vzgojna vplivanja (globoka duševna nerazvitost, stanje po prebolelem vnetju možgan itn.). Ti otroci so bili razmeščeni v odgovarjajoče zdravstvene in druge institucije.

Ideja za novo gradnjo zavoda v Novih Jaršah je ozko povezana s perspektivnim urba-

nističnim načrtom in gradbenim programom občine Ljubljana Moste-Polje, ki predvideva v poslopih na Kodeljevem, ki jih sedaj zaseda zavod, objekte, ki bodo služili občanom za rekreacijo. Sportni in drugi rekreacijski objekti so se na Kodeljevem že do danes tako razvili, da je že sedaj razvidno, da v bodoče na nemoteno sožitje ni mogoče računati. Nujnost preselitve zavoda je uvidelo tudi vodstvo občine, ki je zavodu v ta namen dodelilo izredno primerno lokacijo.

Prednost lokacije novega zavoda v Novih Jaršah je predvsem naslednja:

1. zemljišče je v gradbenem kot hidrometeorološkem pogledu zelo ugodno;
2. od avtobusne postaje je primerno oddaljena in je lahko dostopna staršem kot tudi strokovnim sodelavcem;
3. ugodne so priključitve na električno, telefonsko, vodovodno in na kanalizacijsko omrežje;

4. zemljišče je primerno odprto proti vzhodu in jugu in se bodo dali posamezni objekti primerno situirati;

5. s pedagoškega stališča je prednost izbrane lokacije v tem, da bo v neposredni bližini popolna osnovna šola, katere višjih razredov se bodo posluževali socialno urejenejši in prilagodljivejši gojenci novega zavoda in bo zaradi tega potrebno zgraditi le manjši lastni šolski objekt;

6. novogradnja omogoča postavitev objektov po najmodnejših, pedagoških in psiholoških principih, kar bo omogočilo, da se bo delo v zavodu odvijalo v strokovnem oziru na miren in za okolico nadvse sprejemljiv način ter je odveč bojazen, da bi gojenci ogrozili okolico oziroma okolica gojence.

Na zemljišču med Jarško cesto in Križno ulico bodo v najkrajšem času zrasli naslednji objekti: upravno — trižni, internatski ter stanovanjski. Temu primerno bo ure-

jena tudi zunanja okolica, ki bo imela nekaj igrišč, vrtno površino, okrasne zelenice in gozdiček. Skupna vrednost vseh objektov (gradbena dela, obrtniška dela, inštalacija, oprema in zunanja ureditev) bo znašala 228.500.000 dinarjev in jo je zavodu dodelil sklad SR Slovenije za gospodarske investicije.

Nadvse sodoben bo internatski objekt, v katerem bodo nastanjeni gojenci zavoda. Kapaciteta tega objekta bo 60 gojencev, ki pa bodo porazdeljeni v šestih zaključnih bivalnih prostorih (stanovanjih) z vsemi potrebnimi prostori in pritliklinami. Poleg dovolj obsežnega dnevnega

prostora bo vsako stanovanje (za 10 gojencev, ki bo zaključna bivalna enota pod enim ključem) imelo 5 lepo urejenih spalnic (3 po 3 gojence, 1 za 1 gojenca in 1 za vzgojitelja), večjo predstobo z vdelanimi stenskim omarami za otroško garderobo, sanitarije in čajno kuhinjo z jedilnim kotom. Prostor bo torej dovolj funkcionalna ureditev celotnega objekta pa bo jamčila za umirjeno delovno vzdušje v vseh bivalnih prostorih.

Posebnost novega zavoda bo tudi v tem, da bo imel poleg modernih učilnic in laboratorijev za strokovno obravnavo gojencev tudi ostale prepotrebne ubikacije, na katerih lahko skoraj vsi naši — posebno vzgojni — zavodi, ki niso bili grajeni za namene, katerim služijo, kot so npr. delavnice za politehnično in produktivno dejavnost, telovadnica za korektivno gimnastiko in prostori za rekreacijsko dejavnost.

Otroci z motnjami v telesnem in duševnem razvoju so danes deležni že sistematičnejše družbene skrbi. Tudi novogradnja prehodnega mladinskega doma je eden izmed rezultatov družbenega odnosa do teh otrok in plod razširjenosti družbene materialne osnove organiziranega otroškega varstva ter rezultat osebnega prizadevanja in visoko humane ravni predsednika sveta za socialno varstvo SRS tov. Ade Krivčeve, sekretarja tov. Pavla Bojca ter predsednika in tajnika občine Ljubljana Moste-Polje. Želimo, da bi nas novo okolje v Novih Jaršah sprejelo prav s takimi čustvi polnega razumevanja, kot smo ga bili deležni pri pravkar omenjenih tovarniških in dosedanjih naših sosedi na Kodeljevem, prav posebej pa pri pedagoškem zboru osnovne šole Ketteja in Murna, kateremu smo dolžni globoko zahvalo.

Ciril Brezovec

Gmajna

Naš tovarniški tisk

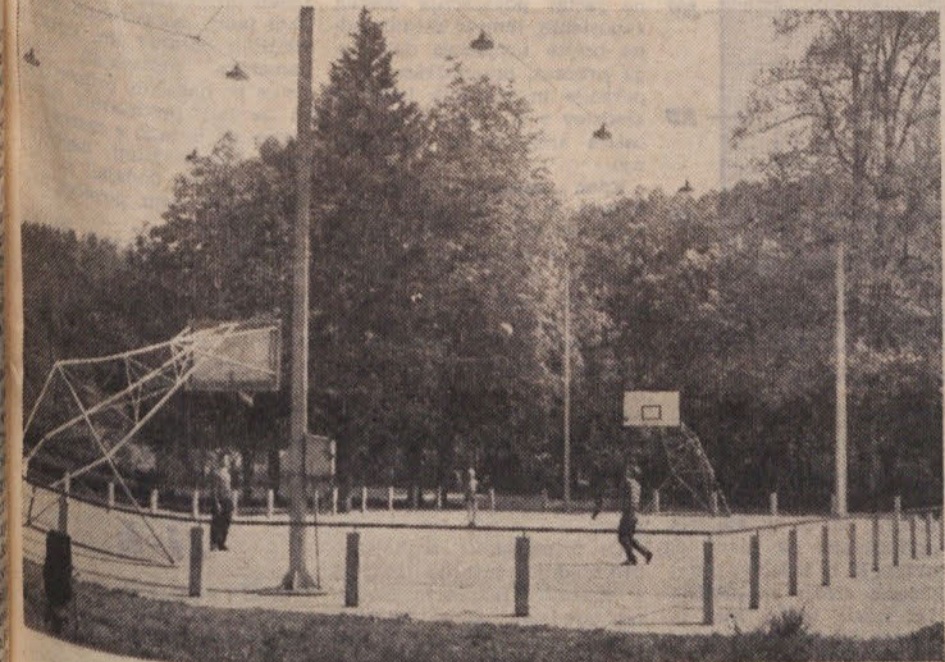
Kakšna sta vloga in pomen tovarniškega tiska menda ni treba še posebej poudarjati. Vsakomur med nami je jasno, da si brez načrtnega informiranja delovnega kolektiva o stanju, problemih in perspektivah podjetja skoraj ne moremo več predstavljati nadaljnega uspešnega razvoja samoupravnega sistema, intenzivnejšega gospodarstva itd. Vredneje je torej ugotoviti razveseljivo dejstvo, da se je tovarniški tisk tudi med delovnimi kolektivi na področju naše občine že pošteno razmahnil, in da nas je že priloženost zanimanje za to področje dejavnosti seznanilo z večjim številom tovarniških glasil.

Med drugimi nam je prišel v roke »Glasnik Kemične tovarne Moste«, nadalje glasilo delovnega kolektiva Intertrans-Globus »Naše delo«, glasilo delovnega kolektiva Tovarne celuloze in papirja

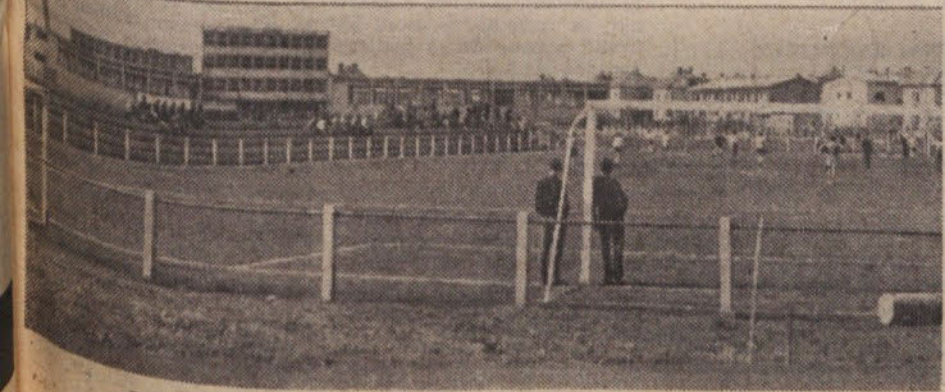
Večve z istim imenom, »Glas Saturnusa«, list delovnega kolektiva mesne industrije Emone — »Emona« itd.

Namen našega članka je v prvi vrsti opozorilo in vzpodbuda, da bi se tovarniški tisk med našimi kolektivi še bolj razvil, zato naj o vseh naštetih glasilih veljajo le pohvalne besede. Eni so sicer skromnejši, drugi bogatejši, toda vsi so skrbno urejeni in mimo informacij o dogajanju v podjetjih, ki je njihova glavna naloga, prinašajo tudi razne zanimivosti in drugo. Najbolj reprezentativno med njimi je vsekakor glasilo podjetja Intertrans-Globus »Naše delo«, ki izhaja na kvalitetnem papirju, v dvobarvnem tisku in z večjim številom klisejev. Zunanji videz in tehnična ureditev tega glasila ustrezata tudi njegovi vsebini, ki je večidel propagandna in poudarja pomembnejše uspe-

he podjetja na področju mednarodnega transporta, nekatere prizadevanja in visoko delovne delavce itd. Toda tudi »Glasnik Kemične tovarne Moste«, ki je videti precej skromnejši in ga izdajajo v ciklostilu, ni zgrešil svojega namena. Nasprotno, urednik ali uredniški odbor tega lista je pokazal morda še največ posluha za smotrno vsebinsko urejanje tovarniškega tiska. V eni zadnjih števil je na primer objavil članek »Zakaj in kje se uporablja aluminijev sulfat«, torej eden osnovnih produktov Kemične tovarne. Delavce je na ta način seznanil z nadaljnjo potjo in pomenom aluminijevega sulfata ter jih preko njihovega produkta vključil v širšo proizvodnjo in širšo delovno skupnost. Posluh za preproste delavce in njegove probleme izraža v omenjenem listu tudi stalna rubrika Mali (Nadaljevanje na 12. strani)

Kodeljevo — športni park

Sortni objekti na Kodeljevem

Pred otvoritvijo zobne ambulante na Prežganju

V začetku junija letos bo začela obratovati na Prežganju poleg splošne še zobna ambulanta. Tako se bo izpolnila dolgoletna želja tamkajšnjih prebivalcev, da si bodo lahko v neposredni bližini popravljali zobe. Do sedaj so v splošni ambulanti le izdiral zobe in z raznimi nasveti pomagali zobnim invalidom do upravljenih protetičnih nadomestkov, ki so bili pa izdelani v zelo oddaljeni ambulanti Vevče. Vsakokrat je bilo treba s kolesom ali kako drugače prepotovati okoli 50 kilometrov in zamuditi skoraj

ves dan. Ob težkih vremenskih prilikah pa je vse obtičalo. Tako bo prišla sedaj na svoj račun predšolska in šolska mladina. Posebno šolska mladina Prežganja beleži v zadnjih letih napredek v negi zob. Sedaj pa pa prišlo tudi do zdravljenja piškavih zob, ki se ga bodo lahko posluževale tudi bližnje šole. Zobe si bodo lahko popravljale tudi nosečnice in ostali občani. Zobna ambulanta bo delovala kot ekspozitura v sklopu Zdravstvenega doma dr. Mihe Kamina na najvišji zdravstve-

ni točki (637 m) z ozirom na nadmorsko višino našega terena, kjer so vremenske prilike posebno pozimi vprašljive zase. Vasica, ki je redkokdaj v megli, je pozimi težko dostopna z vozili. Kdor hoče spoznati težaven teren naj se dvigne na hriboček nad vasico in potreba po taki zdravstveni dejavnosti mu bo jasna. Zdravstveni kader čakajo tu še velike naloge, predvsem približati zdravstveno službo periferije nivoju ostale zdravstvene službe ObLO Ljubljana Moste-Polje.

dr. B. M.

INDOS

LJUBLJANA

Ob 15-letnici tovarne Indos - industrije obdelovalnih strojev Ljubljana Moste

Petnajstletno delovanje neke tovarne zares ni zavirljiv jubilej: še posebej v industriji strojegradnje, ki zahteva precej daljši čas kot ostale panoge industrije za razvoj in doseg tradicije; ta pa je neobhodno potrebna za trden in pravi napredek strojne industrije. In če danes pogledamo proizvode, ki vsakodnevno zapuščajo tovarno INDOS, zlahka ugotovimo ogromna prizadevanja kolektiva tovarne, ki jih je vložil za to, da je skrajšal pot razvoja na polodrugetletje. V tujini so podobne tovarne kot je INDOS, porabile mnogo več časa za to, da so dosegle tako stopnjo razvoja in se ponajajo z mnogimi višjimi jubileji — niso redki primeri, da se na njihovih reklamnih oglasih ali ob razstavah blešči številke: 50, 75, 100 ali več let. S takimi tovarnami, to je s podjetji, ki imajo tako tradicijo, mora tovarna INDOS držati tekmo v kakovosti, ceni in uporabnosti svojih proizvodov.

Industrijsko podjetje INDOS — prvotno ime je bilo Mestno strojno podjetje — je nastalo z združitvijo treh nacionaliziranih privatnih strojnih podjetij. Vsa ta podjetja so bila v Ljubljani. Mestno strojno podjetje je imelo kmalu po ustanovitvi svoje prostore na Dolenjski cesti ter samostojen obrat v Slomškovi ulici. Po treh letih obstoja podjetja pa se je tema dvema obratoma pridružila še livarna na Trati pri Sentvidu nad Ljubljano. Po preselitvi podjetja v občino Moste sta bila obrata na Dolenjski cesti in v Slomškovi ulici združena v nov današnji centralni obrat podjetja INDOS, livarna pa je še sedaj v Sentvidu.

PROIZVODNI PROGRAM OB USTANOVITVI IN V PRVIH LETIH OBSTOJA

Mestno strojno podjetje kot predhodnik današnjega industrijskega podjetja INDOS je torej združevalo navedena tri in kasneje štiri podjetja. V začetku je bila dejavnost v podjetju taka, kakršna je bila v bivših privatnih podjetjih. Z ustanovitvijo velike specializirane podjetja za proizvodnjo strojev v mlinski industriji (MLI-NOSTROJ Domžale, JEDINSTVO Zagreb) in za potrebe lesne industrije (BRATSTVO Zagreb) pa je kolektiv podjetja mogel kaj kmalu ugotoviti, da dotedanja dejavnost ne bo mogla biti osnova za nadaljnje delo in razvoj. Podjetje je čutilo veliko potrebo tržišča po raznih manjših obdelovalnih strojih (orodnih, lesno — in kovinskih obdelovalnih in podobno). Zato je pričelo že po dveh letih obstoja izdelovati najprej manjše tovrstne stroje, na primer vrtnalnice in ekscentrične stiskalnice — sprva manjše, kasneje pa tudi večje, npr. take do 25 t pritiska. Ze takrat pa je podjetje uvedlo v svoj proizvodni program tudi vrsto transportnih strojev, in sicer tovarna dvigala in tekalne žerjave. S tem je bil položen temelj današnji osnovni vrsti proizvodnje, namreč proizvodnje obdelovalnih in transportnih strojev.

ZAKAJ SE JE INDOS ODLOČIL ZA DANASNJI PROIZVODNI PROGRAM?

Ni slučaj, da je podjetje razvilo tako rekoč dvojno osnovno dejavnost. Pri proizvodnji obdelovalnih strojev mora namreč podjetje razpolagati z večjim številom dobrih orodnih strojev, ki služijo za proizvodnjo posameznih sestavnih delov obdelovalnih strojev. Poleg tega je pri tovrstni proizvodnji razmerje strojne obdelave proti ročnemu delu, to je montaži, ali proti proizvodnji z enostavnejšimi in cenejšimi stroji tako, da je potrebno mnogo več precizne strojne obdelave in manj ročnega dela ali dela na enostavnejših strojih. Če je podjetje hotelo razvijati

je, in sicer na električni (baterijski) in dizel pogon, ki oboji služijo za notranji transport. Med obdelovalne stroje pa štejemo še ekscentrično stiskalnice z močjo 30 t pritiska. V programu je tudi proizvodnja nagibnih ekscentričnih stiskalnic s pritiskom 40 in 63 t. Tovrstne stiskalnice potrebuje predvsem naša kovinska predelovalna industrija in industrija kovinske embalaže.

VILICARJI IN STISKALNICE — OSNOVNA PROIZVODNJA INDOSA

Med hidravlične transportne stroje prištevamo torej vilicarje tovarne INDOS. S temi stroji je omogočen moderen način notranjega tran-

ševanje ter minimalen prostor za manevriranje.

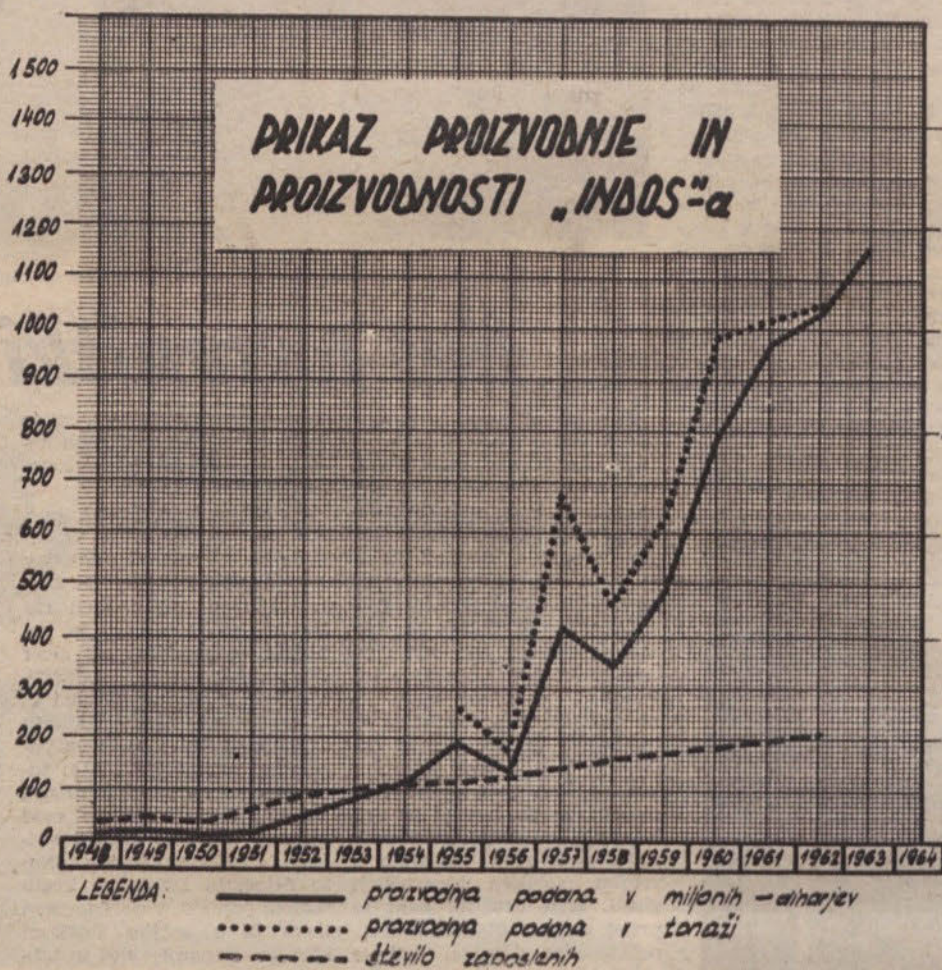
Ce pogledamo današnji razvoj industrije za predelavo plastičnih mas, lahko ugotovimo, da je ogromno artiklov, ki so bili do pred kratkim izdelani iz klasičnih materialov (les, kovine, steklo) danes izdelani iz novih umetnih materialov; po drugi strani pa lahko ugotovimo, da je predelava in uporaba teh vrst materialov pri nas za zdaj najnižja na prebivalca v srednje razvitih državah. Vendar že imamo tovarno, npr. Jugovinil Split in gradimo še nove tovarne, ki bodo proizvajale osnovni material za tovrstno industrijo (v projektu je ogromna tovarna v Zagrebu, tovarna umetnih mas v Kopru pa poskusno že obra-

se že nekaj let niso spremene, nasprotno, v zadnjem času jih je INDOS že nekajkrat znižal. Če primerjamo, da je bilo v letu 1955 zaposlenih 118 ljudi in da je znašala tedaj vrednost proizvodnje 195 milijonov dinarjev, leta 1959 pa je 176 zaposlenih ustvarilo 483 milijonov vrednosti proizvodnje, medtem ko je bil v lanskem letu s 210 zaposlenimi dosežen bruto produkt v višini 1050 milijonov dinarjev, vidimo, da je naraščanje vrednosti proizvodnje mnogo hitreje kot znašala porast števila zaposlenih. Od leta 1955 do 1962 se je vrednost proizvodnje več kot popetorila, medtem ko je zaposlenih nekaj več kot dvakrat toliko. Prav tako kot vrednost proizvodnje je naraščala tudi proizvodnja izražena v količini izdelanih proizvodov. Leta 1955 je INDOS izdelal 142 t proizvodov, leta 1962 pa 521 t.

se povečalo od današnjih na približno 500. INDOS seveda moral vložiti znatna finančna sredstva za gradnjo tovarniških objektov ter ostalih naprav, potrebnih za moteno proizvodnjo. Kakšno bo obseg tovarne INDOS tem perspektivnem programu je precej odvisno od tega, koliko sredstev v obliki kreditov bo INDOS imel na polago poleg lastnih sredstev, ki jih bo namenil za rešitev strukture in povečanje.

Vsekakor lahko ugotovimo, da so proizvodi, ki jih izvajajo INDOS, tržišču potrebni in da smo jih preden jih je začel proizvajati INDOS, uvažali.

INDOS že danes deluje proizvodnje tudi izvažajo v ne države, kot npr. na soko, v ZAR, Indijo, Itn. res drugih držav za te izvoze pa je vedno več. Lahko INDOS z gotovostjo čuna tudi na povečanje

Leto	Število zaposlenih	Bruto proizvodnja	Količina v tonah
1955	118	195 milijonov	142 t
1959	176	483 milijonov	318 t
1962	210	1050 milijonov	521 t

Pri pregledu podatkov za leto 1962 lahko ugotovimo, da je znašala vrednost proizvodnje v tem letu na enega zaposlenega že 5 milijonov dinarjev. Ob tem velja pripomniti, da je vrednost bruto proizvodnje tovarne INDOS iz leta v leto večja, vendar ne na račun povečanja števila zaposlenih, temveč zaradi vedno boljše urejenega delovnega procesa, organizirane kooperacije in vlaganja izdatnih sredstev v strojne naprave in ostala sredstva za proizvodnjo.

Eden najzanimivejših podatkov je ta, da znaša vrednost osnovnih sredstev danes komaj 67 milijonov dinarjev, medtem, ko je bila njihova nabavna vrednost 172 milijonov dinarjev. Iz tega lahko sklepamo, da so osnovna sredstva že do 60 odstotkov izrabljena in temu primerno zastarela. Zato je tudi upravičena zahteva po rekonstrukciji, kar bi imelo za posledico še nadaljnje hitro naraščanje proizvodnje in proizvodnosti.

Ce primerjamo lanskeletno proizvodnjo tovarne INDOS s sedanjo vrednostjo osnovnih sredstev, lahko ugotovimo, da je bila vrednost proizvodnje kar 16-krat večja od današnje vrednosti osnovnih sredstev, ki dosega komaj tretjino nabavne vrednosti. To je edinstven podatek, s kakršnim se verjetno ne more pohvaliti nobeno drugo podjetje sorodne stroke.

NEKAJ BESED O PERSPEKTIVNEM NAČRTU

Iz prej prikazanih števil bi lahko naredili enostavni zaključek: Če bo vrednost proizvodnje in proizvodnosti naraščala v takem obsegu, kot je bilo to od leta 1955 do danes, potem bi znašala vrednost proizvodnje leta 1970 že več kot 7 milijard dinarjev, število zaposlenih pa bi

Poleg današnjih proizvodov namerava INDOS proizvajati še vrsto drugih artiklov vsem visokotlačnim hidrauličnim elementom, ki so ni za uvažanje avtomobilov. Te elemente ugotovimo tudi v druge namerava za upravljanje železnih gvalnovarnostnih likih ladij, razno strojskih obratov namerava proizvajati po naročilu, da bo tudi stroje, da bi nimili hidraulični, ki bi stoječim strojem hrov učine. Kolektiv INDOSA zaveda, da bo petnaštletno podjetje, no zavestno delu.

Naš tovarniški tisk

(Nadaljevanje z 11. strani) leksikon, ki delavcem tovarniškega tiska in izrazih, s katerimi se srečujejo v proizvodnji in jih najčesteje ne morejo razumeti.

Nasploh velja ugotoviti, da vsi naštetih listi opravljajo svoj osnovni namen, to je, da uspešno informirajo. Toda če hočemo naš kraj tek pregled tovarniškega tiska zaključiti s kritično mislijo, potem vsekakor velja reči, da pogrešamo v njem načrtno reševanje problemov, ki v podjetjih nastajajo tako ali drugače in zahtevajo obravnavo. Mislimo namreč, da bi bila lahko vsaka številka mimo vsega ostalega posvečena temu ali onemu problemu. Ta organizaciji ekonomskih enot, druga višji stopnja in v boljši organizaciji dela itd.

Mosčanška družina 1963 št. 6

OSNUTEK STATUTA

OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Felo

OSNUTEK STATUTA
ORCINE FLORJANY MOSTE-POLJE

BRAZLOŽITEV K OSNUTKU STATUTA

občine Ljubljana Moste-Polje

Vrsta posvetovanj, ki jih je organizirala komisija za delo statuta naše občine z družbenimi delavci in strokovnjaki raznih področij, je dala bogat material, ki služil kot osnova za izdelavo osnutka statuta.

Da bi občanom naše občine čimbolj približala osnutek statuta in jim skušala olajšati spoznanje vsebin, namerava komisija s to obrazložitvijo na načel, pojasniti nekatera stališča, ki so jo vodila pri izdelavi osnutka. Obrazložitev ne more biti izčrpna, ker statutna ureditev občine širok pojem našega komunalnega sistema. Z obrazložitvijo je mogoče načeti samo tista vprašanja in pojasniti nekatera stališča, ki so bila predmet komisije pri njih obdelavi. Pri tem želi komisija prispevki poglobiti razpravo in dopolniti ta osnutek, da bi občani s svojimi posrednimi ali neposrednimi prispevki poglobili razpravo in dopolnili ta osnutek. To obrazložitvijo želi komisija na kratko opisati, kako je prišla do nekaterih temeljnih, načelnih in v osnutku. Nadalje želi komisija opozoriti na neka načela, po katerih naj bi delovne in krajevne skupnosti reševale v svojih statutih vprašanja s področja njihovega delovanja. Vestna izdelava teh statutow, temeljijo na zvezni in republiški ustavi in občinskem statutu, bo omogočila na končni stopnji zgraditi statuten sistem, ki bo omogočal hitrejši razvoj in razvijanje družbenega življenja in bo predstavljal celoten sistem občinske skupnosti in samoupravnih organov.

V okviru enotnega ustavnega sistema Jugoslavije se izdelava statutow obdelana materiala kot konkretizacija in oblikovanje družbenih načel jugoslovanske skupnosti. Istočasno dajejo načela tega osnutka za izdelavo samostojnih statutow delovnih in krajevne skupnosti, še posebno pri načelih, ki so tem skupnostim določila o družbenoekonomskih odnosih in njihovim kategorijam v občini skupna.

Izbor in pripravo gradiva za osnutek statuta obseva zlasti važne razprave o določenih, ki se nanašajo na probleme družbenoekonomskih odnosov občine in samoupravnih skupnosti. Tako usmeritev je razumljiva, saj so ti odnosi osnova ustavnega sistema in konkretno obliko prav v vsakodnevnih odnosih občini. Vse razprave in vsa posvetovanja so se osredotočala na dejansko uveljavitev načela o razdelitvi funkcij za posamezne družbene funkcije med samoupravnimi organi v občini. Pri tem je bilo treba upoštevati kvalitete, ki jih uveljavljata zvezna in republiška ustava.

Statutna je teritorij, na katerem se prepletajo najrazličnejše oblike in institucije družbenega življenja. Pomembno življenje je načelo družbenega samoupravljanja v komunalnem sistemu je občinska skupnost, najvišji samoupravni organ v občini. Vsi udeleženci različnih posvetovanj in razgovorov so si prizadevali vzpostaviti take oblike, ki bi v največji meri konkretno določili pravice in dolžnosti občinskih organov, kot jih postavlja zvezna in republiška ustava. Statutna določila o družbenoekonomskih odnosih, ki so osnutek občinskega statuta, so odraz današnje razvitosti delovnih sredstev, zavestnih sil in stopnje usposobljenosti občanov. Zvezna in repub-

liška ustava sta postavili osnovna načela, kako v prihodnosti osvoboditi človeka in kako njegovo misel ter delovno sposobnost vključiti v komunalni sistem za nadaljnji hitrejši razvoj in ustvarjanje dobrin za napredek človeka. Predloženi osnutek odpira poti na vseh področjih z namenom, da bi občan kot svobodnemu proizvajalcu določili položaj, njegove pravice in še posebej dolžnosti sodelovanja pri razvijanju proizvodnih sil, vsklajevanju razvoja gospodarstva in družbenih služb, pri uresničevanju popolnejšega sistema delitve dohodka, pri odločanju o namenski delitvi sredstev, pri odločanju o razvoju kulturne, prosvetne, zdravstvene, socialne in drugih dejavnosti. Komisija je osnutek statuta že v osnovnem načelu skušala zastaviti tako, da bi bila stopnja razvoja proizvodnih sil in zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za zadovoljevanje življenjskih potreb na kulturnem, zdravstvenem, komunalnem področju, rekreaciji in drugod odvisna predvsem od dejavnosti vsakega občana.

Zmotno je mišljenje, da je napredek občine odvisen od dobrega ali slabega delovanja občinske skupščine, od dobrega ali slabega delovanja delovnih in krajevnih skupnosti ter drugih oblik družbenega življenja z njihovimi samoupravnimi organi. Nasprotno: napredek občine je odvisen od dobrega ali slabega izvrševanja samoupravnih pravic in dolžnosti, katerih nosilci so občani.

Določila občinskega statuta in statutow delovnih ter krajevnih skupnosti so samo načela, ki določajo sestav komunalnega sistema in pravice in dolžnosti občanov. Sprito tega je komisija stremela za formuliranjem takih določil, da bi bila omogočena nadaljna krepitev samostojnosti in samoupravnosti različnih oblik družbenega življenja in še naprej podana možnost širjenja samoupravnih pravic in dolžnosti organov samoupravljanja. Občina kot temeljna družbena skupnost mora postati resnična skupnost občanov in asociacija proizvajalcev.

Osnutek se ne zadržuje samo pri deklariranju demokratičnih pravic človeka, ampak postavlja take oblike demokratičnega mehanizma, ki omogočajo vključevanje občanov v delovanje na vseh področjih družbenega življenja. Hkrati odpira osnutek poti za nadaljnjo graditev in poglobljanje demokratičnih odnosov med proizvajalci in samoupravnimi organi na eni in med samoupravnimi organi delovnih in krajevnih skupnosti ter občinske skupščine na drugi strani. Statutna načela s tem, da dajejo tem najrazličnejšim institucijam večjo samostojnost in samoupravnost, le-tim nalagajo dolžnost, da v svojih statutih določene uredijo odnose med proizvajalci in samoupravnimi organi. V delovnih skupnostih naj se zakonitost odnosov postavi tako, da bodo osebna prizadevanja slehernega člana za družbene interese prišla čimbolj do veljave. Socialistični humanizem je treba uveljaviti kar najbolj mogoče. Kljub prizadevanjem, da bi v statutu čim konkretnije izrazili pravice človeka in jih vskladili z njegovimi dolžnostmi, tega ni bilo mogoče povsod dovolj dosledno storiti, ker materialne osnove take možnosti v celoti še ne dajejo. Še vedno bodo potrebni veliki napor občanov za dvig eko-

nomske osnove, ki bo omogočala popolnejše zadovoljevanje potreb vseh občanov.

Struktura in sistematika občinskega statuta sta odvisna predvsem od materije, ki jo zajema ureditev občine kot družbenopolitične skupnosti. Zato pri sestavljanju osnutka novega statuta ni bilo mogoče uporabiti dosedanjega statuta, ker le-ta pretežno vsebuje samo klasične formalno-pravne elemente. Osnutek statuta izhaja iz ugotovitve, da so položaj, pravice in interesi občanov osnove, ki se morajo odraziti v vseh oblikah družbenoekonomskih odnosov. Mehanizem neposredne demokracije mora priti do izraza že pri izdelovanju in sprejemanju načrta razvoja občine. Občanu-proizvajalcu in upravljalcu proizvodnih sredstev ter nosilcu proizvoda svojega dela mora ta mehanizem vzbuditi in utrditi zavest, da je on prvi in glavni nosilec načrta razvoja občine. Demokracija ni mehanizem, ki ga osnutek statuta predvideva pri sprejemanju tega načrta kakor tudi pri sprejemanju letnega družbenega načrta in finančnega načrta, kaže, da je bila dosledno upoštevana samostojnost in pobuda vseh občanov, ki lahko v različnih oblikah družbenega samoupravljanja posredno ali neposredno sodelujejo pri izdelavi in sprejemanju teh aktov. Občinska skupščina pa nastopa pri pripravljanju, izdelavi in sprejemanju teh aktov kot njihov vsklajevalec. Te akte občinska skupščina vsklajuje z enakimi akti širših družbenopolitičnih skupnosti, istočasno pa jih vsklajuje znotraj občine, ker je njena dolžnost, da skrbi za skladen razvoj proizvodnih skupnosti in družbenih služb, ki upravljajo s sredstvi potrošnje. Poudariti je treba, da statutna določila varujejo načelo neposredne demokracije tudi pri zagotavljanju materialne osnove in ustrezne delitve za razvoj šolstva, kulture, zdravstva, socialnega varstva, komunalne in drugih dejavnosti.

V osnutku predvideni demokratični mehanizem za sestavljanje in sprejemanje načrta razvoja občine ter letnega družbenega načrta postavlja krajevne skupnosti kot samoupravne organe občanov v bolj določen položaj. Tak položaj določata krajevnim skupnostim tudi zvezna in republiška ustava. Osnutek statuta namreč odpravlja dosedanja prakso neurejenih vsebinskih odnosov in nejasne ter nedoločene delitve nalog med občinsko skupščino in krajevnimi skupnostmi. Krajevne skupnosti se vključujejo v načrt razvoja občine in letni družbeni načrt kot samostojne in enakovredne samoupravne skupnosti občanov določenega območja, ki imajo svoje programe in samostojno opravljajo naloge samoupravnega značaja. Krajevne skupnosti kot samostojne samoupravne skupnosti občanov se dogovarjajo z občinsko skupščino o nalogah, ki jih bo le-ta prenesla v njihov program dela in razvoja. Za naloge, ki jih krajevne skupnosti prevzemajo od občinske skupščine, slednja zagotavlja tudi potrebna finančna sredstva, ki jih predvidi v svojem letnem načrtu.

Vprašanje urbanistične izgradnje je bilo v dosedanjih statutih ureditvi skoraj docela zanemarjeno. Zaradi poverljivega obravnavanja urbanističnega razvoja naselij so bili občani mnogokrat materialno prizadeti tako pri komunalni izgradnji kot pri gradnji objektov za družbene službe in druge družbene dejavnosti. Predlagani sistem pa daje občanom vse pravice sodelovanja pri urbanistični ureditvi naselja.

Na današnji stopnji stanovanjskega standarda se pojavlja izredno pomembno vprašanje, kako v občinski skupnosti zagotoviti čimvečjemu številu občanov ustrezna stanovanja, ki so osnovna dobrina za zadovoljevanje človekovih potreb. V osnutku statuta je skušala komisija opredeliti dolžnosti občine tako, da je le-ta prvenstveno dolžna s programom gradnje zagotoviti zemljišča in urbanistični načrt zazidave, upoštevajoč načela racionalne gradnje. Splošna dolžnost občine je, zagotoviti pravico gradnje stanovanj občanom neposredno ali preko njihovih delovnih skupnosti, občani pa morajo pri gradnji sodelovati z lastnimi materialnimi sredstvi. Pri tem pa imajo pravico odločiti o kakovosti gradnje in uveljavljati druge zahteve glede opreme in slinčno. V smislu določil statuta lahko občani uredijo vprašanje stanovanj v statutih svojih delovnih skupnosti ter pri tem točno določijo vlogo delovne skupnosti ter svoje pravice in dolžnosti pri gradnji stanovanj. Občina skrbi za stimulacijo občanov, ki vlagajo lastna materialna sredstva za ureditev svojega stanovanjskega vprašanja.

Za povečanje materialne osnove za gradnjo stanovanj in komunalnih naprav lahko delovne skupnosti in občani razen svojih sredstev uporabijo še namenska sredstva občine in banke. Pogoji za uporabo teh sredstev so na osnovi ekonomskih načel enaki za vse. Enaki so tudi pogoji gradnje v oblikah, ki jih za pospeševanje stanovanjske izgradnje ustanavlja občina. Področje stanovanjske izgradnje ustanavlja občina. Področje stanovanjske gradnje, kot je obravnavano v statutu, zlasti jasno kaže, kako se prepletajo pravice in dolžnosti občana občine in obratno. Pri tem pa občina zagotavlja v mejah svojih materialnih zmogljivosti stanovanja prvenstveno vojaškim invalidom in drugim za delo nesposobnim občanom ter občanom, ki nimajo zadostnih materialnih sredstev za udeležbo pri ureditvi njihovega stanovanjskega vprašanja.

Izredno obsežno tematiko predstavlja v osnutku statuta komunalna dejavnost. V mestu, ki je razdeljeno na več občin, so komunalne službe organizirane po vrstah dejavnosti za opravljanje nalog na območju celega mesta, razen osnovne dejavnosti, ki jih opravljajo specializirane komunalne službe in dajejo le-tim poleg materialne polnega položaja v smislu gospodarske dejavnosti tudi položaj javne ustanove za opravljanje javnih zadev. Vprašanje, s katerim so se v razpravah o statutu ukvarjali družbeni delavci in strokovnjaki, je bilo predvsem, kako vzpostaviti med komunalnimi organizacijami občani take odnose, da bodo prišle do izraza pravice in dolžnosti slednjih. Pri tem je bilo upoštevati dejstvo, da v organih samoupravljanja komunalnih organizacij pravilniki zaradi njihovega posebnega položaja ne morejo v zadostni meri vplivati na kvaliteto in smotrnost gospodarjenja, ker so podvrženi notranjim težnjam ustvarjanju dohodka ob manjših naporih. Na komunalne organizacije ne deluje zakon ponudbe in povpraševanja, ker so one edine, ki opravljajo svojo dejavnost in imajo zato možnost in pravico izvajati pritisk na koristnost komunalnih storitev z akti javnega značaja. Sproščanje ekonomskega delovanja v našem sistemu omogoča komunalnim organizacijam, da same določajo cene storitev in proizvodov. S tem je odpadel vpliv na formiranje cen, ki ga je v dosedanjem sistemu imela občina. Komisija je bila mnenja, da bi bilo zato na način treba zagotoviti družbeni vpliv občanov na komunalne organizacije. Osnutek statuta zato predvideva v skladu z zakonom — ustanavljanje posebnega organa za družbeno upravljanje, ki bi ga sestavljali predstavitelji občanov, oziroma da bi občani v organ delavskega upravljanja komunalne organizacije volili svoje predstavnike. V določbah statuta, ki nakazujejo rešitve vprašanja komunalne dejavnosti, se postavljajo delovne skupnosti komunalnih organizacij v samostojnejši položaj glede zadovoljevanja potreb občanov, zato je tudi hova naloga skrbeti za enostavno in razširjeno reprodukcijo delovnih sredstev. Ob novem načinu gospodarjenja delovnih skupnosti komunalnih organizacij občina postavlja v drugačen položaj. Dolžnost občine je skrbeti za razvoj komunalnih dejavnosti in s pomočjo kreditiranja vplivati na pospeševanje razširjene reprodukcije. Zato je občina tudi s kreditno politiko vplivati na take cene, ki so v skladu z materialnimi zmogljivostmi občanov.

Kot za vsa druga področja naj bi občina skrbela za izdelavo načrta razvoja komunalne dejavnosti na območju občine. Skladno z razvojem gospodarstva in urejajo določbe statuta tudi dolžnost sleherne delovne skupnosti, da vzporedno s povečevanjem proizvodnih sredstev skrbijo za skladno povečanje in urejanje komunalnih naprav. Pri tem so pravice delovne skupnosti v osnutku določene tako, da se sredstva, ki jih imajo delovna skupnost za komunalno izgradnjo in komunalne ureditve, morajo tudi namensko uporabljati. Po načelih se urejajo pravice in dolžnosti investitorjev, gradijo javne objekte in dolžnosti občanov, kadar nimajo sredstev graditi stanovanjske zgradbe in druge komunalne naprave. Komisija za izdelavo občinskega statuta je imela za potrebno poudariti, da se naloge komunalnega gospodarjenja razdelijo med občino, krajevne skupnosti in hišnimi sveti. Dolžnost upravljanja komunalnih naprav bi občina lahko prenesla na druge družbene organe le v primeru, če je za obseg njihovih nalog zagotovila sredstva, ki so potrebna za

ljane teh naprav. Razdelitev dolžnosti pri upravljanju posameznih komunalnih naprav med občino in krajevnimi skupnostmi ter hišnimi sveti ne urejuje noben predpis. Komisija je sodila, da se v občinskem statutu načelno razmejuje naloge upravljanja komunalnih naprav, ki služijo neposredno stanovalcem stanovanjske zgradbe oziroma prebivalcem naselja. Na osnovi tako zastavljenih statutnih načel naj bi se vsa ta vprašanja podrobneje obdelala v posebnem predpisu o upravljanju komunalnih naprav.

Kakor na področju gospodarstva skušajo določila osnutka statuta tudi na področju družbenih služb omogočiti vsem vrstam zavodov s tega področja oziroma njihovim samoupravnim organom čimvečjo samostojnost in samoupravnost. Iz določil statuta je razvidno, da so področja šolstva, zdravstvenega varstva, socialnega varstva, kulture in prosvete, telesne vzgoje in rekreacije in druga ustrezno svoji pomembnosti izredno široko razčlenjena. Komisija meni, da je pri utrjevanju samostojnosti samoupravnih organov družbenih služb izrednega pomena dogovor med njimi in občinsko skupščino.

Statutna določila določajo družbene naloge teh služb, ki so jih dolžne opravljati in po svojih samoupravnih organih sprejemati odgovornost pred občinsko skupnostjo za dobro gospodarjenje s sredstvi družbene potrošnje. Konkretiziranje statutnega načela o dogovarjanju med občinsko skupščino in samoupravnimi organi družbenih služb o medsebojnih pravicah in dolžnostih se izvaja z načrtom razvoja družbenih služb, z letnim programom dela ter z letnim finančnim načrtom. Ker so med posameznimi družbenimi službami različne spričo specifične dejavnosti vsake izmed njih, je bilo nujno treba — po vrstah dejavnosti družbenih služb — statutno predvideti način dogovarjanja in programiranja ter delitve dela med občinsko skupščino in posameznimi organi družbenih služb. Na področju šolstva mora npr. občinska skupnost zagotoviti pogoje za osnovno izobraževanje otrok, ki traja osem let. To obveznost mora občinska skupnost izvrševati do vseh občanov, tudi takrat, če nima zadostnih materialnih sredstev za kritje drugih, sicer prav tako potrebnih izdatkov. Za osemletno izobraževanje otrok je dolžna občinska skupščina zagotoviti enoten sistem. Občina v okviru materialnih možnosti zagotavlja izobraževanje na šolah II. in III. stopnje, vendar samo v skladu s stvarnimi materialnimi možnostmi ali pod pogojem udeležbe občana samoupravne organizacije oziroma skupnosti (strokovnega združenja, zbornice) ali ob udeležbi zainteresirane občine (medobčinsko sodelovanje). Glede oblik pomoči pri pospeševanju strokovnega usposabljanja kadrov na srednjih, višjih in visokih šolah nakazujejo statutna določila še vedno možnost, da občina te kadre stipendira ali pa posreduje stipendije in kredite za šolanje. V tej funkciji se postavlja občinska skupnost v položaj usposodjevalca, vsklajevalca in posrednika za iskanje virov pomoči mladini in odraslim pri reševanju materialnih možnosti za izobraževanje.

Komisija za izdelavo statuta sodi, da je izrednega pomena za perspektivni razvoj materialne osnove misel, da se v okviru materialnih možnosti, ki jih bo občina ustvarjala v prihodnosti, določi tudi del sredstev za nabavo učnih pripomočkov šoloobveznim otrokom. Te misli seveda ni mogoče takoj uresničiti. Določila demokratskega mehanizma pa omogočajo, da se občani odločijo za namenski prispevek za nabavo učnih pripomočkov šoloobveznim otrokom. Za začetek bi predstavljalo dobro materialno osnovo, če bi starši otrok, ki dokončajo šolsko leto, poklonili učne pripomočke svojih otrok šoli, ta pa bi jih brezplačno dodelila socialno šibkejšim otrokom.

Občani, ki danes v zelo konkretni obliki proračunskega prispevka dajejo sredstva šolam, so zelo zainteresirani za dobro gospodarjenje s temi sredstvi. Zato so samoupravni organi šol in vsi člani šolskih kolektivov dolžni skrbeti za čimboljše izvajanje učnega programa, tako da bi bili doseženi optimalni učni in vzgojni uspehi.

Skrb za stalni strokovni in družbenoidejni dvig učnega kadra je družbena odgovornost samoupravnih organov in vsakega člana šolskega, oziroma predavateljskega kolektiva. Ker je za merjenje delovnega uspeha prav v šolstvu zelo težko izdelati merila, je prav tu poudarjena

kolektivna odgovornost samoupravnih organov šol za uvažanje čim objektivnejših meril pri delitvi osebnih dohodkov. Ta naj stimulirajo pedagoške delavce k čimvečjemu prizadevanju. Osnutek statuta uvaža nove osnove za zagotovitev sredstev šolam, v odvisnosti od njihove osnovne dejavnosti in na podlagi normativov in obsega učnega programa, v skladu z verifikacijo.

V takem sistemu zagotavljanja sredstev za svoje delo morajo šole s svojimi statuti in pravilniki o delitvi dohodka zagotoviti vsestranski razvoj šole.

Otroško varstvo in vzgoja otrok se v osnutku statuta pojavljata v snovi, ki govori o šolstvu, socialnem varstvu in krajevnih skupnostih. Kljub temu sodi komisija, da mora dobiti zaradi svojega pomena tudi samostojno mesto, od koder se v novih oblikah odnosov glede dolžnosti in skrbi za otroško varstvo in vzgojo prepleta s področji drugih družbenih služb. Samostojno formulirana načela so pomembna zato, ker otroško varstvo ne more biti združeno s socialnim varstvom, kajti po svojem bistvu varstvo otrok ni socialna kategorija v smislu skrbi za preprečevanje in nastajanje socialnih problemov, temveč je samostojna kategorija varstva in vzgoje otrok zaposlenih staršev. Razvoj varstvenih ustanov in oblik otroškega varstva in vzgoje zadeva torej vse samoupravne organe delovnih skupnosti, ki zaposlujejo delovne ljudi — starše. Občinska skupnost je dolžna s svojimi načrti razvoja delovnih sredstev vsklajevati odnose investicijskih naložb in potrošnje tako, da po svojem pomenu varstvo in vzgoja otrok ne ostaneta zanemarjena. Šolske ustanove in krajevne skupnosti morajo skupaj s starši otrok, katerim sta potrebna varstvo in vzgoja, sestaviti program in se dogovoriti o vsklajevanju dolžnosti staršev, krajevnih skupnosti in šol. Med kategorijami družbenih služb, ki opravljajo zdravstveno varstvo občanov, in drugimi kategorijami družbenih služb nastopa razlika glede zagotavljanja materialne osnove, ker je v našem sistemu zdravstvenega zavarovanja vključenih že nad 98 odstotkov občanov. Tudi sistem upravljanja s sredstvi zdravstvenega zavarovanja je že tako izdelan, da omogoča zavarovancem zelo konkretno vplivati na uporabljanje sredstev za potrebe zdravstvenega varstva. Skupno občinskemu načrtu razvoja je samo vprašanje vskladitve sredstev, ki jih ima na razpolago zdravstveno varstvo s potrebami tega varstva v odnosu do občinskega programa zdravstvenega varstva. Samoupravni organi, ki upravljajo s sredstvi za zdravstveno varstvo (komunalna skupnost socialnih zavarovancev), bodo morali v svojem statutu in praviilih zagotoviti sistem uporabe sredstev, ki bo še bolj stimuliral zdravstvene ustanove za razvijanje zdravstvenih storitev, ki bodo predstavljale zavarovancem najuspešnejšo zdravstveno zaščito. Občinska skupščina pa še naprej obdrži svoje naloge glede zagotovitve sredstev za zdravstveno nezavarovane občane in pa za izvajanje splošne zdravstvene preventive.

Določbe osnutka statuta za področje socialnega varstva prenašajo odgovornost za skrb za preprečevanje in odstranjevanje vzrokov in pojavov, ki povzročajo socialne probleme. Ta odgovornost in skrb za neposredno pomoč socialno ogroženim osebam ter skrb za invalide in njihove družine se nalaga delovnim skupnostim za tiste njihove člane, pri katerih je nastala potreba po neposredni pomoči takemu socialno ogroženemu članu. Socialno varstvo mora postati skrb vseh občanov in ga morajo po svojih močeh in sposobnostih izvrševati tako, da v prvi vrsti sami skrbijo za odstranjevanje vzrokov in pojavov, ki povzročajo socialne probleme (preventivno socialno varstvo). Prav tako so občani v samoupravnih organih delovnih in krajevnih skupnosti dolžni skrbeti za preprečevanje vzrokov nastanka socialnih problemov. Zato so delovne organizacije in krajevne skupnosti dolžne v svojih statutih dati primerno mesto socialnim vprašanjem in organizaciji socialne službe.

Kot novost so v osnutku statuta predvidene določbe, ki nalagajo občini razen izdelave načrta razvoja mreže socialnih služb tudi skrb za tako izgradnjo naselij in stanovanj, pri kateri so v največji meri upoštevane življenjske potrebe občanov. Načrtna gradnja in upoštevanje teh načel omogočata pri enakih naložbah zmanjšati možnost nastajanja socialnih problemov.

Glede področij kulture in prosvete, telesne vzgoje in rekreacije ter tehnične vzgoje sodi komisija, da je v

statutu potrebno nakazati dolžnost občine oziroma njenih urbanističnih organov za pravilno urbanistično programiranje izgradnje kulturno-prosvetnega centra občine in podobnih centrov naselij. Pri tem je treba poudariti, da komisija ni imela v mislih samo izgradnjo kulturno-prosvetnih domov v omenjenih centrih, temveč je imela v mislih potrebo po izgradnji vseh objektov in naprav, ki so namenjeni tako kulturi, prosveti kot tudi telesni kulturi, rekreaciji in tehnični vzgoji občanov. Zato se je na tem mestu dalo poudarka urbanistični ureditvi, čeprav bi ta materija po svoji naravi morda sodila drugam.

Glede dolžnosti občine za vsebinsko in materialno plat kulturno-prosvetne, telesnovzgojne in tehnirovzgojne problematike, predvidevajo formulacije osnutka statuta, kolikor je to sploh mogoče glede na pestrost in materialne možnosti, precej odrejeno smer razvoja; razen tega predstavljajo tudi pravno podlago za zbiranje materialnih sredstev in omogočajo formiranje družbenih institucij (kulturna zveza) za izboljšanje dela na teh področjih. Občinska skupščina kot predstavnik družbeno-ekonomske skupnosti občine razpolaga sama in preko samoupravnih organov delovnih skupnosti, skladov in denarnega zavoda z vsemi sredstvi, ki ji pripadajo v okviru delitve družbenega dohodka širše družbene skupnosti. Na današnji stopnji sistema upravljanja s sredstvi pripada pretežno upravljanje s sredstvi v glavnem delovnim skupnostim in posebnim organizacijam (namenskimi skladom): za zidanje stanovanjskih hiš, investicijskemu skladu, komunalnemu skladu, cestnemu skladu in skladu za šolstvo. Občinski skupščini oziroma občinskemu proračunu pripadajo za uresničevanje njenih nalog sredstva iz družbenega dohodka in sredstva, ki izvirajo iz obveznosti občanov. Ta sredstva občinska skupščina porazdeli na posamezne dejavnosti v določenem odstotku. Občinska skupščina določi tudi določen odstotek od skupnih dohodkov občine kot sredstva za delovanje svoje uprave. S tem sistemom se postavljajo glede nagrajevanja tudi uslužbenci in delavci občinske uprave v enakovreden položaj z delavci v delovnih in drugih organizacijah. Istočasno so uslužbenci občinske uprave postavljeni tudi v odvisnost od gospodarskih uspehov občine. Določila osnutka statuta predvidevajo tudi možnost dogovarjanja z občani in delovnimi skupnostmi o povečanju dohodkov občine in o združevanju sredstev občanov in delovnih skupnosti. Vendar je predviden tak demokratičen mehanizem, da zagotavlja občanom in delovnim skupnostim, da se smejo tako povečana ali združena sredstva uporabiti samo za uresničitev poprej sprejetega programa. Enaka načela demokratičnega mehanizma predvideva osnutek statuta tudi za ustanavljanje skladov za telesnovzgojno, kulturno-prosvetno, socialno dejavnost itd. Občinska skupščina in samoupravni organi delovnih skupnosti oziroma občani se morajo najprej dogovoriti za program razvoja neke dejavnosti, določiti obseg in izvor sredstev in šele nato ustanovijo namenski sklad.

Denarni zavodi in njihovi samoupravni organi, ki jih ustanovi občina in pri njih nalaga sredstva, so po svojem pomenu važen člen gospodarske dejavnosti v občini. Samoupravne organe teh zavodov sestavljajo predstavniki ustanovitelja in drugih zainteresiranih organov. Taka struktura samoupravnih organov pa ne daje vedno zadostnega jamstva, da bi se z naloženimi sredstvi vplivalo na tempo izpolnitve občinskega načrta razvoja. Dosedanja praksa tudi kaže, da taka struktura samoupravnih organov denarnega zavoda ne omogoča zadostne skrbi za gospodarjenje z naloženimi denarnimi sredstvi komitentov. Razprava ob pripravljanju gradiva za osnutek statuta je načela vprašanje, kako izpopolniti sistem upravljanja z denarnimi sredstvi komitentov, ki so močno zainteresirani za dobro gospodarjenje z njimi. Razpis posojila in druge oblike sodelovanja z delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi omogočajo najrazličnejša dogovarjanja občinske skupščine o skupnih akcijah za pospeševanje razvoja materialne osnove občine in občanov.

Vloga krajeвне skupnosti, način dogovarjanja o razmejitvi nalog med občinsko skupščino in krajevno skupnostjo ter samoupravne pravice krajeвне skupnosti so zajete v večini poglavij osnutka statuta. Zato je že pri razlagi drugih poglavij statuta zajeta tudi razlaga pravic in dolžnosti krajevnih skupnosti. Tukaj je zlasti važno

poudariti pomen in mesto, ki ga ima občan v krajevni skupnosti. V krajevni skupnosti občan najkonkretnjeje uveljavlja svoje pravice in dolžnosti v vprašanjih, ki so dnevnega pomena za njegovo življenje. Osnutek statuta njih določil v tem poglavju razčiščuje mnoga do sedaj nejasna vprašanja. Pri tem daje pravno podlago za statutno ureditev v krajevni skupnosti tudi tistih vprašanj, ki doslej še niso bila urejena s splošnimi predpisi. Z določili osnutka statuta so odstranjene mnoge nejasnosti o položaju, ki ga naj ima krajevna skupnost v odnosu do občine. Krajevna skupnost postane s tem v resnici samostojna samoupravna skupnost občanov do ločnega naselja, ki ima samostojne pravice pri sprejemanju svojega načrta razvoja in letnega programa. S tem so odstranjene tudi motnje v pogledu izvrševanja samoupravnih pravic in dolžnosti, ki jih občina prenaša na krajevne skupnosti, ker mora občina za izvajanje nalog, ki jih je prenesla na krajevno skupnost, zagotoviti potrebna sredstva.

Obseg nalog krajevnih skupnosti, ki jih nakazuje osnutek statuta v tem poglavju in drugih določbah, zagotavlja v bodočnosti njihov predviden razvoj. S tem poudarja ni rečeno, naj bi krajevne skupnosti svoje statute in programe razvoja že danes sprejemale več nalog, kot je potrebno (glede na potrebe in zahteve občanov) in kot so jih sposobne izvrševati. V tem smislu bi bilo treba statute krajevnih skupnosti smelo obravnavati, vendar upoštevati omenjena načela. Izkušnje, ki so jih pridobile krajevne skupnosti pri svojem delu, precej razčiščena mnenja o družbenem položaju krajevnih skupnosti, določila osnutka statuta in pozitivna zakonodaja omogočajo, da se krajevne skupnosti postavijo jasnejši in določnejši položaj prav pri vsebini njihovih dela.

Položaj in dolžnosti hišnih svetov so zelo konkretno določene v zveznih in lokalnih predpisih. Osnutek statuta je zato skušal le nakazati točneje razmejitev dolžnosti pri upravljanju komunalnih naprav v neposredni okolici zgradb in naselja, kot smo to že omenili v obliki zložitvi o komunalni dejavnosti v statutu. Pri tem je za bistveno zadevo, namreč za dolžnost hišnih svetov, da skrbijo za komunalno ureditev, vzdrževanje in upravljanje komunalnih naprav, kar je po ureditvi nem načrtu izključno naloga prebivalcev posameznih zgradb in naselij. Kaj sodi v njihovo pristojnost, določa ureditveni načrt, ki ga sprejme občinska skupščina. Dolžnost in pravica hišnih svetov naj bi bila vzdrževanje in upravljanje npr. poti, ki vežejo stanovanjske stavbe z javno cesto, javna razsvetljava pred vhodi na poteh med stanovanjskimi stavbami in javnimi cestami, dvorišča, zelenice ob hišah in v naseljih, občinska igrišča ipd.

Hišni sveti naj ne bi za vsako ceno v lastni rešitvi upravljali zgradb in naprav v neposredni okolici. Če krajevna skupnost po predhodnem sporazumu s hišnimi sveti organizirala primerne službe (servise) in so cene njihovih uslug za hišne svete sprejemljive, naj bi hišni sveti kot dobri gospodarji dogovorili s krajevno skupnostjo in ji poverili dolžnost vzdrževanja zgradb, komunalnih naprav ter opravljanja drugih uslug in storitev. Komisija meni, da bi morali hišni sveti povzročiti naloge krajevnim skupnostim povsod tam, kjer je cenejša in cene uslug in storitev vplivajo na boljše vzdrževanje zgradb in drugih naprav.

Svete občinske skupščine kot politično izvršilne organe, število in obseg nalog je doslej določal občinski statut. Taka praksa ni dala vedno najboljših rezultatov, saj predstavlja statut pravno ureditev za daljše obdobje, na drugi strani pa življenje terja stalno prilagajanje organizacijske sestave občinske skupščine. Da bi se s tem gotovila večja prožnost občinske skupščine in njenih organov, predvideva osnutek statuta, naj bi se sveti občinske skupščine določili z odlokom občinske skupščine, ki bo omogočilo občinski skupščini prilagajanje teh organov potrebam časa. Po potrebi bo občinska skupščina združevala, razdruževala ali ustanovljala nove svete.

Osnutek statuta zagotavlja občanom javnost in pregled vseh samoupravnih organov občinske skupnosti. Občan lahko spremlja delo vseh organov, ki so jim dodeljena omogočiti pogled v njihovo delo. Tudi delo občinske skupščine je javno, saj občani lahko prisostvujejo njegovim sejam in tudi drugače spremljajo njeno delo.

tega občinska skupščina poroča o svojem delu in o delu svojih organov na zborih volivcev in zborih delovnih skupnosti. Oblike obveščanja o delu samoupravnih organov so v praksi različne. Izdajajo se bilteni, lokalni časopisi in časopisi delovnih skupnosti ter razne publikacije. Uporabljajo se tudi druge oblike obveščanja, ki so se v praksi pokazale kot zelo dobre in jih je treba razvijati še naprej. Posebno pozornost bo treba posvečati vsebini, da bodo postale za občana zanimive.

Osnutek statuta določno razvija tista načela zvezne in republiške ustave, ki govorijo o dogovarjanju delovnih ljudi in občanov na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Pri tem dogovarjanju daje poseben poudarek vprašanju, kako v prihodnosti poglobljeno razvijati demokratični mehanizem samoupravljanja v občini, delovni in krajevni skupnosti ter v drugih oblikah družbenega samoupravljanja. V tem delu osnutek še ni v celoti izdelan, prav zaradi tega, ker bodo dokončna določila odvisna zlasti od predlogov in pripomb občanov in samoupravnih organov. Komisija pričakuje, da

bodo njihovi predlogi, pripombe in dopolnitve nekatere določbe osnutka izpopolnile, druge morda opustile ali pa našle zanje boljše vsebinsko rešitev.

Razprava na terenu in v delovnih skupnostih bo lahko dokazala, ali posamezna vprašanja, ki jih sedanja določila osnutka urejajo, sodijo v dokončno besedilo ali pa jih bo treba prepustiti statutni ureditvi samih delovnih in krajevnih skupnosti, oziroma obdelati v poslovnih občinskih skupščine.

Komisija za izdelavo statuta občine Ljubljana Moste-Polje poziva vse občane, organe družbenega samoupravljanja, družbene in druge organizacije, da pošljejo svoje predloge, pripombe in dopolnila k osnutku statuta na sedež komisije, ki je pri občinskem ljudskem odboru Ljubljana Moste-Polje, Proletarska ulica 1.

Komisija za občinski statut
občine Ljubljana Moste-Polje

Lj., 6. 5. 1963

KOMISIJA ZA STATUT OBČINE
LJUBLJANA MOSTE-POLJE
Ljubljana, dne 6. maja 1963

OSNUTEK STATUTA

OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Na podlagi 98. člena ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije, 94. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 25. člena statuta občine Ljubljana Moste-Polje občinska skupščina

sprejema

STATUT

OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

I. del — splošne določbe

1. člen

Občina Ljubljana Moste-Polje je temeljna družbeno-politična in družbeno-ekonomska skupnost, v kateri si občani zagotavljajo materialne in druge pogoje za delo in razvoj produkcijskih sil, usmerjajo in vsklajujejo razvoj gospodarstva in družbenih služb, določajo in razdeljujejo sredstva za potrebe občine, ustvarjajo pogoje za zadovoljevanje materialnih, socialnih, kulturnih in drugih potreb, vsklajujejo individualne in skupne interese ter uresničujejo čimbolj neposredno samoupravljanje.

2. člen

Občani uresničujejo pravico samoupravljanja neposredno ali po za to izvoljenih organih v krajevnih skupnostih, svojih delovnih in drugih organizacijah in po vseh inštitucijah občinske skupščine ter njenih organih.

3. člen

Pravica in dolžnosti občanov se določajo z zvezno republiko ustavo, z zakoni, tem statutom in drugimi inštitucijami občine.

4. člen

Občani imajo v občini zlasti pravico in dolžnost, da: — ustvarjajo družbene in materialne pogoje za razvoj produkcijskih sil;

- zagotavljajo pogoje za zaposlovanje;
- skrbijo za povečevanje produktivnosti dela;
- vsklajujejo razvoj gospodarstva, družbenih služb in drugih dejavnosti;
- uresničujejo načelo delitve po delu;
- odločajo v okviru delitve družbenega dohodka o sredstvih za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb;
- odločajo o vlaganju sredstev za gospodarski in družbeni napredek v občini;
- organizirajo in pospešujejo dejavnosti, ki služijo občanom, družinam in gospodinjstvom za zadovoljevanje njihovih neposrednih potreb;
- urejajo zadeve, ki imajo splošen pomen za gospodarsko, kulturno in družbeno življenje v občini;
- določajo uporabo zemljišč in stavb v družbeni lastnini ter stvari v splošni rabi in skrbijo, da se uporabljajo v skladu s splošnimi interesi in pod pogoji, ki so določeni z zakonom;
- zagotavljajo materialne in druge pogoje za izboljševanje življenjskih razmer in za zadovoljevanje svojih potreb predvsem na področju vzgoje in izobraževanja, kulture, zdravstva, socialnega in otroškega varstva, rehabilitacije, telesne vzgoje, rekreacije, stanovanj, komunalnih in družbenih dejavnosti;
- ustanavljajo krajevne skupnosti, delovne in druge organizacije, komunalne in druge družbene službe;
- vsklajujejo razvoj naselij in mesta;
- opravljajo družbeno nadzorstvo nad gospodarjenjem z družbeno lastnino v občini;
- zagotavljajo izvrševanje in uporabo zakonov in drugih predpisov ter skrbijo za zakonitost vsega delovanja v občini;
- skrbijo za uresničevanje osebnih, političnih in samoupravnih pravic občanov ter vseh oblik neposredne demokracije.

V občini občani uresničujejo tudi druge funkcije družbene skupnosti razen tistih, ki so z ustavo določene kot pravice in dolžnosti širših družbeno-političnih skupnosti.

5. člen

Občani so dolžni po svojih močeh in sposobnostih prispevati k splošnemu napredku občine.

6. člen

Občani imajo pravico in dolžnost, da po svojih sposobnostih sodelujejo v organih družbenega samoupravljanja v občini.

7. člen

Občina Ljubljana Moste-Polje obsega naselja:

k.o. Bizovik: Bizovik, Fužine, Spodnja Hrušica, Zgor-
nja Hrušica;
k.o. Brinje (del): Ljubljana (del)
k.o. Dobrunje: Dobrunje (del), Podmolnik (del), Za-
dvor, Zavoglje;
k.o. Dolsko: Dolsko;
k.o. Javor: Besnica (del), Javor, Ravno brdo;
k.o. Kašelj: Podgrad, Polje (del), Spodnji Kašelj,
Vevče, Zalog, Zgornji Kašelj;
k.o. Karlovško predmestje (del): Ljubljana (del);
k.o. Laze: Laze pri Dolskem;
k.o. Lipoglav: Brezje pri Lipoglavu, Mali Lipoglav,
Pance, Repče, Selo pri Pancah, Veliki Lipoglav;
k.o. Moste: Ljubljana (del);
k.o. Petelinje: Kamnica, Petelinje;
k.o. Podmolnik: Dobrunje (del), Podmolnik (del),
Šentpavel;
k.o. Poljansko predmestje (del): Ljubljana (del);
k.o. Senožeti: Senožeti;
k.o. Slape: Polje (del), Slape, Studenec;
k.o. Sostro: Češnjice, Podlipoglav, Sadinja vas, So-
stro, Zagradišče;
k.o. Stožice (del): Jarše (del);
k.o. Križ: Križevska vas, Vrh pri Dolskem, Zagorica
pri Dolskem;
k.o. Petersko predmestje (del): Ljubljana (del);
k.o. Šmartno ob Savi (del): Hrastje, Obrije, Šmart-
no ob Savi;
k.o. Štepanja vas: Ljubljana (del);
k.o. Vodmat (del): Ljubljana (del);
k.o. Vinje: Klopce, Osredke, Vinje;
k.o. Volavljje (del): Besnica (del), Dolgo brdo, Ga-
berje pri Jančah, Janče, Prežganje, Tuji grm, Vnajnarje,
Volavljje, Zgornja Besnica;
k.o. Trebeljevo (del): Veliko Trebeljevo, Malo Trebe-
ljevo, Mali vrh;
k.o. Zadobrova (del): Sneberje, Spodnja Zadobrova,
Zgornja Zadobrova.

8. člen

Občina Ljubljana Moste-Polje je pravna oseba, njen sedež je v Ljubljani, Proletarska ulica 1 in je v sestavi okraja Ljubljana.

9. člen

Pečat občine Ljubljana Moste-Polje obsega grb So-
cialistične republike Slovenije, ime Socialistične republi-
ke Slovenije ter ime okraja in občine.

10. člen

Pravica in dolžnosti občine se določajo z zvezno
republiško ustavo, z zakonom in tem statutom.

Kot temeljna družbeno-politična skupnost občina
gotavlja pogoje za uresničevanje svoboščin in pravic
članov, ureja odnose, ki imajo neposreden pomen za
člane v občini, določa splošne pogoje za dejavnost
municipalnih in podobnih organizacij, varuje zakonitost
varnost ljudi in premoženja, organizira družbene slu-
be, ki so skupnega pomena, zagotavlja javni red in mi-
izvršuje družbeno nadzorstvo in opravlja druge funkcije
je družbene skupnosti, razen tistih, ki so z zvezno
republiško ustavo določene kot pravice in dolžnosti
še družbeno-politične skupnosti.

Pravice in dolžnosti občine opravljajo občinska sku-
ščina in njeni organi ter krajevne skupnosti ali neposre-
no občani na zborih volilcev in v drugih oblikah ne-
srednega odločanja.

11. člen

Za uresničevanje svojih nalog občina Ljubljana
ste-Polje sodeluje z drugimi občinami in v ta namen
ko z njimi ustanavlja skupne organe in organizacije, zdru-
žuje sredstva, izmenjuje izkušnje, organizira skupne
cije in druge oblike medsebojne pomoči in sodelovanja.

12. člen

Občina po občinski skupščini ali drugih pristoj-
nih organih določa v mejah veljavnih predpisov in mater-
nih možnosti pogoje za pridobitev pravice do social-
podpore, zdravstvenega varstva, pravice do stanovan-
pogoje šolanja in štipendiranja ter pravico do upora-
socialnih ustanov, kadar se te zagotavljajo v breme
činskih sredstev.

13. člen

Občinska skupščina lahko v mejah veljavnih p-
pisov in materialnih možnosti ter programa razvoja d-
benega standarda občanov določi, da občan, ki glede
svoje gmotno stanje lahko sodeluje z deležem last-
sredstev, in občan, ki je potreben posebne skrbi dru-
pridobi pravico do socialne podpore, zdravstvenega
stva, pravico do stanovanja, pravico do šolanja in št-
diranja ter pravico do uporabe socialnih in komun-
ustanov ob ugodnejših pogojih.

14. člen

Delo občinskih organov in organov družbenega
moupravljanja v občini je javno.

15. člen

Organi občine imajo do občanov in organizacij
območju občine samo tiste pravice in dolžnosti, ki
jim dane z zvezno ali republiško ustavo, z zakoni in
statutom.

II. DEL — DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI V OBČINI

I. poglavje — Samoupravljanje v občini

16. člen

Družbeno-ekonomski odnosi v občini temeljijo na
družbeni lastnini produkcijskih sredstev, samoupravlja-
nju in delitvi družbenega proizvoda v delovni organiza-
ciji in družbeni skupnosti.

17. člen

Samoupravljanje občanov se zagotavlja z ustavo in
se v okviru enotne socialistične ureditve SFRJ izvršuje
v skladu z zvezno in republiško ustavo, zakoni in določ-
bami tega statuta ter statutom delovnih in drugih organi-
zacij.

18. člen

Občani uresničujejo pravico samoupravljanja
čini neposredno ali posredno po za to izvoljenih
nih.

Neposredno uresničujejo občani pravico samou-
pravljanja na zborih volilcev, zborih članov delovnih
nosti, v krajevnih skupnostih, z referendumom in
litvami v občinske organe ter v organe samoupra-
nja v delovnih in drugih organizacijah.

Posredno uresničujejo občani pravico samoupra-
nja predvsem po organih krajevnih skupnosti, po ob-
skupščini in njenih organih ter po organih samou-
pravljanja v delovnih in drugih organizacijah.

19. člen

Pri uresničevanju samoupravljanja odločajo delovni ljudje v občini kot temeljni družbeno-ekonomski skupnosti o usmerjanju gospodarskega in družbenega razvoja, o delitvi družbenega proizvoda ter o drugih vprašanjih, ki so skupnega pomena.

Delovni ljudje upravljajo delovno organizacijo v občini v skladu z ustavo, zakoni in statutom delovne organizacije posredno ali neposredno s tem, da poverjajo določene funkcije organom upravljanja delovne organizacije: delavskemu svetu, upravnemu odboru in direktorju oziroma drugim organom upravljanja.

20. člen

V delovnih organizacijah, ki opravljajo dejavnost zadeve posebnega družbenega pomena, sodelujejo v skladu z zakonom pri opravljanju določenih zadev zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti kot člani organov upravljanja delovne organizacije ali na drug način, ki ga določajo zvezna in republiška ustava ter statut delovne organizacije.

O organizaciji dela in delitvi dohodka odločajo v ta delovni organizaciji samo organi upravljanja, ki jih volijo člani delovne skupnosti.

21. člen

Delovni ljudje, ki delajo v delovni organizaciji, vzpostavljajo kot člani delovne skupnosti medsebojno delovno razmerja ter so pri samoupravljanju enakopravni.

II. poglavje — Neposredno samoupravljanje občanov

1. Krajevna skupnost

25. člen

V krajevni skupnosti kot samoupravni skupnosti občanov le-ti neposredno uresničujejo samoupravljanje na področju dejavnosti, s katerimi se neposredno zadovoljujejo dnevne potrebe delovnih ljudi in njihovih družin.

26. člen

V krajevni skupnosti občani neposredno in po organu krajevne skupnosti uresničujejo zlasti te naloge:

- organizirajo in pospešujejo komunalne, gospodarstvenostanovanjske, socialne, otroško varstvene, zdravstvenokulturne, prosvetne, vzgojne in druge dejavnosti in potrebe za neposredno zadovoljevanje svojih potreb in potreb svojih družin in gospodinjstev;
- organizirajo in pospešujejo vse vrste dejavnosti pomoč v gospodinjstvu;
- organizirajo pomoč zaposleni ženi in družini pri delu in vzgoji otrok;
- skrbijo za varstvo in vzrejo otrok zaposlenih staršev za varstvo drugih oseb, ki jim je varstvo potrebno;
- skrbijo za napredek gospodarjenja s stanovanji in zagotavljajo hišnim svetom in občanom pri upravljanju stanjskih hiš in njihovih skladov ter vzdrževanju hiš;
- organizirajo prostovoljno delo na svojem območju.

— pomagajo občinski skupščini in njenim organom pri izvrševanju njihovih nalog na območju krajevne skupnosti;

— dajejo občinski skupščini in njenim organom predloge in predloge o vprašanjih, ki se tičejo krajevne skupnosti ali o splošnih vprašanjih, ki jih občinska skupnost in njeni organi predložijo krajevni skupnosti v svojo in mnenje;

— upravljajo družbeno lastnino, ki je dana krajevni skupnostim v uporabo;

— skrbijo za graditev, vzdrževanje in upravljanje komunalnih objektov na območju krajevne skupnosti, ki je le-ta sama zgradila ali dobila v upravljanje ter zagotavlja njihovo uporabo;

— obravnavajo poslovanje delovnih organizacij, ki delujejo na območju krajevne skupnosti skrbijo za zadovoljevanje materialnih življenjskih potreb občanov;

— opravljajo tudi druge zadeve, za katere so pristojni krajevne skupnosti po splošnih predpisih, po tem sta-

Kot člani delovnih skupnosti sodelujejo tudi pri upravljanju občine s tem, da volijo svoje zastopnike v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine.

22. člen

Vsakemu delovnemu človeku v delovni organizaciji gre v skladu z načelom delitve po delu osebni dohodek, ki ustreza uspehom njegovega dela in dela delovne enote ter uspehom delovne organizacije kot celote.

23. člen

Občina lahko v skladu z zakonom in s svojimi potrebami ustanovi delovno organizacijo.

Delovna organizacija je samostojna in samoupravna organizacija, ki sprejema na osnovi zvezne in republiške ustave ter zakona svoj statut in druge splošne akte, s katerimi uredi svoja notranja razmerja.

Preden delovna organizacija sprejme statut, ga mora predložiti v obravnavo občinski skupščini, razen če ni s posebnim zakonom predpisano, da ga je treba predložiti v obravnavo širši družbeno-politični skupnosti.

24. člen

Občina, delovne in druge organizacije stopajo v medsebojna razmerja na področjih upravljanja in gospodarjenja, ki so podrobneje določena v posameznih poglavjih tega statuta, kot: v družbenem programiranju, medsebojnem obveščanju o delu, skupnem investiranju itd.

tutu ali zadeve, ki jih nanje prenese občinska skupščina s svojim aktom.

27. člen

Občinska skupščina in njeni organi nudijo krajevni skupnosti zlasti strokovno pomoč in vršijo splošni družbeni nadzor nad njihovim delom.

Posamezna vprašanja, ki se tičejo dejavnosti krajevne skupnosti, obravnava in rešuje tisti organ občinske skupščine, v čigar delokrog spada posamezno vprašanje.

28. člen

Organizacijo in delo krajevne skupnosti ureja njen statut. Statut sprejme krajevna skupnost potem, ko so ga obravnavali zbori volilcev, potrdi pa ga občinska skupščina.

Statut krajevne skupnosti določa njeno organizacijo, organe in delo, način ustanavljanja in razmerja servisov, delavnic in ustanov do krajevne skupnosti, samoupravne pravice delavcev v njeni upravi, servisih, delavnicah in ustanovah, organizacijo in delo poravnalnih svetov, razmerja krajevne skupnosti do hišnih svetov na svojem območju in druga vprašanja v zvezi z delom krajevne skupnosti.

S svojim statutom mora krajevna skupnost zagotoviti delavcem, ki so zaposleni v njeni upravi, servisih, delavnicah in ustanovah, izvrševanje samoupravnih pravic v zadevah, ki se tičejo njihove notranje organizacije, delovnih razmerij in delitve osebnega dohodka.

29. člen

Krajevna skupnost sprejme svoj program razvoja, upoštevajoč smernice občinske skupščine za načrt razvoja občine.

V skladu s svojim programom razvoja izdela krajevna skupnost svoj letni načrt dela.

30. člen

Krajevna skupnost opravlja svoje naloge s sredstvi:

- ki jih da občina za izvrševanje tistih nalog, ki so bile prenešene na krajevno skupnost;
- ki jih daje občina v skladu s svojimi materialnimi možnostmi za pospeševanje komunalnega in gospodarskega razvoja krajevne skupnosti v skladu s programom razvoja in letnim načrtom dela krajevne skupnosti;

- od dela stanarin in najemnin, ki ga določi občinska skupščina kot dohodek krajevnne skupnosti;
- ki jih dajejo delovne organizacije za pospeševanje posameznih dejavnosti krajevnne skupnosti;
- ki jih doseže s svojimi dejavnostmi;
- ki jih kot samoprispevek dajejo občani.

Krajevna skupnost samostojno razpolaga s svojimi sredstvi ter jih z letnim finančnim načrtom razporeja glede na svoje potrebe v skladu z letnim načrtom dela in programom razvoja.

31. člen

Krajevne skupnosti na območju občine lahko zaradi izmenjave mnenj, medsebojne strokovne pomoči in vsklajevanja medsebojnih interesov ustanovijo stalno konferenco krajevnih skupnosti občine.

2. Hišni sveti

32. člen

Občani po svojih samoupravnih organih — zborih stanovalcev in hišnih svetih — upravljajo stanovanjske hiše, ki niso v zasebni lasti in tiste objekte in naprave v njihovi neposredni okolici, ki pretežno služijo njihovim stanovalcem.

33. člen

Občani sami in po svojih hišnih svetih skrbijo za vzdrževanje in ureditev stanovanjskih hiš in njihove okolice po načelih smotrnega gospodarjenja ter v skladu s splošnimi predpisi, tem statutom in statutom krajevnne skupnosti.

Občani neposredno z udeležbo lastnih sredstev v obliki samoprispevka in po svojih hišnih svetih skrbijo za dvig stanovanjsko-komunalnega standarda v stanovanjskih hišah in organizirajo razne oblike otroškega varstva in pomoči starim in bolnim stanovalcem.

34. člen

Po svojih hišnih svetih občani sodelujejo s krajevno skupnostjo.

Krajevni skupnosti zlasti lahko prepustijo skrb za vzdrževanje stanovanjskih hiš, organizacijo komunalnih služb in ureditev ter vzdrževanje komunalnih in rekreacijskih naprav, ki so namenjene stanovalcem več stanovanjskih hiš.

3. Zbori volilcev in zbori članov delovnih skupnosti

35. člen

Na zborih volilcev občani neposredno sodelujejo pri samoupravljanju v občini.

Na zborih volilcev občani obravnavajo vprašanja, ki imajo splošen pomen za življenje in delo v naselju ali delu naselja, pa tudi za življenje in delo v občini in v širši družbeno-politični skupnosti ter dajejo predloge za reševanje takih vprašanj, opravljajo volilne funkcije, ki so določene z ustavo ali zakonom in neposredno odločajo o vprašanjih, ki so določena z zakonom ali s tem statutom.

Na zborih članov delovnih skupnosti delovni ljudje predlagajo kandidate za člane predstavniških teles in opravljajo druge zadeve upravljanja, ki jih določata zakon in statut delovne organizacije.

36. člen

Na zborih volilcev odborniki občinske skupščine poročajo o njenem delu.

Organi družbenega samoupravljanja in organizacije, ki opravljajo zadeve javnega pomena na območju občine, morajo zboru volilcev dati potrebna pojasnila, če zbor to zahteva.

37. člen

Občinska skupščina in njeni organi morajo obravnavati predloge in sklepe zborov volilcev in jih obvestiti o svojem stališču do teh predlogov oziroma sklepov.

Ce se večina zborov volilcev pravno veljavno izreče za določeno rešitev neke zadeve, občinska skupščina zadeve ne sme rešiti v nasprotju z izrečenim mnenjem

zborov volilcev, preden zadeve ne predloži zboru volilcev s temeljito obrazložitvijo.

38. člen

Občanom se obvezno dajo v razpravo na zboru volilcev:

- načrt razvoja občine in programi razvoja meznih področij družbenih dejavnosti;

- letni družbeni plan, občinski proračun in ključni račun;

- občinski urbanistični načrt;

- letno poročilo o delu občinske skupščine in njen organov;

- osnutki predpisov, ki nalagajo izredne materialne obveznosti in samoprispevke občanov;

- osnutek splošnega akta, s katerim se določijo močja za ustanovitev krajevnih skupnosti.

Občinska skupščina lahko sklene, da se predloži razpravo zborom volilcev tudi druge zadeve.

39. člen

Zbor volilcev lahko skliče občinska skupščina ali njen predsednik, organ krajevnne skupnosti, občinski ali krajevni organ SZDL ali 10 odstotkov občanov tega območja.

Zbor volilcev se sklicuje praviloma za volilno obdobje, krajevna skupnost pa lahko določi, da se zbor volilcev za več volilnih območij v okviru krajevnne skupnosti.

Zbor članov delovnih skupnosti lahko skliče tudi sindikalna organizacija in organi samoupravnih delovnih organizacij.

40. člen

Obvestilo o sklicu zbora volilcev mora biti objavljeno najmanj 3 dni pred dnevom zbora.

O sklicu zbora volilcev obvesti sklicatelj predstavnika občinske skupščine, če zbora ni sklical letna skupščina krajevnne skupnosti in krajevno organizacijo SZDL.

41. člen

Zbor volilcev prične sklicatelj ali njegov podpredsednik. Vodi ga delovno predsedstvo, ki si ga volilci izvolijo za vsak zbor posebej.

Varianta: ..., stalno delovno predsedstvo, ki ga volilci izberejo za dobo dveh let.

42. člen

Občinska skupščina lahko sprejme poslovnik o poteku zborov volilcev.

4. Referendum

43. člen

Občinska skupščina lahko razpiše referendum, če se občani vnaprej izjavijo o posameznih važnejših vprašanjih ali da bi potrdili njen splošen akt.

44. člen

Občinska skupščina obvezno razpiše referendum, če za potrditev občinskega statuta in njegovih sprememb;

- kadar ga za določeno vprašanje, zahteva najmanj 1/3 zborov volilcev na območju občine, na katerem je bilo navzočih najmanj 10 odstotkov volilcev;

45. člen

Občinska skupščina določi besedilo predmeta referenduma tako, da se volilci o vprašanju izjavijo ali »proti«.

46. člen

Referendum se razpiše najmanj 30 dni pred njegovim izvedenjem.

47. člen

Referendum izvede občinska volilna komisija, ki jo določi občinska skupščina, ki velja za volitve v občinsko skupščino.

48. člen

Občinska skupščina ne more v enem letu po izidu referenduma izdati nobenega splošnega akta, ki bi bil v nasprotju z izidom referenduma.

1. Načrt razvoja občine

49. člen

Skladen razvoj gospodarskih panog in družbenih služb ter vsklajevanje splošne potrošnje s proizvodnjo zagotavlja občina z občinskim načrtom razvoja.

Občinski načrt razvoja upošteva potrebe programov razvoja delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter smernice širših družbeno-političnih skupnosti.

Načrt razvoja občine upošteva dejanske možnosti in dejanske potrebe občine.

50. člen

Občinski načrt razvoja upošteva vsa materialna sredstva v občini, ki v okviru delitve družbenega dohodka služijo za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb ter vsa sredstva za gospodarski in družbeni razvoj, katerimi razpolagajo samoupravni organi v občini.

Z občinskim načrtom razvoja se zagotavljajo tudi materialni in drugi pogoji za izboljšanje splošnih življenjskih razmer občanov, posebno na področju vzgoje in obraževanja, prosvete, kulture, zdravstva, socialnega otroškega varstva, telesne vzgoje in rekreacije, gradnje stanovanj in komunalnih naprav in na drugih področjih.

51. člen

Da bi se pri določanju in uresničevanju načrta razvoja občine zagotovila pobuda občanov in delovnih skupnosti, izdelava občinska skupščina najprej teze o razvoju občine.

Teze o razvoju občine da občinska skupščina v javno obravnavo zborom volilcev in zborom članov delovnih skupnosti, samoupravnim organom delovnih organizacij in krajevnih skupnosti in krajevnim skupnostim. Na osnovi dobljenih mnenj in predlogov sprejme občinska skupščina smernice razvoja občine in jih spoštuje delovnim organizacijam in krajevnim skupnostim, ki izdelajo svoje programe razvoja.

52. člen

K programom razvoja delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, v katerih niso upoštevane smernice razvoja občine, da občinska skupščina lahko svoje pripombe, na osnovi katerih morajo pristojni organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ponovno razpravljati o svojih programih razvoja.

Ce pristojni organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ne upoštevajo pripomb občinske skupščine, so ji dolžni obrazložiti svoje stališče.

53. člen

Na podlagi smernic razvoja občine in programov razvoja delovnih organizacij in krajevnih skupnosti določa občinska skupščina načrt razvoja občine.

54. člen

Na podlagi načrta razvoja občine sprejema občinska skupščina letni družbeni plan občine.

55. člen

Načrt letnega družbenega plana občine se da v razpravo zborom volilcev, zborom članov delovnih skupnosti in krajevnim skupnostim in družbenim organizacijam.

56. člen

Pripombe zborov volilcev, zborov članov delovnih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbenih organizacij obravnava občinska skupščina hkrati, ko sprejema letni družbeni plan občine.

Kadar občinska skupščina ne upošteva pripomb zborov volilcev, zborov članov delovnih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbenih organizacij, mora o tem obvestiti organ, ki je dal pripombe, in navesti razloge, zakaj katerih pripomb ni upoštevala.

Z letnim družbenim planom občine občinska skupščina v skladu s družbenim planom širše družbeno-politične skupnosti:

— usmerja in vsklajuje razvoj produkcijskih sil, družbenih služb in zaposlovanje;

— določa sredstva, s katerimi bo občina razpolagala, in opravi njihovo temeljno razporeditev;

— določi ukrepe, s katerimi zagotovi vsklajevanje dohodkov delovnih organizacij in posameznikov z uspehi njihovih dela;

— vsklajuje splošno in osebno potrošnjo s proizvodnjo, dohodkom in produktivnostjo dela;

— določi druge ukrepe za razvoj gospodarstva in družbenih služb na območju občine.

58. člen

Na osnovi svojih programov razvoja in načrta razvoja občine sprejemajo delovne organizacije in krajevske skupnosti svoje letne načrte proizvodnje in dejavnosti.

V letnih načrtih proizvodnje in dejavnosti upoštevajo delovne organizacije in krajevske skupnosti vse materialne pogoje za povečanje proizvodnje, možnosti zaposlovanja delovne sile in možnosti povečanja produktivnosti dela.

59. člen

Letne načrte proizvodnje in dejavnosti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti vsklajuje občinska skupščina z dejanskimi potrebami in možnostmi občine, z načrtom razvoja občine in smernicami širših družbeno-političnih skupnosti. Občinska skupščina lahko da k letnim načrtom proizvodnje in dejavnosti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti svoje pripombe in zahteve, da o njih razpravljajo pristojni organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Ce pristojni organi delovne organizacije oz. krajevske skupnosti ne sprejmejo pripomb, ki jih je dala občinska skupščina, morajo svoje stališče obrazložiti.

60. člen

Občinska skupščina spremlja izpolnjevanje občinskega načrta razvoja in letnega družbenega plana občine kakor tudi izpolnjevanje programov razvoja in letnih načrtov proizvodnje in dejavnosti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. V ta namen dostavljajo delovne organizacije in krajevske skupnosti občinski skupščini tromesečna in polletna poročila o izpolnjevanju njihovih programov razvoja in letnih načrtov proizvodnje in dejavnosti.

Na njeno zahtevo dostavljajo delovne organizacije in krajevske skupnosti občinski skupščini tudi drugo dokumentacijo, ki je potrebna za spremljanje in ocenjevanje izpolnjevanja programov razvoja in letnih načrtov proizvodnje in dejavnosti, zlasti dokumentacijo o investicijah in razširjanju dejavnosti.

61. člen

Občinska skupščina obravnava izpolnjevanje načrta razvoja občine in letnega družbenega plana na svojih sejah vsako četrletje.

Ce občinska skupščina ugotovi, da izvrševalec programa oziroma načrta ne izpolnjuje zaradi subjektivnih vzrokov, sprejme priporočilo, s katerim naloži samoupravnim organom prizadete organizacije, da razpravljajo o vzrokih neizpolnjevanja programa ali načrta in da ukrepejo vse potrebno za odstranitev teh vzrokov.

Ce organizacija ne pojasni vzrokov, zaradi katerih ne izpolnjuje programa razvoja oziroma letnega načrta ali ne upošteva priporočila občinske skupščine za odstranitev vzrokov, stori občinska skupščina takoj vse ustrezne ukrepe, ki se jih lahko posluži v skladu z zvezno in republiško ustavo, zakoni in s tem statutom, da se odpravijo vzroki, ki ovirajo izpolnjevanje programa razvoja oziroma letnega načrta.

62. člen

O izpolnjevanju načrta razvoja občine in letnega družbenega plana seznanja občinska skupščina najmanj polletno vse izvrševalce, zbere volilcev, zbere članov delovne skupnosti, krajevske skupnosti in družbene organizacije.

Občinska skupščina razpravlja o pripombah in predlogih, ki so jih dali izvrševalci, zbori volilcev, zbori čla-

nov delovnih skupnosti, krajevne skupnosti in družbene organizacije k izpolnjevanju načrta razvoja in letnega družbenega plana.

2. Urbanistični načrt občine

63. člen

Z občinskim urbanističnim načrtom zagotavlja občinska skupščina regionalni razvoj občine in vsklajuje razvoj mesta in naselij.

V urbanistični načrt občine, ki zajema vplivno območje mesta Ljubljane, se vključijo osnovni elementi urbanističnega načrta mesta Ljubljane.

Temeljne postavke urbanističnega načrta občine določi občinska skupščina ob upoštevanju osnovnih elementov iz prejšnjega odstavka.

IV. poglavje — Družbene službe in gradnja stanovanj

1. Skupne določbe

66. člen

V skladu z določbami tega statuta in v okviru svojih materialnih možnosti zagotavlja občina z družbenimi službami občanom zadovoljevanje skupnih potreb.

Družbene službe zagotavlja občina za svoje območje ali skupaj z drugimi občinami oziroma širšimi družbeno-političnimi skupnostmi.

67. člen

Občinska skupščina zagotavlja v svojem načrtu razvoja in letnem družbenem planu materialna sredstva za tiste skupne potrebe občanov, ki neposredno vplivajo na njihovo življenjsko raven.

Občinska skupščina lahko zagotavlja potrebna sredstva tudi s pritegnitvijo sredstev delovnih organizacij na temelju prostovoljnega sodelovanja in s pritegnitvijo sredstev občanov v obliki krajevnega samoprispevka oziroma prispevka neposrednih uporabnikov.

68. člen

Družbene službe za zadovoljevanje skupnih potreb občanov organizira in razvija občina po svojih organih ali po posebnih organizacijah. Take organizacije se ustanovljajo, delujejo in se financirajo po določbah ustreznih zakonov in v skladu z določbami tega statuta.

69. člen

Delovne organizacije, ki opravljajo družbene službe, zagotavljajo potreben razvoj službe s svojim programom razvoja in letnim načrtom dejavnosti.

Za družbene službe, ki ne poslujejo kot delovne organizacije in nimajo svojih samoupravnih organov, sprejme program razvoja in letni načrt dejavnosti občinska skupščina.

Financiranje družbenih služb se vrši na osnovi njihovega programa razvoja in letnega načrta dejavnosti.

2. Gradnja stanovanj

70. člen

Da bi se občanom načrtno zagotavljala stanovanja, določi občinska skupščina program gradnje stanovanj v občini.

Program gradnje stanovanj upošteva načelo racionalnosti, interesentom, ki prispevajo lastna sredstva, pa omogoča, da se odločijo za določeno vrsto in kvaliteto stanovanja.

Program gradnje stanovanj upošteva tudi način uporabe zemljišč in potrebe po graditvi komunalnih naprav.

71. člen

V program gradnje stanovanj vključi občinska skupščina vsa v ta namen razpoložljiva lastna sredstva, sredstva stanovanjskega sklada in sredstva delovnih organizacij in občanov.

Občani in delovne organizacije so v skladu s svojimi materialnimi sposobnostmi dolžni prispevati h gradnji

64. člen

Predlog občinskega urbanističnega načrta pripravi organi občinske skupščine.

Predlog občinskega urbanističnega načrta se da razpravo zborom volilcev, zborom članov delovnih skupnosti, krajevnim skupnostim in družbenim organizacijam.

Občinska skupščina obravnava vse pripombe, ki bi bile dane k predlogu občinskega urbanističnega načrta. Če občinska skupščina teh pripomb ne upošteva, po obrazložitvi, zakaj se pripombe niso upoštevale.

65. člen

Občinski urbanistični načrt prične veljati, ko nanj soglasje širša družbeno-politična skupnost.

stanovanj za lastne potrebe oziroma potrebe članov delovne organizacije.

Da bi se občani in delovne organizacije uspodbujali k vlaganju lastnih sredstev za gradnjo stanovanj, omogoči občinska skupščina s posebnim predpisom, da občanom in delovnim organizacijam, ki prispevajo za gradnjo stanovanj lastna sredstva, zagotovijo za gradnjo stanovanj potrebni krediti.

72. člen

V mejah razpoložljivih lastnih sredstev zagotavlja občina stanovanja prvenstveno vojaškim in delovnim invalidom, borcem NOV in občanom, ki uživajo stalno občinsko podporo.

Delovne organizacije so v okviru svojih materialnih zmogljivosti dolžne zagotoviti stanovanja prvenstveno vojaškim in delovnim invalidom ter borcem NOV, ki so zaposleni v delovni organizaciji.

3. Komunalna dejavnost

73. člen

Komunalna dejavnost v občini ima namen z zagotovitvijo nemotenega delovanja komunalnih naprav ter s poudarjenjem kvalitetnih komunalnih uslug in storitev zagotavljati osnovne življenjske potrebe občanov in njihove skupnosti glede preskrbe z elektriko, toplotno energijo, vodo, kanalizacijo, snago, vzdrževanjem nasadov zelenic, lokalnega prometa, tržnic itd.

74. člen

Občina zagotavlja smotrno izgradnjo in ureditev komunalnih objektov in naprav predvsem z določitvijo izvajanjem urbanističnega načrta v skladu s programom razvoja in letnim načrtom komunalne dejavnosti v okviru občinskega načrta razvoja in letnega družbenega plana.

75. člen

Skrb za pravilno delovanje komunalnih naprav izvrševanje komunalnih uslug in storitev, ki so splošnega pomena, lahko občina poveri komunalnim organizacijam.

76. člen

Komunalne organizacije poslujejo po gospodarskem računu.

Komunalna organizacija določi ceno svojih proizvodov ali storitev s tarifo, s katero si zagotavlja dohodek za opravljanje svoje dejavnosti najmanj v višini, ki omogoča enostavno reprodukcijo.

77. člen

Nad tarifami komunalnih organizacij opravlja družbeni nadzor občani po zborih volilcev, zborih članov delovnih skupnosti in po občinski skupščini.

78. člen

O predlogu tarife komunalnih organizacij razpravlja občani na zborih volilcev in zborih članov delovnih skupnosti.

Ko občinska skupščina razpravlja o predlogu tarife, razpravlja tudi o pripombah, ki so jih dali na predlog tarife zbori volilcev in zbori članov delovnih skupnosti.

Ce občinska skupščina sodi, da predlog tarife komunalne organizacije ekonomsko ni utemeljen, lahko da k predlogu svoje pripombe in zahteva, da komunalna organizacija o tarifi in pripombah ponovno razpravlja.

Ce komunalna organizacija ne upošteva pripomb občinske skupščine, mora svoje stališče obrazložiti.

79. člen

Ce občinska skupščina na podlagi lastne razprave in mnenja zborov volilcev in zborov članov delovnih skupnosti sodi, da je tarifa za komunalne storitve in usluge sicer ekonomsko utemeljena, vendar previsoka glede na materialne zmogljivosti neposrednih plačnikov, lahko komunalni organizaciji predpiše nižjo tarifo od predlagane, vendar le takrat, če komunalni organizaciji zagotovi razliko iz lastnih sredstev.

Ko da občinska skupščina predlog tarife komunalne organizacije v razpravo zborom volilcev in zborom članov delovnih skupnosti, zahteva tudi, da zbori povedo, iz katerih sredstev naj se pokrije razlika, če naj bo tarifa nižja od predlagane.

80. člen

Pri komunalnih organizacijah se lahko ustanovi kot poseben organ svet koristnikov komunalnih storitev, ki sodeluje pri upravljanju in vodstvu komunalne organizacije.

81. člen

Za izvajanje programa investicij na področju komunalnih dejavnosti omogoča občina komunalnim organizacijam najemanje kreditov pod ugodnimi pogoji iz občinskih sredstev, iz sredstev skladov ali pri denarnih zavodih.

Za izgradnjo komunalnih naprav se lahko združijo tudi sredstva delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, občine, hišnih svetov in občanov.

82. člen

Za financiranje izgradnje komunalnih naprav po ureditvenem načrtu kraja, naselja ali dela mesta prispevajo sredstva tudi investitorji.

83. člen

Sredstva, ki jih dajejo koristniki komunalnih storitev in uslug oziroma investitorji v smislu določbe prejšnjega člena, se smejo uporabiti samo za namen, za katerega so bila dana. Namenska uporaba teh sredstev in način zagotovitve njihovega plačila se določi tudi s pogodbo.

84. člen

Na področju komunalnih dejavnosti daje občina prednost tistim investicijam v posameznih krajih, naseljih ali delih mesta, pri katerih je zagotovljena večja udeležba lastnih sredstev ali dela občanov in kjer so potrebe bolj nujne.

85. člen

V smotrnem izvajanju komunalnih dejavnosti sodelujejo tudi občani, predvsem s skrbnim uporabljanjem in vzdrževanjem komunalnih naprav v svojem neposrednem okolju in naprav ter objektov, ki so javnega pomena.

Občani skrbijo sami in po organih samoupravljanja stanovanjskih hiš za ureditev in vzdrževanje komunalnih naprav v stanovanjskih hišah in njihovi neposredni okolici, ki pretežno služijo stanovalcem.

86. člen

Samoupravni organi krajevnih skupnosti:

- skrbijo za ureditev, vzdrževanje in pravilno uporabljanje posameznih komunalnih objektov in naprav;

- organizirajo službe in servise komunalnih uslug in storitev za hišne svete in lastnike zasebnih hiš ter občane;

- skrbijo za izgradnjo komunalnih objektov in naprav, ki so krajevnega pomena in ki se lahko financirajo s sredstvi krajevnih skupnosti in prispevki občanov, hišnih svetov in delovnih organizacij.

Kadar občina prepusti krajevni skupnosti v upravljanje in vzdrževanje komunalne objekte in naprave, ji zagotovi tudi za vzdrževanje potrebna finančna sredstva.

4. Šolstvo

87. člen

Občani imajo pravico pridobivati potrebno znanje in izobrazbo na šolah in izobraževalnih zavodih ob enakih z zakonom in tem statutom določenih pogojih.

88. člen

Z ustanavljanjem osnovnih šol, z gradnjo šolskih prostorov in naprav, z zagotovitvijo opreme šol in potrebne učnega osebja zagotavlja občina obvezno osnovno šolanje otrok.

Obvezno osnovno šolanje otrok traja 8 let.

89. člen

S programom razvoja šolstva zagotavlja občina enoten sistem vzgoje in šolanja.

Program razvoja šolstva upošteva predšolske zavode, osnovne šole, gimnazije, strokovne in višje strokovne šole, zavode za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje odraslih, izobraževanje strokovnih kadrov z neposrednim delom v delovnih organizacijah, posebne šole in posebne vzgojno-izobraževalne zavode, vajenske domove, druge izvenšolske vzgojne zavode ter poklicne in vzgojne posvetovalnice.

90. člen

Šole in drugi izobraževalni ter vzgojni zavodi so samostojni zavodi, ki jih upravljajo organi družbenega samoupravljanja.

91. člen

Sredstva za izobraževalno in vzgojno delo šol in drugih zavodov, ki jih je ustanovila občina sama ali skupaj z drugimi družbenopolitičnimi skupnostmi, se zagotavljajo v proračunu občine preko občinskega sklada za šolstvo. Pri zagotavljanju potrebnih sredstev občinska skupščina upošteva program razvoja in letni načrt šolstva.

92. člen

V izvajanju enotnega sistema vzgoje in izobraževanja občina v skladu z občinskim načrtom razvoja in programom šolstva:

- zagotavlja sredstva za osnovno dejavnost šol, ki jih je ustanovila ali jih sofinancira, pri čemer upošteva normative šol v skladu z njihovo verifikacijo in obsegom učnega programa, ki ga je odobril občinski organ, pristojen za šolstvo;

- skrbi v mejah materialnih možnosti za gradnjo, razširitev in opremo šol in njihovih delavnic ter za stanovanja učnega osebja;

- sodeluje na temelju dogovorov z drugimi občinami, širšimi družbeno političnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami pri skupnem financiranju osnovne dejavnosti, gradnji ter opremljanju šol in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodov, ki so skupnega pomena za več občin ali pa je zanje poseben interes;

- financira razvoj stranske dejavnosti šol, ki je zajeta v učnih programih šol in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodov;

- v skladu z materialnimi možnostmi skrbi za brezplačne učne pripomočke šoloobveznim otrokom in za ustvarjanje podpornih zalog učnih pripomočkov na šolah;

- v skladu z materialnimi možnostmi in potrebami po strokovnih učnih kadrih skrbi za šolanje kadrov na srednjih strokovnih, višjih in visokih šolah s tem, da daje ali posreduje štipendije in kredite za šolanje.

93. člen

Občina ustanavlja osnovne šole glede na krajevne potrebe, pri čemer upošteva število otrok v danem okolišju in oddaljenost od šole tako, da omogoča vsem šoloobveznim otrokom uspešno osnovno šolanje.

V krajih, v katerih zaradi majhnega števila otrok ni pogojev za delo popolne osnovne šole, ustanavlja občina nepopolne ali nižje organizirane šole, ki so kot zunanji oddelki strokovno in upravno povezani z najbližjo popolno šolo.

Nepopolne in nižje organizirane šole imajo svoje organe družbenega samoupravljanja.

94. člen

Šoloobveznim otrokom, ki jim je zaradi prevelike oddaljenosti od šole onemogočeno šolanje na popolni šoli, lahko občina pomaga s tem, da organizira reden prevoz otrok v šolo ali da prispeva k stroškom prevoza.

Občinska skupščina z odlokom določi, v katerih krajih, ob kakšnih pogojih in v kakšni višini šoloobvezni otroci uživajo ugodnosti iz prejšnjega člena.

95. člen

V šolah se praviloma organizirajo šolske kuhinje, ki nudijo učencem obroke hrane. Občina podpira delovanje šolskih kuhinj s tem, da prispeva k stroškom za osebne izdatke v šolskih kuhinjah zaposlenega osebja in za opremo kuhinj.

96. člen

Za otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter za otroke s hudimi osebnostnimi motnjami, ki se ne morejo vzgajati v rednih šolah ali rednih vzgojno-izobraževalnih zavodih, ustanavlja občina po potrebi posebne šole ali vzgojno-izobraževalne zavode oziroma jih podpira.

V okviru materialnih možnosti sodeluje občina pri poklicnem usposabljanju tistih otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, katerim poklicno usposabljanje ni zagotovljeno v breme kakšnih drugih družbenih sredstev, starši pa poklicnega usposabljanja glede na svoje gmotne zmožljivosti ne morejo sami zagotoviti.

Organi družbenega samoupravljanja v šolah in drugih vzgojnoizobraževalnih zavodih imajo zlasti nalogo:

- skrbeti, da bodo doseženi čimboljši učni in vzgojni uspehi na podlagi učnega programa in programa drugih dejavnosti šole oziroma zavoda;
- poročati občinski skupščini o delu šole oziroma zavoda in o uspehih pri vzgoji in izobraževanju otrok;
- skrbeti, da se učno in vzgojno osebje strokovno in družbeno-politično izpopolnjuje in da si prizadeva doseči čimboljše učne in vzgojne uspehe;
- zagotoviti v statutih šol in zavodov ter v pravilnikih o delitvi dohodka takšno razporejanje sredstev, ki bo zagotovilo vsestranski razvoj šole oziroma zavoda in pri tem razvijati take oblike delitve osebnega dohodka, ki bodo učno in vzgojno osebje stimulirale v prizadevanju za čimboljše učne in vzgojne uspehe.

98. člen

Da bi se pedagoško delo v šolah in vzgojno-izobraževalnih zavodih razvijalo čimbolj uspešno in smotno, lahko občina v ta namen ustanovi zavod za prosvetno-pedagoško službo.

Zavodu za prosvetno-pedagoško službo lahko občina kot pedagoškemu centru poveri skrb za strokovni in družbeno-politični dvig učnega in vzgojnega osebja na šolah in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih. Kot pedagoški center ima zavod tudi nalogo, posredovati izkušnje med šolami in vzgojno-izobraževalnimi zavodi v občini in izven nje in povezovati delo vseh šolskih in vzgojno-izobraževalnih delovnih enot v občini.

99. člen

Da bi se omogočilo tudi odraslim občanom pridobivanje in izpopolnjevanje strokovne in družbene izobrazbe, ustanavlja občina zavode za izobraževanje odraslih in podpira tudi druge oblike dopolnilnega izobraževanja.

5. Zdravstveno varstvo

100. člen

Zdravstveno varstvo v občini ima namen:

- zagotoviti telesno in duševno zdravje občanov kot osnovni pogoj za razvoj njihove delovne sposobnosti in ustvarjalnih sil;

— skrbeti za ugodne zdravstvene pogoje matere in otroka ter zdrav razvoj otrok in mladine;

— odstranjevati vzroke in posledice obolenj in invalidnosti;

— zagotoviti občanom higienske razmere za življenje in delo;

— pospeševati zdravstveno kulturo občanov.

101. člen

Občina v sodelovanju s komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja, zdravstvenimi zavodi, organizacijami Rdečega križa, krajevnimi skupnostmi ter delovnimi in drugimi organizacijami določi program razvoja zdravstvenega varstva.

Pri izvajanju programa razvoja zdravstvenega varstva občina zlasti spodbuja združevanje sredstev delovnih organizacij in krajevnih skupnosti za ustanavljanje in financiranje zdravstvenih zavodov in služb.

Pri določanju programa razvoja zdravstvenega varstva občina vsklajuje interese občanov glede zagotovitve zdravstvenega varstva z gmotnimi zmožljivostmi skladov zdravstvenega zavarovanja.

102. člen

Zdravstveno službo v občini opravljajo zdravstveni zavodi.

V zdravstvenih zavodih na območju občine je občanom zagotovljeno naslednje zdravstveno varstvo:

- osnovna splošna zdravstvena pomoč v ordinacijah splošne prakse zdravstvenih domov in obratnih ambulant, obiski zdravnika na domu in strokovna bolnišnična nega na domu;
- specialistično zdravljenje, v kolikor se vrši v zdravstvenih zavodih na območju občine;
- zobozdravstvena pomoč;
- zdravstveno varstvo in pomoč za žene, otroke in šolsko mladino v dispanzerjih, posvetovalnicah in ambulantah;
- zdravstveno varstvo in pomoč za športnike;
- pomoč patronažne službe občanom, ki so posebno izpostavljeni zdravju škodljivim vplivom okolice;
- preskrba z zdravili v lekarnah.

Tiste vrste zdravstvenega varstva, ki jih občanom ne morejo nuditi zdravstveni zavodi na območju občine, zagotavlja občina in komunalna skupnost socialnega zavarovanja v drugih ustreznih zdravstvenih zavodih.

103. člen

Da bi se izboljšalo splošno zdravstveno stanje prebivalstva in da bi se preprečevala, rano odkrivala in pravočasno zdravila obolenja, izvaja občina preventivno zdravstveno varstvo s tem, da:

- skrbi, da se odkrivajo škodljivi pojavi za zdravje ljudi;
- izdaja in skrbi za izvajanje higienskih in sanitarnih ukrepov na delovnih mestih, objektih javnega značaja in prostorih, kjer se v večjem številu zbirajo občani;
- skrbi, da se izvaja higiensko nadzorstvo nad vili in pitno vodo;
- izvršuje asanacijo zemljišč, ozračja, odpadkov in snovi;
- z epidemiološkimi akcijami skrbi za preprečevanje in zatiranje nalezljivih bolezni;
- organizira množične preglede zaradi ranega odkrivanja nalezljivih in drugih bolezni;
- organizira zdravstveno vzgojne akcije;
- skrbi, da se izvaja druge zdravstvene preventivne dejavnosti, da bi se izboljšale higienske razmere, preprečevala obolenja, zmanjšala umrljivost, podaljšala življenjska doba in povečala delovna zmožnost občanov;
- skrbi, da se izvaja higiensko in tehnično varstvo v delovnih organizacijah zaradi zmanjšanja števila nesreč pri delu in poklicnih obolenj.

104. člen

Posebno skrb posveča občina preventivnemu zdravstvenemu varstvu otrok in šolske mladine.

Sole in drugi vzgojno-izobraževalni zavodi morajo v okviru svojih učnih programov določiti in skrbeti za zdravstveno vzgojo šolske mladine.

105. člen

V svojem proračunu zagotovi občina sredstva za zdravljenje socialno ogroženih občanov, ki jim ni zagotovljeno zdravstveno varstvo v breme drugih družbenih sredstev.

106. člen

Zdravstveni center občine spremlja in proučuje zdravstveno stanje in higienske razmere ter organizacijo in delo zdravstvenih zavodov, predlaga program razvoja zdravstvenega varstva na območju občine, uravnava strokovno delo zdravstvenih zavodov občine ter skrbi za nadzorstvo nad njihovim delom.

Naloge zdravstvenega centra v občini opravlja zdravstven zavod, ki ga določi občinska skupščina.

107. člen

Občani, ki so kot delavci ali kmetijski proizvajalci zdravstveno zavarovani, upravljajo s sredstvi zdravstvenega zavarovanja po komunalnih skupnostih socialnega zavarovanja in njihovih samoupravnih organih.

Občina ustanavlja komunalno skupnost socialnega zavarovanja za območje občine ali skupaj z drugimi občinami, pri čemer upošteva načelo smotrnosti in dobrega gospodarjenja s sredstvi socialnega zavarovanja.

6. Varstvo otrok in mladine

108. člen

Da bi se zagotovil vsestranski in uspešen razvoj otrok in mladine in da bi se zaposleni starši razbremenili skrbi za otroke, organizira občina varstvo otrok in mladine. V varstvo otrok in mladine je vključena tudi njihova vzgoja.

109. člen

Varstvo otrok in mladine se organizira prvenstveno v okviru krajevne skupnosti in v okviru šole.

Za otroke zaposlenih staršev organizira varstvo, kjer je to mogoče, delovna organizacija sama ali z drugimi delovnimi organizacijami.

110. člen

Delovne organizacije določijo s svojimi predpisi, kako bodo prispevale k stroškom za varstvo otrok in mladine v delovni organizaciji zaposlenih staršev. Pri tem upoštevajo prvenstveno starše, ki sami niso zmožni prispevati celotnih stroškov za varstvo svojih otrok.

Občinska skupščina s posebnim aktom določi, kako se iz občinskih sredstev plača del stroškov za varstvo otrok tistih staršev, ki niti sami niti delovne organizacije, pri katerih so zaposleni, niso zmožni plačati celotnih stroškov varstva.

7. Socialno varstvo

111. člen

Socialno varstvo v občini obsega:

- preprečevanje in odstranjevanje vzrokov in pojavov, ki povzročajo socialne probleme;
- neposredno pomoč in skrb za socialno ogrožene osebe;
- skrb za vojaške invalide, žrtve fašističnega terorja in borbe NOV ter njihove družine;
- skrb za stare, onemogle in defektne osebe.

112. člen

Za preprečevanje nastanka socialnih problemov ter odstranjevanje socialnih problemov tam, kjer so že nastali, skrbijo občani po samoupravnih organih delovnih in drugih organizacij in krajevnih skupnosti.

113. člen

Občina s sodelovanjem socialnih zavodov, delovnih in drugih organizacij in krajevnih skupnosti določi program razvoja socialnega varstva.

Pri izvajanju programa razvoja socialnega varstva občina zlasti spodbuja združevanje sredstev, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti za financiranje potreb socialnega varstva ter prispeva v ta namen lastna razpoložljiva sredstva.

114. člen

Skladno z gospodarskimi vlaganji skrbi občina za istočasen razvoj materialnih pogojev ter služb in dejavnosti, ki naj čimbolj zadovoljujejo življenjske potrebe občanov in preprečuje nastanek socialnih problemov.

Občina skrbi za tako izgradnjo naselij in stanovanj, ki v največji možni meri upošteva življenjske potrebe občanov in preprečuje nastanek socialnih problemov.

115. člen

Socialno varstvo neposredno izvršujejo predvsem delovne organizacije in krajevne skupnosti s tem, da obravnavajo in rešujejo socialno problematiko in organizirajo socialne službe v svojih organizacijah in skupnostih.

116. člen

Občina prenaša na krajevne skupnosti predvsem tiste naloge s področja socialnega varstva, ki nimajo značaj neposredne pomoči socialno ogroženim osebam.

Za izvajanje teh nalog zagotovi občina krajevni skupnosti potrebna sredstva.

117. člen

Strokovno opravljanje nalog preventivnega in kurativnega socialnega varstva poveri občina socialnim zavodom, ki jim zagotovi za opravljanje teh nalog potrebna sredstva.

Socialni zavodi opravljajo tudi strokovne socialne službe za delovne organizacije in krajevne skupnosti.

118. člen

Za povezovanje in vsklajevanje dela socialnih služb v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih z delom socialnih zavodov se lahko ustanovi občinski center za socialno varstvo.

Naloge občinskega centra za socialno varstvo opravlja socialni zavod, ki ga določi občinska skupščina.

119. člen

Občinski center za socialno varstvo zlasti:

- spremlja in vsklajuje delo socialnih služb v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter jim pomaga pri izvrševanju njihovih nalog;
- sklicuje strokovne sestanke in posvetovanja s področja socialnega varstva o posameznih vprašanjih;
- organizira razne oblike izpopolnjevanja strokovnih kadrov za socialno-varstveno delo;
- predlaga občinski skupščini in njenim organom program razvoja socialnega varstva v občini;
- daje predloge za pospeševanje socialno-varstvene dejavnosti in glede drugih vprašanj s tega področja.

8. Kultura in prosveta

120. člen

Občina zagotovi v okviru svojih materialnih možnosti sredstva za pospeševanje in razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti v občini glede na pomen, ki ga ima ta dejavnost za dvig kulturne ravni občanov.

121. člen

Občina pospešuje in razvija kulturno-prosvetno dejavnost s tem, da:

- ustanavlja in pospešuje razvoj kulturno-prosvetnih ustanov;
- zagotavlja sredstva za dejavnost teh ustanov;

- pomaga društvom in organizacijam pri izvrševanju njihovih nalog na kulturno-prosvetnem področju;
- skrbi za gradnjo in vzdrževanje objektov, ki služijo kulturnoprosvetnim namenom;
- skrbi za varstvo kulturnih spomenikov na svojem območju;
- podpira prirejanje raznih kulturno-prosvetnih manifestacij, proslav, razstav in drugih oblik kulturno-prosvetne dejavnosti.

122. člen

Samoupravni organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti skrbijo za pospeševanje in razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti s tem, da sami ali skupaj z drugimi organizacijami in skupnostmi zagotavljajo sredstva in spodbujajo organiziranje raznih kulturnoprosvetnih prireditev.

Občina prvenstveno podpira tiste ustanove in organizacije, ki delujejo na področju kulture in prosvete, pri katerih so občani, delovne organizacije in krajevne skupnosti udeleženi z lastnimi sredstvi in delom.

123. člen

Občina pospešuje kulturno-prosvetno dejavnost tudi s tem, da v okviru sredstev, ki jih daje šolam in drugim vzgojno-izobraževalnim zavodom za njihovo osnovno in stransko dejavnost, zagotovi del sredstev za kulturno-prosvetno dejavnost v šolah in zavodih.

124. člen

Občina zagotavlja v urbanističnem načrtu gradnjo kulturno-prosvetnega centra občine in kulturno-prosvetnih centrov naselij.

125. člen

Občina v okviru svojih materialnih možnosti sama ali v sodelovanju z občani, delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi gradi nove objekte, ki služijo kulturno-prosvetni dejavnosti.

V skladu s svojimi materialnimi zmogljivostmi sodeluje občina tudi pri financiranju kulturno-prosvetnih ustanov, ki so širšega mestnega pomena.

9. Telesna vzgoja in rekreacija

126. člen

Za zdrav razvoj svojih fizičnih in umskih sposobnosti občani sami in po organih samoupravljanja v svojih delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, šolah in drugih organizacijah zagotavljajo materialne pogoje za napredek telesne vzgoje in rekreacije.

127. člen

Občina skrbi za napredek telesno-vzgojne dejavnosti in rekreacije s tem, da v okviru razpoložljivih sredstev nameni del za telesno vzgojo in rekreacijo in za objekte teh dejavnosti.

Občina gradi naprave in objekte bodisi sama z lastnimi sredstvi ali s svojimi sredstvi sodeluje pri gradnji, pri katerih občani, krajevne skupnosti ali delovne organizacije vlagajo lastna sredstva ali delo.

128. člen

Občani v krajevnih skupnostih gradijo igrišča in naprave za telesno vzgojo in rekreacijo, skrbijo za njihovo upravljanje in vzdrževanje ter dajejo pomoč telesno-vzgojnemu društvu.

Občani ustanavljajo rekreacijske centre v krajevnih skupnostih ter skrbijo, da se ti gradijo po urbanističnem načrtu. Pri tem združujejo za financiranje teh centrov lastna sredstva ter sredstva krajevne skupnosti in delovnih ter drugih organizacij.

129. člen

Občinska skupščina določi program izgradnje telesno-vzgojnih in rekreacijskih objektov in naprav.

Telesno-vzgojni in rekreacijski objekti se grade po programu glede na prioritete potrebe v občini. Pred-

nost uživajo tisti objekti, ki bodo služili telesni vzgoji in rekreaciji čim večjega števila občanov.

Občina z razpoložljivimi sredstvi gradi in financira predvsem tiste telesno-vzgojne in rekreacijske objekte in naprave, ki imajo prednost v programu.

130. člen

Občina posebno skrbi za šolsko telesno vzgojo in rekreacijo. To skrb uresničuje s tem, da zagotavlja sredstva šolam in drugim vzgojno-izobraževalnim zavodom, da izvajajo pouk telesne vzgoje in rekreacijo po učnem programu.

131. člen

Občina skrbi za telesno vzgojo in rekreacijo občanov tudi s tem, da podpira občinsko zvezo za telesno vzgojo, počitniške skupnosti in turistična društva pri njihovem delovanju in strokovnem usmerjanju telesno-vzgojne in rekreacijske dejavnosti.

Sredstva se dajejo predvsem tistim organizacijam, ki prevzamejo skrb za izvajanje programa.

10. Tehnična vzgoja

132. člen

Občani skrbijo za splošno tehnično izobraževanje s tem, da razvijajo razne oblike tega izobraževanja v šolah, delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter da neposredno in preko samoupravnih organov svojih delovnih organizacij in krajevnih skupnosti podpirajo delovanje »Ljudske tehnike« kot strokovne organizacije za splošno tehnično vzgojo.

133. člen

Občina v skladu z svojimi materialnimi možnostmi nameni del razpoložljivih sredstev za tehnično izobraževanje občanov.

Občina spodbuja samoupravne organe delovnih in drugih organizacij in krajevnih skupnosti, da razvijajo in materialno podpirajo vse oblike splošnega tehničnega izobraževanja.

134. člen

Šole in drugi vzgojno-izobraževalni zavodi skrbijo za splošno tehnično vzgojo otrok in mladine s tem, da razvijajo pouka tehničnih spretnosti po učnem programu in organizirajo tako izobraževanje tudi izven rednega šolskega dela.

Šole se pri tehnični vzgoji otrok in mladine opirajo na materialno pomoč občanov, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter strokovno sodelujejo z organizacijo »Ljudska tehnika«.

135. člen

V okviru tehnične vzgoje občanov skrbi občina tudi za njihovo prometno vzgojo.

11. Pravna pomoč

136. člen

Da bi občani, hišni sveti, krajevne skupnosti ter lovne in druge organizacije čim lažje in čim hitreje uređali svoje zakonite pravice in koristi ter da bi bila pri tem zagotovljena strokovna pravna pomoč, ustanovi občina zavod za pravno pomoč.

Naloga zavoda je, da:

- daje pravno pomoč občanom, hišnim svetom, krajevnim skupnostim in delovnim ter drugim organizacijam pri uveljavljanju in varstvu njihovih pravic in koristi;

- pospešuje razvoj družbene oblike pravne pomoči in odvetništva;

- vzgaja in daje strokovno pomoč odvetniškim pravnikom.

137. člen

Občanom in organizacijam, ki sami ne zmorejo potrebnih sredstev, zagotavlja občina pravno pomoč v obsegu svojega proračuna.

1. Sredstva proračuna

138. člen

Občina uresničuje svoje naloge s sredstvi, ki ji pripadajo iz družbenega dohodka, in s sredstvi, ki izvirajo iz obveznosti občanov.

Občina uresničuje svoje naloge tudi s sredstvi, ki jih s prostovoljnim združevanjem zagotovijo delovne organizacije in občani.

139. člen

Sredstva, ki so jih zagotovili občani ali delovne organizacije, se smejo uporabiti samo za namen, za katerega so bila dana.

140. člen

Zbiranje prispevkov občanov in delovnih organizacij za določene namene lahko uvede občinska skupščina le, če se je za uvedbo prispevkov odločila večina zborov volilcev oziroma organov delovnih organizacij, ki pravno veljavno razpolagajo s sredstvi delovne organizacije.

S predlogom za uvedbo prispevka predloži občinska skupščina zborom volilcev in delovnim organizacijam tudi program s prispevkom zbranih sredstev.

141. člen

Vire dohodkov občine določi občinska skupščina z letnim družbenim planom in drugimi predpisi.

Sredstva občine razporeja občinska skupščina za posamezne namene s svojim proračunom.

Občinska skupščina razporedi sredstva za posamezne namene potem, ko je vskladila predvidene potrebe za posamezne dejavnosti s predvidenimi dohodki občine.

142. člen

Družbene službe, katerim občina zagotavlja sredstva v določenem odstotku od skupnih dohodkov, samostojno sprejemajo svoje finančne načrte dohodkov in izdatkov.

143. člen

Z letnim proračunom občine zagotovi občinska skupščina tudi sredstva za delovanje svoje uprave v določenem odstotku od skupnih dohodkov.

Samoupravni organ uprave občinske skupščine samostojno razporeja sredstva za posamezne namene s svojim finančnim načrtom.

144. člen

Preden občinska skupščina sprejme letni proračun, da osnutek proračuna v razpravo občanom na zborih volilcev in zborih članov delovnih skupnosti, da se izjavijo zlasti glede predvidene razporeditve sredstev za komunalne, kulturne, socialno-varstvene, prosvetne in druge družbene dejavnosti v občini.

145. člen

Občinska skupščina obravnava in sprejme letni proračun občine skupno z letnim družbenim planom.

2. Skladi

146. člen

Za usmerjanje razvoja gospodarskih in družbenih dejavnosti, ki so skupnega pomena za družbeni napredek občine, ima le-ta naslednje namenske sklade:

- investicijski sklad;
- komunalni sklad;
- sklad za zidanje stanovanjskih hiš;
- cestni sklad;
- sklad za šolstvo.

Občinska skupščina lahko ustanovi tudi druge sklade s svojimi sredstvi ali s sredstvi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Občinska skupščina določi z aktom o ustanovitvi sklada njegov namen in vire dohodkov na podlagi izdelanega programa.

147. člen

Občani oziroma delovni ljudje lahko na zborih volilcev oziroma na zborih članov delovnih skupnosti dajejo pobudo za ustanovitev namenskih skladov z udeležbo njihovih lastnih sredstev.

148. člen

Občinska skupščina je dolžna ustanoviti namenski sklad, v katerem se združujejo sredstva občanov, delovnih organizacij ali krajevnih skupnosti, kadar se za ustanovitev takšnega sklada pravno veljavno izreče večina zborov volilcev oziroma organov delovnih organizacij ali krajevnih skupnosti, ki pravno veljavno razpolagajo s sredstvi delovne organizacije oziroma krajevnih skupnosti.

149. člen

Občinski skladi so pravne osebe in se upravljajo po načelih družbenega samoupravljanja. Podobnejše predpise o poslovanju skladov določajo njihova pravila. Pravila skladov potrjuje občinska skupščina.

150. člen

Občinski skladi imajo svoje programe za razvoj dejavnosti, za katere so ustanovljeni in svoje letne finančne načrte.

Samoupravni organi skladov vsklajujejo programe svoje dejavnosti in svoje letne finančne načrte z načrtom razvoja občine in letnim družbenim planom.

151. člen

Občinska skupščina spremlja delo občinskih skladov in namensko uporabo njihovih sredstev. Samoupravni organi skladov so dolžni dajati občinski skupščini poročila o svojem poslovanju.

3. Denarni zavod

152. člen

Občina ustanovi svoj denarni zavod sama ali skupaj z drugimi občinami.

Pri občinskem denarnem zavodu se nalagajo sredstva, s katerimi občina sama razpolaga, in sredstva občinskih skladov.

153. člen

Denarni zavod se upravlja po načelih družbenega samoupravljanja.

154. člen

Denarni zavod daje občini poročilo o svojem poslovanju enkrat letno; na zahtevo občinske skupščine daje denarni zavod tudi četrletna poročila.

4. Razpis posojila

155. člen

Občinska skupščina lahko razpiše posojilo ali da pobudo denarnemu zavodu ali združeni akciji več delovnih organizacij za razpis posojila za izgradnjo objektov, ki so posebnega pomena za pospeševanje splošnega gospodarskega razvoja ali posamezne gospodarske ali druge dejavnosti.

Občinska skupščina lahko razpiše posojilo le v skladu z načrtom razvoja občine in načrtom razvoja širših družbeno-političnih skupnosti.

156. člen

Posojilo se lahko razpiše samo na podlagi konkretnega programa izgradnje objekta oziroma objektov, za katere se posojilo razpisuje.

V programu se mora utemeljiti potreba izgradnje objekta oziroma pospeševanja dejavnosti, za katero se posojilo najema in prikazati stimulacija posojilodajalcev.

VI. poglavje — Občinska skupščina

157. člen

Občinska skupščina je najvišji organ oblasti in organ družbenega samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti občine.

Občinsko skupščino sestavljata občinski zbor in zbor delovnih skupnosti.

Občinski zbor in zbor delovnih skupnosti imata vsak po 40 članov.

158. člen

Občinsko skupščino sestavljajo delegati občanov in delegati delovnih ljudi v delovnih skupnostih.

159. člen

Odbornike občinskega zbora volijo neposredno občani, odbornike zbora delovnih skupnosti pa delovni ljudje, ki so na območju občine zaposleni v delovnih organizacijah, državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih, kmetje, ki so člani zadruge ali kakšne druge delovne organizacije ter drugi občani, ki delajo v občini in je zanje tako določeno z zakonom.

Za odbornika občinskega zbora je lahko izvoljen vsak občan, ki ima volilno pravico, za odbornika zbora delovnih skupnosti pa vsak delovni človek, ki ima pravico voliti odbornike tega zbora, kakor tudi član organa upravljanja delovne organizacije oziroma delovne skupnosti, član organov upravljanja združenja delovnih organizacij ter funkcionar sindikata ali družbeno-političnih organizacij v občini.

160. člen

Mandat odbornikov občinske skupščine traja 4 leta.

Vsako drugo leto se na novo izvoli polovica odbornikov občinske skupščine.

161. člen

Volitve za mesta odbornikov občinske skupščine v volilnih enotah, v katerih odbornikom poteče mandat, morajo biti opravljene najpozneje 15 dni pred potekom mandata.

Prejšnjim odbornikom občinske skupščine preneha mandat z dnem, ko so verificirani mandati novoizvoljenim odbornikom.

162. člen

Nihče ne more biti dvakrat zapored izvoljen v isti zbor občinske skupščine.

Nihče ne more biti hkrati odbornik dveh zborov iste občinske skupščine.

Odbornik občinske skupščine ne more biti hkrati uslužbenec občinske uprave ali sodnik občinskega sodišča.

Odbornik občinske skupščine, ki ga je ta izvolila za odbornika okrajne skupščine, obdrži mandat odbornika občinske skupščine. Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena je v naslednji mandatni dobi lahko ponovno izvoljen za odbornika občinske skupščine, ne more pa biti v drugi mandatni dobi ponovno izvoljen v okrajno skupščino.

163. člen

Občinska skupščina določa politiko in odloča o drugih temeljnih vprašanjih, ki imajo pomen za politično, gospodarsko in kulturno življenje ter za družbeni razvoj, sprejema predpise, družbeni plan, proračun in druge splošne akte, voli funkcionarje in obravnava stanje in splošno problematiko na vseh področjih, za urejanje katerih je pristojna občina.

164. člen

Občinska skupščina opravlja zadeve s svojega delovnega področja na sejah svojih zborov, po svojih svetih in komisijah ter po organih občinske uprave.

Samo na seji voli občinska skupščina svoje organe, sprejema statut občine, načrt razvoja občine in letni

družbeni plan, občinski proračun, urbanistični načrt, programe razvoja posameznih dejavnosti, ustanavlja delovne organizacije, sprejema odloke in opravlja druge zadeve splošnega pomena za občino, za katere tako določa zakon ali ta statut.

165. člen

Zaradi javnosti svojega dela in zaradi zagotovitve sodelovanja prizadetih občinska skupščina obravnava predstavniki družbeno-političnih organizacij vsa vprašanja, ki so splošnega pomena za občinsko skupnost.

166. člen

Zbora občinske skupščine delata in odločata praviloma skupno.

Vsak zbor občinske skupščine lahko sklene, da bo ločeno obravnaval in odločal o posameznih vprašanjih iz delovnega področja občinske skupščine.

Vsak zbor občinske skupščine obravnava in odloča ločeno tudi o vprašanjih, glede katerih tako določa ta statut in v primerih, če to zahteva najmanj 1/3 odbornikov posameznega zbora.

Zbor občinske skupščine lahko ločeno obravnava in sprejema zlasti priporočila delovnim in drugim organizacijam.

167. člen

Seje občinske skupščine so javne.

Občinska skupščina lahko povabi na svoje seje za radi sodelovanja v razpravi posamezne občane in zastopnike delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, družbeno-političnih organizacij, če sodi, da bi njihovo sodelovanje moglo koristiti pri razpravljanju in odločanju o posamezni zadevi.

Občinska skupščina mora poklicati na sejo predstavnike delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, družbeno-političnih organizacij, kadar obravnava delo oziroma posamezno vprašanje z njihovega področja.

168. člen

Občinska skupščina v mejah svoje pristojnosti mostojno odloča o vseh vprašanjih, ki so splošnega pomena za občino, zlasti pa:

- sprejema statut občine;
- sprejema odloke in druge splošne akte;
- sprejema načrt razvoja občine, letni družbeni plan, občinski proračun in zaključni račun o izvršitvi občinskega proračuna;
- opravlja družbeno nadzorstvo in nadzorstvo za zakonitostjo dela delovnih in drugih organizacij, uporabljanjem družbenih sredstev in razdeljevanjem dohodkov;
- sprejema resolucije in priporočila za delo občinov družbenega samoupravljanja na območju občine ter za delo delovnih in drugih organizacij na svojem območju;
- sprejema urbanistični načrt;
- sklepa o najetju občinskih posojil in prevzemu poroštev za posojila delovnih in drugih organizacij;
- sklepa o razpolaganju z družbenim premoženjem, ki ga upravlja občina;
- odloča o ustanovitvi, združevanju in prenehanju delovnih organizacij in družbenih skladov;
- določa območja, na katerih se lahko ustanovijo krajevne skupnosti;
- sklepa o razpisu referendumu;
- sklepa o vložitvi ugovora za varstvo samoupravnih pravic občine;
- sklepa o organizaciji temeljnih upravnih organov, voli sodnike občinskega sodišča in sodnike za prekrške, imenuje tajnika občinske uprave, načelnike temeljnih upravnih organov ter opravlja druga imenovanja po veljavnih predpisih;
- opravlja druge naloge, ki so dane v njeno pristojnost s tem statutom ali z drugimi veljavnimi predpisi.

Občinska skupščina in njeni organi stalno spremljajo in proučujejo vse probleme na področju gospodarske, komunalne, zdravstvene, socialno-varstvene, kulturno-prosvetne, telesno-vzgojne in drugih dejavnosti v občini.

Na podlagi ugotovitev občinska skupščina oziroma njeni organi organizirajo in sklicujejo posvetovanja s samoupravnimi organi delovnih in drugih organizacij ter krajevnih skupnosti zaradi izmenjave izkušenj, skupnega reševanja pomembnejših vprašanj in zaradi določitve skupnih ukrepov na posameznih področjih.

Zaključke posvetovanj, ki zahtevajo družbene ukrepe, morajo obravnavati pristojni sveti občinske skupščine ter posamezen ali oba zbor občinske skupščine.

Predloge za reševanje vprašanj, ki neposredno zadevajo materialne interese oziroma obveznosti delovnih in drugih organizacij ali krajevnih skupnosti, predloži občinska skupščina v razpravo in mnenje prizadetim zborom delovnih skupnosti oziroma zborom volilcev.

170. člen

Občinska skupščina lahko posamezne zadeve iz svoje pristojnosti prenese s posebnim sklepom na svete komisije in druge svoje organe. S sklepom občinska skupščina natančneje določi zadeve, pravice in dolžnosti, ki jih prenaša na druge organe in dobo, za katero velja prenos.

Občinska skupščina ne more prenesti iz svoje pristojnosti zadeve iz 168. člena in tistih zadev, za katere je skupščina izključno pristojna po predpisih širše družbeno-politične skupnosti.

171. člen

Občinska skupščina ne more veljavno sklepati, sprejeti akta ali odločiti o zadevah, za katere je po statutu določeno poprejšnje sodelovanje občanov, delovnih ali drugih organizacij, če ti niso sodelovali pri obravnavanju zadeve.

Splošni akti in odločitve, ki so sprejeti v nasprotju z določbami prejšnjega odstavka, so neveljavni.

172. člen

Poslovanje občinske skupščine, način sprejemanja njenih aktov ter delo organov, ki jih ustanovi občinska skupščina, se uredijo s poslovnikom, ki ga predpiše občinska skupščina.

173. člen

Odborniki občinske skupščine imajo pravice in dolžnosti, ki so določene z ustavo, zakoni in s tem statutom.

174. člen

Dolžnost odbornika občinske skupščine je častna družbena dolžnost.

Odborniki občinske skupščine imajo pravico do povračila dejanskih stroškov, ki so jih imeli v zvezi z

VII. poglavje — Predsednik občinske skupščine

180. člen

Predsednika občinske skupščine izvoli občinska skupščina izmed svojih članov na predlog najmanj 10 odbornikov.

Predsednik se voli za dobo 4 let.

Občinska skupščina ima lahko tudi enega ali več podpredsednikov.

181. člen

Način in volitev predsednika, podpredsednikov in drugih organov skupščine se predpiše s poslovnikom.

182. člen

Predsednik občinske skupščine neha biti predsednik:

— če mu preneha mandat odbornika občinske skupščine;

opravljanjem svoje dolžnosti v občinski skupščini in njenih organih.

Podrobnejše določbe o povračilih stroškov odbornikom občinske skupščine predpiše občinska skupščina s posebnim odlokom.

175. člen

Odborniki občinske skupščine so za opravljanje svoje dolžnosti v občinski skupščini odgovorni občanom in občinski skupščini.

176. člen

Odbornik občinske skupščine ne more biti poklican na odgovornost, ne sme se mu vzeti prostost in tudi ne sme biti kaznovan za glasovanje ali za mnenje, izraženo v občinski skupščini.

Za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, ni dovoljeno odborniku občinske skupščine brez privolitve njegovega zbora vzeti prostost ali začeti kazenski postopek. Če zbor ni zbran, da privolitev mandatno-imunitetna komisija. Zbor, ki mu odbornik pripada, mora pozneje privolitev potrditi. Privolitev ni potrebna, kadar gre za kaznivo dejanje, za katero je preiskovalni zapor obvezen ali če je bil odbornik zaloten pri kaznivem dejanju, za katero je predpisana kazen strogega zavora, daljša od enega leta ali hujša kazen.

177. člen

Odborniki občinske skupščine so dolžni svoje volilce seznanjati z delom, sklepi in odločitvami skupščine na zborih volilcev, zborih krajevnih skupnosti oziroma na zborih članov delovnih skupnosti.

Odborniki občinske skupščine so dolžni občinski skupščini sporočati mnenja in predloge svojih volilcev.

Odborniki občinske skupščine morajo na vsa postavljena vprašanja volilcev na zboru volilcev oziroma zboru članov delovnih skupnosti dati odgovore ali pojasnila najkasneje na naslednjem zboru.

178. člen

Odborniku občinske skupščine preneha mandat pred potekom časa, za katerega je bil izvoljen, če izgubi volilno pravico, če je odpoklican, če sprejme občinska skupščina njegovo odpoved mandatu, če sprejme službo v občinski upravi ali če je izvoljen za sodnika občinskega sodišča, če je obsojen na kazen zavora, daljšo od 6 mesecev ali kakšno hujšo kazen ali če je obsojen zaradi kaznivega dejanja, storjenega iz koristoljublja.

Odborniku zbora delovnih skupnosti preneha mandat tudi takrat, če mu na področju, za katero je bil izvoljen, preneha delovno ali drugo razmerje oziroma funkcija, na podlagi katere je bil izvoljen v zbor delovnih skupnosti.

179. člen

Volilci lahko odpokličejo odbornika občinske skupščine zaradi njegove nedejavnosti v skupščini ali zaradi izgube moralno-političnih kvalifikacij za delo v občinski skupščini.

— če ga skupščina razreši z večino glasov vseh odbornikov na predlog najmanj 10 odbornikov;

— če ga skupščina razreši dolžnosti na njegovo zahtevo;

183. člen

Predsednik občinske skupščine predstavlja občinsko skupščino ter zastopa občino kot pravno osebo.

Predsednik lahko v posameznem primeru pooblasti tudi drugo osebo, da zastopa občino.

184. člen

Predsednik sklicuje in vodi seje občinske skupščine, skrbi za izvrševanje sklepov skupščine in njenih organov, vsklajuje delo njenih organov ter delo teh organov z delom drugih organov v občini in opravlja druge zadeve, ki so določene s tem statutom ali sklepom občinske skupščine.

Za vzdrževanje reda in miru sme predsednik izdati ukaze Ljudski milici na območju občine in zahtevati pomoč pri upravnih izvršbi posameznih odločb skupščine in njenih organov.

185. člen

Predsednik občinske skupščine sme sam sklicati seje posameznih organov skupščine, če tega ne storijo njihovi predsedniki; predsednik tudi lahko zahteva od posameznih organov, da obravnavajo določene zadeve in o njih poročajo.

V nujnih primerih predsednik lahko sam imenuje člane upravnih komisij, vendar mora takšna imenovanja predložiti skupščini v potrditev na prvi prihodnji seji.

Predsednik sklicuje tudi posvetovanja predsednikov organov občinske skupščine, daje predstavnikom teh organov pripombe in predloge o delu organa, skrbi, da občinska skupščina obravnava delo posameznih svojih organov, jim daje smernice in priporočila za delo.

186. člen

Predsednik je disciplinski starešina tajnika občinske skupščine in sodnika za prekrške.

187. člen

Predsednika nadomešča, kadar je zadržan ali odsoten, podpredsednik občinske skupščine ali odbornik občinske skupščine, ki ga skupščina za to posebej določi.

188. člen

Predsednik občinske skupščine ima pravico do stalne mesečne nagrade, ki mu jo določi skupščina.

Predsednik ima pravico do plačanega letnega dopusta 30 delovnih dni.

Stalna mesečna nagrada in plačani letni dopust se določijo tudi podpredsedniku, če je stalno zaposlen in dolžnostjo podpredsednika v občinski skupščini.

VIII. poglavje — Organi občinske skupščine

1. Skupne določbe

189. člen

Organi občinske skupščine, ki v mejah veljavnih predpisov in določb tega statuta ter sklepov občinske skupščine opravljajo določene pravice in dolžnosti občine in zadeve iz pristojnosti občinske skupščine ter naloge, ki jim jih posebej poveri občinska skupščina, so: sveti občinske skupščine, komisije občinske skupščine in upravni organi.

190. člen

Sveti in komisije občinske skupščine so kolegijski organi, ki razpravljajo in sklepajo na svojih sejah. Za priučetev posameznih vprašanj s svojega področja lahko sveti in komisije občinske skupščine imenujejo posebne komisije. Te komisije dajejo kolegijskim organom predloge in poročila.

191. člen

Predsednike in člane posameznih svetov in komisij občinske skupščine voli oziroma imenuje skupščina za dobo 2 let.

Člane svetov in komisij občinske skupščine lahko skupščina razreši tudi pred potekom njihove mandatne dobe.

Nihče ne more biti hkrati član več kot dveh kolegijskih organov občinske skupščine.

Predsednik in uslužbenci uprave občinske skupščine ne morejo biti člani kolegijskih organov občinske skupščine.

192. člen

Občinska skupščina spremlja delo svojih organov in jim daje smernice in navodila za njihovo delo.

Organi občinske skupščine so za svoje delo odgovorni občinski skupščini in ji dajejo redna poročila o svojem delu in poročila o posameznih zadevah.

193. člen

Zadeve, ki spadajo v pristojnost dveh ali več organov občinske skupščine, rešujejo ti organi na skupnih sejah. Če pri tem ne dosežejo soglasja, obvestijo o svojih stališčih občinsko skupščino, da ona odloči o zadevah.

194. člen

Organi občinske skupščine sodelujejo pri reševanju zadev s svojega področja z organi samoupravljanja v delovnih in drugih organizacijah in krajevnih skupnostih, kadar rešujejo zadeve, ki imajo pomen za te organizacije oziroma ki zadevajo področje njihovega dela.

195. člen

Svojstvo članov sveta oziroma komisije občinske skupščine je častna družbena dolžnost. Za svoje delo člani kolegijskih organov ne morejo dobiti plačila ali nagrade.

Predsedniki in člani kolegijskih organov občinske skupščine imajo pravico do povračila dejanskih stroškov, ki jih imajo v zvezi z opravljanjem svoje dolžnosti in do povračila zaslužka, ki so ga izgubili v času opravljanja teh dolžnosti.

Podrobnejše določbe o povračilih članom kolegijskih organov občinske skupščine predpiše skupščina s posebnim odlokom.

196. člen

Občinska skupščina natančneje predpiše delo organov občinske skupščine s poslovníkom.

2. Sveti občinske skupščine

197. člen

Sveti so politično-izvršilni organi občinske skupščine in organi družbenega samoupravljanja na področju za katero so ustanovljeni.

Za svoje delo so sveti odgovorni občinski skupščini.

198. člen

Sveti občinske skupščine skrbijo za izvrševanje konov in drugih predpisov, obravnavajo vprašanja, imajo splošen pomen za delovne in druge organizacije, krajevne skupnosti in občane, usmerjajo delo upravnih organov, nadzorujejo njihovo delo ter obravnavajo predloge predpisov in drugih aktov, ki jih sprejema občinska skupščina.

Naloga svetov je tudi usmerjati in povezovati delo drugih organov samoupravljanja na področju, za katerega je svet ustanovljen.

199. člen

Svete občinske skupščine sestavljajo člani, ki delegirajo vanje delovne in druge organizacije ter člani, ki jih izvoli občinska skupščina izmed svojih članov in izmed drugih oseb.

200. člen

Sveti odločajo v upravnem postopku samo takrat, kadar so za to pooblašteni z zakonom ali predpisi izdanim na podlagi zakonskega pooblastila ali z odlokom okrajne ali občinske skupščine.

Z odlokom občinske skupščine se lahko določijo, da odloča svet v upravnem postopku le v takšnih upravnih zadevah, v katerih se odloča po prostem preudarku.

201. člen

Pri opravljanju zadev s svojega področja morajo sveti sodelovati s krajevnimi skupnostmi ter delovnimi in drugimi organizacijami, ki delujejo na zadevnem področju.

Kadar svet obravnava zadevo, ki se tiče krajevne skupnosti, delovne ali druge organizacije in njihovih delovnih področij, mora na svojo sejo povabiti tudi predstavnik krajevne skupnosti oziroma prizadete organizacije.

Delovne in druge organizacije in krajevne skupnosti imajo pravico dajati svetom predloge in pripombe o posameznih vprašanjih z njihovega področja. Svet je dolžan dane predloge in pripombe obravnavati. Organizacija oziroma krajevna skupnost mora biti o zavzetem stališču obveščena.

203. člen

Sveti se ustanavljajo, združujejo in razdružujejo s posebnim odlokom občinske skupščine.

Z odlokom določi občinska skupščina tudi področje dela in naloge posameznih svetov. Z odlokom se določi število članov sveta in katere organizacije ter koliko članov delegirajo v svet.

3. Komisije občinske skupščine

204. člen

Za proučevanje pomembnejših vprašanj, pripravljanje predlogov in za opravljanje drugih zadev iz svoje pristojnosti ima občinska skupščina stalne inčasne komisije.

Področje dela in nalogečasne komisije določi občinska skupščina s aktom o ustanovitvi.

205. člen

Občinska skupščina ima tele stalne komisije:

- komisijo za prošnje in pritožbe;
 - komisijo za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja;
 - mandatno-imunitetno komisijo obeh zborov.
- Komisije imajo po 5 članov.

206. člen

Stalne komisije občinske skupščine sestavljajo člani skupščine, ki jih izvolijo občinska skupščina in predstavniki družbeno-političnih organizacij. Občinska skupščina določi z odlokom, katere družbeno-politične organizacije in koliko članov delegirajo v posamezne komisije.

207. člen

Komisija za prošnje in pritožbe obravnava prošnje in pritožbe državljanov in organizacij, nanašajoče se na delo občinske skupščine in njenih organov ter občinske uprave, kakor tudi drugih organov, organizacij in zavodov na območju občine ali izven nje.

Naloga komisije za prošnje in pritožbe je predvsem pomagati občanom in organizacijam pri uveljavljanju njihovih zakonitih pravic in skrbeti za zakonitost delovanja vseh organov in organizacij na območju občine. Organi in organizacije so dolžni dati komisiji na njeno zahtevo podatke oziroma pojasnila, ki so ji potrebni za njeno delo.

208. člen

Komisija za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja proučuje kadrovsko problematiko občinske skupščine in njenih organov ter vodilnih in strokovnih uslužbencev delovnih in drugih organizacij v občini, proučuje in daje predloge za volitve in razrešitve članov organov skupščine, predlaga občinski skupščini postavitev uslužbencev, ki jih skupščina imenuje, ter opravlja druge zadeve, za katere je pristojna po veljavnih predpisih.

Komisija za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja obravnava in proučuje tudi splošna vprašanja kadrovske politike v občini.

209. člen

Mandatno-imunitetna komisija obeh zborov obravnava vprašanja v zvezi z mandatnimi in imunitetnimi pravicami odbornikov obeh zborov, vprašanja v zvezi s prenehanjem mandata, razpisom volitev na izpraznjenem mestu odbornikov obeh zborov in z verifikacijo mandatov novoizvoljenih odbornikov. Komisija o tem tudi poroča obema zboroma.

Občinska skupščina lahko posamezni komisiji določi tudi druge stalne in občasne naloge.

4. Upravni organi in upravne komisije občinske skupščine

211. člen

Zakone in druge splošne predpise ter akte občinske skupščine neposredno izvršujejo upravni organi občinske skupščine, kolikor ni z zakonom izrecno določeno, da jih izvršujejo drugi organi oziroma organi drugih družbeno-političnih skupnosti.

Upravni organi občinske skupščine izvajajo politiko, ki jo je določila skupščina, spremljajo stanje na določenem področju, organizirajo in opravljajo določene službe, odločajo v upravnih stvareh, opravljajo upravno nadzorstvo in druge upravne dejavnosti, pripravljajo akte in opravljajo druge strokovne zadeve za skupščino in njene politično-izvršilne organe.

Upravni organi občinske skupščine sodelujejo z drugimi upravnimi organi, delovnimi in drugimi organizacijami v vprašanjih, ki so skupnega pomena, zagotavljajo medsebojno obveščanje o delu ter s svojim delom omogočajo učinkovito uresničevanje pravic in interesov občanov ter organizacij.

Upravni organi so v mejah svojih zakonskih pooblastil samostojni in so za svoje delo odgovorni občinski skupščini in njenim politično-izvršilnim organom.

Upravi občinske skupščine načeluje tajnik občinske skupščine.

212. člen

Občinska skupščina določi s posebnim odlokom temeljne upravne organe, njihovo področje in naloge.

Notranjo organizacijo temeljnih upravnih organov določa svet delovnega kolektiva skupaj s tajnikom občinske skupščine.

Svet delovnega kolektiva določi skupaj s tajnikom občinske skupščine tudi sistemizacijo delovnih mest.

Kadar v teh zadevah ne bi bilo soglasja med svetom delovnega kolektiva in tajnikom občinske skupščine, odloči arbitražni svet 3 članov, ki ga imenuje občinska skupščina izmed svojih članov.

213. člen

Občinska uprava mora biti organizirana in sistemizacija delovnih mest določena tako, da je zagotovljeno opravljanje vseh nalog občinske uprave in da je njeno poslovanje učinkovito, racionalno in v skladu s potrebami organizacij in občanov.

Sredstva za delo občinske uprave določi občinska skupščina v skladu z nalogami in delovnim programom občinske uprave.

214. člen

Za opravljanje upravnih in strokovnih zadev določenega področja lahko občinska skupščina ustanovi poseben zavod ali urad za območje občine ali skupaj z drugimi občinami za območje več občin.

5. Tajnik občinske skupščine

215. člen

Občinski upravi načeluje tajnik občinske skupščine. Tajnik je za svoje delo odgovoren občinski skupščini in njenemu predsedniku. Tajnik je odgovoren zlasti tudi za zakonitost poslovanja občinske uprave.

216. člen

Tajnik občinske skupščine zlasti:

- skrbi, da občinska uprava v redu posluje, da upravni organi opravljajo svoje delo in da se pri tem ravna po zakonih, predpisih, po tem statutu ter sklepih in smernicah občinske skupščine in njenih organov;
- priskrbi strokovna mnenja občinski skupščini in njenim organom;
- organizira delo občinske uprave;

— opravlja dolžnosti in pravice starešine uslužben-
cev občinske uprave;
— opravlja druge zadeve, ki spadajo v delokrog
tajnika po drugih predpisih.

6. Posebni organi

217. člen

Posebni organi v občini so: sodnik za prekrške, ob-
činsko sodišče in javno pravobranilstvo.

218. člen

Sodnik za prekrške vodi na prvi stopnji upravno-
kazenski postopek o prekrških, za katere je po veljav-
nih predpisih pristojen občinski sodnik za prekrške.

Sodnika za prekrške voli občinska skupščina po raz-
pisu.

219. člen

Občinsko sodišče ustanovi občinska skupščina za ob-
močje občine ali skupaj z drugimi občinami za območ-
je več občin.

Občinsko sodišče opravlja naloge pravosodja v me-
jah pristojnosti, ki jih imajo po zakonu občinska
sodišča.

Predsednika in sodnika občinskega sodišča voli ob-
činska skupščina. Občinska skupščina izbere tudi sod-
nike porotnike.

220. člen

Občinski javni pravobranilec opravlja v mejah ob-
čine naloge, ki so javnemu pravobranilcu dane po ve-
ljavnih predpisih.

Občinskega javnega pravobranilca imenuje občin-
ska skupščina.

Občinsko javno pravobranilstvo se lahko ustanovi
tudi skupaj z drugimi občinami.

221. člen

Občinska skupščina zagotovi potrebna finančna in
druga sredstva za redno poslovanje občinskega sodišča
in občinskega javnega pravobranilstva.

222. člen

Če ima občina skupno sodišče ali skupno javno pra-
vobranilstvo z drugimi občinami, se medsebojne pravi-
ce in obveznosti uredijo s posebno pogodbo na podlagi
sklepa občinske skupščine.

7. Občinski uslužbenci

223. člen

Občinski uslužbenci so osebe, ki so v delovnem raz-
merju z občinsko skupščino in delajo v upravi občin-
ske skupščine.

IV. DEL — PREDPISI IN SPLOŠNI AKTI OBČINSKE SKUPŠČINE

230. člen

Občinska skupščina samostojno ureja s svojimi
predpisi zadeve, ki imajo splošen pomen za gospodarski,
komunalni, kulturni in socialni razvoj občine, druge za-
deve pa urejajo občinska skupščina oziroma njeni orga-
ni s predpisi, kolikor je za to pooblaščen z zakonom.

231. člen

V mejah svojih pristojnosti izdajajo za opravlja-
nje svojih nalog:

— občinska skupščina: odloke, odredbe, navodila,
odločbe, sklepe, smernice, priporočila in resolucije;

— sveti občinske skupščine: odredbe, navodila, od-
ločbe, sklepe, smernice in priporočila;

— komisije občinske skupščine: priporočila in na-
vodila;

224. člen

Sredstva, ki se zagotovijo za osebne dohodke ob-
činskih uslužbencev, so odvisna od gospodarskega
uspeha občine.

Osební dohodki se razdeljujejo občinskim uslužben-
cem v skladu z načelom nagrajevanja po delu, po pra-
vilniku, ki ga sprejme svet delovnega kolektiva in po-
trdi občinska skupščina.

225. člen

Občinskim uslužbencem je pri urejanju vprašanj,
ki se nanašajo na delovna razmerja, delitev dohodka
in druga notranja razmerja v mejah veljavnih pred-
pisov zagotovljeno samoupravljanje.

226. člen

V skladu z veljavnimi predpisi se delovna razmerja
uslužbencev in občinske uprave podrobneje uredijo s
pravilnikom o delovnih razmerjih, ki ga sprejme svet
delovnega kolektiva, potrdi pa občinska skupščina.

S sredstvi, ki jih določi občinska skupščina za po-
trebe občinske uprave, gospodarita tajnik in svet de-
lovnega kolektiva skupaj.

227. člen

Predpisi, ki natančneje urejajo obseg samoupravnih
pravic delovnih kolektivov in njihovih nalog v držav-
nih organih, veljajo tudi za delovni kolektiv uprave ob-
činske skupščine Ljubljana Moste-Polje.

8. Krajevni uradi

228. člen

Da bi se določene službe za občane uspešneje in
lažje opravljale, lahko ustanovi občinska skupščina s
posebnim odlokom krajevné urade.

Krajevni uradi opravljajo svoje delo v mejah svo-
jih pristojnosti po navodilih temeljnih upravnih orga-
nov občine.

229. člen

Krajevni urad zlasti:

— vodi matične knjige, državljansko knjigo in vo-
lilne imenike ter izdaja izpiske iz njih;

— izdaja živinske potne liste;

— izdaja potrdila v mejah veljavnih predpisov;

— sprejema vloge občanov za organe občinske skup-
ščine in vloge za druge organe, ki jih je dolžna spreje-
mati občinska uprava;

— opravlja prijavno in odjavno službo in vodi re-
gister občanov;

— daje pravno pomoč na zaprosila državnih orga-
nov in zavodov;

— opravlja druge zadeve, ki so po veljavnih pred-
pisih naložene krajevnim uradom, in zadeve, ki jim jih
naloži občinska skupščina.

— upravni organi: odločbe, upravna navodila ter
odredbe in strokovna navodila, kadar so za to poobla-
ščeni po posebnih predpisih.

232. člen

Za predpise in druge akte, ki jih izdaja občinska
skupščina, zbira podatke po navodilih pristojnega sveta
ali drugega kolegijskega organa in strokovno pripravi
in sestavi osnutek upravni organ, v katerega področje
spada zadeva.

Upravni organ predloži osnutek predpisa oziroma
drugega akta v obravnavo pristojnemu svetu ali druge-
mu pristojnemu kolegiskemu organu.

Osnutek obravnava svet ali drug pristojni kolegij-
ski organ na svoji seji in s sklepom odloči ali naj se
osnutek kot predlog sveta predloži občinski skupščini.

Če gre za predpise in druge akte, ki urejajo zade-
ve, za katere je po tem statutu določeno, da je pred

njihovim sprejetjem potrebno mnenje občanov, krajevnih skupnosti in članov delovnih skupnosti, se mora to mnenje dobiti pred predložitvijo predloga občinski skupščini.

O predlogu razpravlja občinska skupščina na svoji seji in odloči o sprejetju predloga. Če je predlog predpisa sprejet, se predpis ali pravni akt objavi.

233. člen

Za predpise in druge akte, ki jih izdajajo sveti, zbira podatke, strokovno pripravi in sestavi osnutek po navodilih sveta upravni organ, v katerega področje spada zadeva ter ga pošlje pristojnemu svetu v obravnavo in sprejem.

V. DEL — VARSTVO ZAKONITOSTI

236. člen

Splošni akti, ki jih sprejemajo občinska skupščina ali njeni organi v mejah svojih pristojnosti, morajo biti v skladu z zvezno in republiško ustavo, zveznimi in republiškimi zakoni ter na zakonu temelječimi predpisi in tem statutom.

237. člen

Splošni akti in ukrepi politično-izvršilnih organov občine morajo temeljiti na zakonu in na drugih zakonitih predpisih. To velja tudi za splošne akte in ukrepe delovnih organizacij, ki na podlagi zakona opravljajo družbeno službo.

238. člen

Z aktom upravnega organa občine se ne morejo ustanavljati obveznosti ali omejevat pravice občanov in organizacij.

239. člen

Občinska skupščina lahko odpravi ali razveljavi protustaven ali nezakonit predpis ali drug splošen akt svojega organa.

240. člen

Predsednik občinske skupščine lahko zadrži izvršitev akta, ki ga je izdal tajnik ali upravni organ občine izven upravnega postopka in predlagati skupščini, da o njem dokončno odloči.

241. člen

Tajnik uprave občinske skupščine lahko zadrži izvršitev izven upravnega postopka izdanega akta upravnih organov občinske skupščine, če ugotovi, da ni v skladu z zakonom. O tem takoj obvesti predsednika občinske skupščine.

VI. DEL — PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

246. člen

Dokler ni izdelan urbanistični načrt občine, so dolžni pristojni organi občinske skupščine poskrbeti za zavarovanje gradbenih zemljišč pred nesmotrno zazidavo, upoštevajoč že znane elemente urbanističnega načrta občine.

247. člen

Pravni akti, ki jih morajo po določbah tega statuta izdati občinska skupščina ali njeni organi, morajo biti izdani najkasneje v 6 mesecih po uveljavitvi statuta.

V roku 6 mesecev po uveljavitvi statuta morajo biti dosedanja predpisi, ki jih je sprejel občinski ljudski odbor oziroma občinska skupščina, vsklajeni z določbami tega statuta.

Če gre za predpise oziroma druge akte, ki urejajo pomembnejše zadeve za občane ali člane delovnih skupnosti in za zadeve, za katere je po tem statutu zahtevano mnenje občanov in članov delovnih skupnosti, mora svet dobiti to mnenje pred izdajo predpisa oziroma akta.

234. člen

Odloki in odredbe občinske skupščine ter odredbe njenih svetov se objavljajo v uradnem glasilu okraja Ljubljana.

235. člen

Odloki in odredbe občinske skupščine začnejo veljati 8. dan po objavi v uradnem glasilu okraja Ljubljana, če ni v njih drugače določeno.

Predsednika občinske skupščine obvesti tajnik tudi takrat, kadar meni, da je akt, ki ga je izdal upravni organ, izven upravnega postopka, neveljaven ali če sodi, da bi z izvršitvijo akta lahko nastala škoda.

242. člen

Predsednik občinske skupščine lahko zadrži izvršitev splošnega akta ali sklepa skupščine ali njenih organov, izdanega izven upravnega postopka, če meni, da ni v skladu z zakonom. Tako zadržani akt ali sklep predloži občinski skupščini na prvi prihodnji seji zaradi odločitve.

243. člen

Tajnik lahko zadrži izvršitev nezakonitega akta, ki ga je izdal svet delovnega kolektiva. O zadržanem aktu sveta delovnega kolektiva obvesti tajnik predsednika občinske skupščine, ki predloži prizadeti akt arbitražnemu svetu. Če arbitražni svet ne odloči sam o zadevnem aktu, ga predloži v razpravo in odločitev občinski skupščini.

244. člen

Občinska skupščina lahko zadrži izvršitev vsakega splošnega akta, ki ga je izdala delovna ali druga samoupravna organizacija, če sodi, da je splošen akt protustaven ali nezakonit.

O protustavnosti oziroma nezakonitosti splošnega akta, katerega izvršitev je zadržala občinska skupščina, odloči na predlog občinske skupščine ustavno sodišče.

245. člen

Zaradi varstva zakonitosti lahko občani opozarjajo občinsko skupščino in njene organe na vse splošne akte, ki so jih izdali katerikoli organi na območju občine, za katere sodijo, da niso v skladu z ustavo, zakoni, tem statutom in splošnimi akti občinske skupščine in njenih organov.

248. člen

Ta statut začne veljati 3 mesece potem, ko so ga po sprejemu v občinski skupščini potrdili občani z referendumom.

Tiste določbe statuta, ki so v nasprotju z obstoječimi zveznimi ali republiškimi zakoni, začnejo veljati, ko bodo zadevni zakoni urejeni z zvezno oziroma republiško ustavo.

Z dnem uveljavitve tega statuta oziroma posameznih njegovih določb preneha veljati statut občine Ljubljana Moste-Polje, ki ga je sprejel občinski ljudski odbor Ljubljana Moste-Polje na seji občinskega zbora in seji zbora proizvajalcev dne 10. februarja 1961.

Predsednik občinske skupščine

